

Return address:
 TYPRINTS COMPANY
 78 CHILIER DRIVE
 GLEN COVE, NY 11545

Nezávislý český a slovenský čtrnáctideník ♦ Independent Czech and Slovak bi-weekly

Americké Listy

ZALOŽENÉ 1874 JAKO NEW YORKSKÉ LISTY, V LETECH 1990–1996 ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

ROČNÍK 20, ČÍSLO 20

ČTVRTEK, 22. ŘÍJNA 2009

\$2.00

Pozlátená demokracie

ZITA SUJOVÁ
 Pre Americké listy

Silnie vo mne pocit, že naša slovenská demokracia je len pozlátená orechová škrupinka, pod ktorou sa skrýva plesnivý, zošúverený a zhorknutý plod. Z času na čas sa zo zlatej škrupinky kúsok odlomí a vtedy to zhnité jadro vykukne na svetlo božie a robí nám hanbu.

Napríklad toto: o pár dní (22. a 23. októbra) prídu na Slovensko ministri obrany členských krajín NATO. Summitu bude predsedáť generálny tajomník NATO Anders Fogh Rasmussen, bývalý premiér Dánska. V osobnej korešpondencii pred cestou sa Rasmussen dohodol so svojím niekdajším premiérskym partnerom Mikulášom Dzurindom, teraz poslancom parlamentu a predsedom najsilnejšej opozičnej strany SDKÚ, že si jedno ráno pojdú spolu zabehať na dunajskú hrádzu. Tak, ako viackrát predtým, naposledy v roku 2005.

Anders Fogh Rasmussen umožil toto želanie veľvyslancovi SR pri NATO Françoisovi Kašickému a žiadal ho zaradiť spoločný beh s Dzurindom do svojho súkromného programu. Košický želanie umožil do slovenského „tistredia“, denník SME však zistil, že slovenská strana so spoločným behom nesúhlasila a ten z programu vypadol. Na dôvody sa Dzurinda spýtal šéfa slovenskej diplomacie Miroslava Lajčáka.

„Oznámil mi, že sa na rokovani vlády dozvedel, že táto aktivita nie je žiaduca.“ povedal predseda SDKÚ. Dzurinda sa nazdáva, že zá-

kaz nariadil premiér Robert Fico.

Nedávno Fico zakázal maďarskému prezidentovi vstup do krajiny (vraj z bezpečnostných dôvodov), teraz zakázal šéfovi NATO behať s poslancom Národnej rady SR. Z Fica sa vyvíja skvelý komunistický hostiteľ...

Ja som Slováč, ja som viac!

V slovníku slovenského premiéra Fica sa začínajú čoraz častejšie skloňovať slová vlastenectvo, národ, národný, slovenské záujmy, cudzie záujmy a i. Vzhľadom na to, že na Slovensku okrem slovenského národa žijú aj statúšice občanov maďarskej, rómskej, rusínskej a nemeckej národnosti, a slovenský národ zvonka nie je nikým ohrozovaný, je zrejme, že slovenské vlastenectvo má smerovať dovnútra, proti národnostným menšinám. Najmä tej najpočetnejšej, maďarskej.

na strane 5

MNICHOVO HRADIŠTE — Podľa plánů Marcantonio Canevalloho vyrástl v letech 1697–1708 komplex zámku a hospodářských budov obklopující francouzský park. Barokní interiéry zdobí rozměrné malby, pokrývající celé stěny. Součástí renesanční jídelny je kazetový vyřezávaný strop, který byl přenesen ze zámku v Dobručicích. V nedaleké kapli svatě Anny je pohřben vojevůdce třicetileté války Albrecht z Valdštejna.

VÁCLAV KLAUS VERSUS EVROPA

Mafiánské poměry v akademické sféře: právníkem v Plzni za dva měsíce!

JAROSLAV NOVÝ
 Americké listy

Prezident Česka Václav Klaus je v roli, v níž se cítí nejlépe: míří na něj reflektory televizních stábů z celé Evropy, stal se nejsledovanější osobou starého kontinentu. Na jeho podpisu závisí celý integrační evropský proces, zaštiťovaný Lisabonskou smlouvou. Stal se jako Německo, Francie, Španělsko, Velká Británie se staly jeho rukojmím. A on odmítá podepsat.

Česko v čele s prezidentem Václavem Klausem je poslední zemí, která Lisabonskou smlouvu neratifikovala. Euroskeptický prezident čeká na rozhodnutí Ústavního soudu, který opětovně bude řešit námitky skupiny senátorů ODS, jež mají obstrukční charakter, navíc vzněsl podmínku, bez které Lisabon nepodepíše. Žádá výjimku z Listiny základních práv EU, která muže podle jeho slov

ohrozit majetkové vztahy a právní jistotu v České republice. Klaus hrozí, že vysídlení sudetských Němců budou žádat vrácení svého bývalého majetku a evropské soudy jim půjdou na ruku. A tato populistická karta mu doma vynáší politické body: podle průzkumu veřejného mínění plných 65 procent Čechů vnímá, že „bojuje za jejich zájmy“.

Klausovou podmínkou se zabývá intenzivně vláda. Je ochotna s Unii o výjimce pro Česko vyjednávat, po prezidentovi chce ale záruky, že si už žádnou další podmínku nevymíní a smlouvu po kladném rozhodnutí soudců podepíše. To se ale prezidentovi nelíbí. Hrad se navíc nespokojí toliko s politickými deklaracemi, na které byli ochotni kývnout irové. Podle tajemníka Ladislava Jakla bude prezident žádat právní garance a záruky. To by znamenalo, že

smlouva s dodatkem pro Čechy by musela projít znovu celým ratifikačním kolečkem.

Strana zelených žádá, aby Klaus byl odvolán pro překročení pravomocí, Karel Schwarzenberg tvrdí, že prezident kazí Česku pověst, také ODS nešetří kritikou – ptá se, proč Klaus přichází se svým požadavkem až nyní. Podle vlády z řady právních studií vyplývá, že sudetskí Němci nemají šanci.

Jeho počínání škodí této republice. Jeho argumenty jsou zpozdilé a nepřesvědčivé. Klaus odmítavý postoj Lisabonské smlouvy je velmi neodpovědný a nebezpečný, uvedl exprezident Václav Havel.

Evropská politika už zkoumá právní možnosti, jak Klausovi odejmout jeho právo veta v případě Lisabonské smlouvy.

Právníkem během prázdnin

Češi už si zvykli, že jejich politici jsou náchylní ke korupci, zneužívají poslanecké náhrady a své funkce využívají ne ve prospěch voličů, ale k vlastnímu obohacování, že mnozí se chovají jako feudállové, kteří mohou vše.

Kauza na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni ale dokumentuje, že v Česku je možné i stát se právníkem během měsíce a půl! Stačí konexe, postavení, dostatek peněz.

O této fakultě se hovořilo už v minulosti v souvislosti s doktorským titulem expremiéra Stanislava Grosse. Jeho dizertační práci viděl jediný člověk, proděkan fakulty Milan Kindl, prý byla zničena při povodních (překvapivě žádnou

na straně 5

Sunday Times:
 Evropští diplomaté zkoumají, jak se zbavit Klause

Němci a francouzští diplomaté zvažují dva způsoby, jak odstranit poslední překážku v ratifikaci lisabonské smlouvy, kterou vytvořil český prezident Václav Klaus požadavkem na irvalou výjimku Česka z Listiny základních práv EU. Piše to britský nedělník *Sunday Times*, podle něhož je jedním způsobem odvolání prezidenta a druhým změna české ústavy, která by hlavě státu odebrala právo veta.

Podle listu řeší evropští diplomaté tyto otázky v diskuzích se svými českými kolegy. „Pokud prezident brzdí demokratický proces a klade odpor rozhodnutí parlamentu stejně jako vůli lidí, pohybuje se za hranou zákona a bude muset čelit důsledkům.“ řekl *Sunday Times* nejménovaný německý diplomat.

Nedělník cituje také českého senátora Jiřího Oberfalzera, blízkého Klausova spojence a jednoho ze členů senátorského klubu ODS, který předložil lisabonskou smlouvu k prozkoumání českým ústavním soudem. Podle něj francouzský prezident Nicolas Sarkozy už pohrozil Česku vyloučením z Evropské unie. „Myslenky na změnu ústavy kvůli zbavení se prezidenta jenom ukazují, jak je naše mladá demokracie slabá.“ cituje *Sunday Times* Oberfalzera.

Na Slovensko sa vracia doba dlhová

Verejný dlh Slovenska, ktorý bol ešte pred tromi rokmi zhruba 500 miliárd korún, sa do ďalších troch rokov zdvojnásobí. Podľa prognóz ministerstva financií má v roku 2012 stúpnuť až o 33,3 miliardy eur. V pomere k hrubému domácejmu produktu nie je v súčasnosti dlh veľký. Je to okolo 30%. Aj po jeho predpokladanom náraste takmer na 43% v roku 2011 bude stále patriť medzi najnižšie v únii. To hovorí vláda, keď ju opozícia aj ekonómovia vystríhajú, že neúmerne zadlžuje Slovensko. Štátnemu bankrotu sa nedarvo tesne vyhlo Maďarsko, aj to iba za výdatnej finančnej pomoci Medzinárodného menového fondu a Európskej únie.

Poláci podepsali LS

Lisabonskou smlouvu v sobotu 10. října ve Varšavě podepsal prezident Lech Kaczyński. Česko tak zůstává poslední členskou zemí v celé unii, která tak neučinila. Čeka se na podpis prezidenta a tvrdého kritika smlouvy Václava Klause a na rozhodnutí Ústavního soudu, který smlouvu na návrh několika senátorů z ODS posuzuje.

Příští číslo vyjde 5. listopadu, uzávěrka v pátek, 30. října.

OBSAH TOHOTO ČÍSLA

Václav Klaus versus Evropa (Nový)	1
Pozlátená demokracie (Sujová)	1
Pohled z USA (Povolný)	3
Letošní ceny Gratias agit	4
Češi s pověstí tháři a vyděrači (Macháček)	6
Luháčovice (Žmolík)	7
Humor na Slovensku (Uličanská)	8
Osudy české národní hymny (Bláh)	9
Lauren & Klement (Hauška)	10
Do Norska jezdí Češi za studiem i za prací (Stráfeldová)	11
Stydím se za prezidenta (Pehe)	12
Vitamíny a minerály	13
Těsné rodinné svazky (RDV)	15
Sport	16

ZPRÁVY Z DOMOVA

České zprávy bez označení zdroje jsou převzaty z Radio Praha.
http://www.radio.cz/cz/

Češi nesouhlasí s vývojem v ČR

Situace v České republice se podle 46% obyvatel vyvíjí nesprávným směrem, myslí si to nejvíce lidé od roku 1996. O opaku je přesvědčeno jen 14% Čechů. Politici by podle průzkumu měli řešit hlavně hospodářskou krizi. Počet lidí, kteří vnímají situaci v zemi negativně, se od počátku roku zvyšuje. Tento trend navíc v posledních týdnech umocnila i politická krize a zejména zrušení předčasných voleb. Průzkum v září dokonce zaznamenal nejvyšší nespokojenost s vývojem dění v Česku za posledních 13 let.

Na Slovensku vznikla nová strana, založil ju Talian

Ako alternativa pre stredopravo orientovaných liberálnych voličov sa zafinoval nový politický subjekt, ktorý vznikol na Slovensku v uplynulých dňoch. Ide o Európsku demokratickú stranu (EDS), ktorú založil jej predseda Antonio Parziale, Talian žijúci na Slovensku. Nová strana vstupuje do blížiacich sa komunálnych volieb územných celkov a plánuje sa zúčastniť na budúročných parlamentných voľbách.

Webová stránka venovaná novembriu 1989

Ústav pamäti národa (ÚPN) spolu so Slovenským národným archívom, Slovenským národným múzeom, Fórum Institute, Nadáciou Milana Šimečku a Tlačovou agentúrou Slovenskej republiky spustil internetovú stránku www.17november1989.sk, na ktorej informuje o „nezejrevolúcii“ a o súčasných aktivitách venovaných jej 20. výročiu.

Bude v Česku nový protiraketový systém?

V České republice by podle náměstkyne americké ministryně zahraničí Ellen Tauscherové mohlo být umístěno velitelství pro řízení a kontrolu prvků nové verze protiraketové obrany. Nová verze tohoto systému nebude bilaterální záležitostí, nýbrž poslouží k zajištění bezpečnosti členských zemí Evropské unie a NATO. Spojené státy chtějí vytvořit v Evropě nový obranný systém, který by bral v úvahu stupeň iránské nebo jiné hrozby. O těchto možnostech bude jednat v Praze americká ministryně zahraničí Hillary Clinton.

FOTOGALERIE

Básník, dramatik a překladatel Ludvík Kundera (nar. 22. 3. 1920 v Brně) převzal v Praze jednu z nejvýznamnějších českých literárních poct, Cenu Jaroslava Seiferta udílenou Nadací Charty 77.

Tvorba Ludvíka Kundery je spjata s avantgardními směry, především surrealismem. Po roce 1945 se stal jedním ze zakladatelů post-surrealistické Skupiny Ra a redaktorem časopisu Blok. Je mimo jiné důkladným znalcem a editorem díla Františka Halase a autorem halasovské monografie, literárně aktivní zůstává i v devadesátém roce svého života.

Nejpopulárnější politik v ČR

Nejpopulárnějšími politiky v ČR jsou nyní jeden ze zakladatelů TOP 09 Karel Schwarzenberg a místopředseda ČSSD Bohuslav Sobotka, které příznivě hodnotí 51% dotázaných. O 4% si pohoršil pražský primátor Pavel Bem. Předsedu ČSSD Jiřího Paroubka příznivě hodnotí 36% respondentů, Mirek Topolánek poklesl na 30%.

Účast KSČM ve vládě by nevalila 45% Čechů

Účast KSČM ve vládě by 20 let od listopadu 1989 nevalila 45 procentům Čechů, zhruba stejný počet lidí, 47%, je proti. Zakaz komunistické strany si přeje necelá třetina občanů. Tři pětiny oslovených si naopak myslí, že by strana být zrušena neměla. S vyloučením KSČM z jednání o závažných společenských otázkách souhlasí 47% lidí, o opaku jsou přesvědčeni více než dvě pětiny oslovených.

Vštficnější stanovisko ke komunikaci s komunisty deklarují důchodci, finančně hůře zajištění lidé a voliči KSČM a ČSSD. Vzdělanější a movitější občané častěji jednají s komunisty odmítají.

S KURS DOLARU S

Za \$1 americký vyplácela dne 21. října 2009 ČNB 17,33 Kč, za kanadský 16,69. Národní banka SR za \$1 americký 0,672 Euro, za kanadský 0,646 Euro.

AMERICKÉ LISTY

26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542
Phone: (516) 674-9438
(USPS 015-179)

Periodical postage paid at Glen Cove, NY 11542 and additional mailing offices. Published bi-weekly. Annual subscription: United States US\$45, Canada \$55, others US\$65.

POSTMASTER: Send address changes to: Typrints, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542.

Češi a korupce v ČR

Více než tři pětiny Čechů přiznávají, že byli svědky korupčního jednání. 38% lidí byl úplatek nabídnut, pětina jej dokonce přijala. Skoro tři čtvrtiny dotázaných si myslí, že by měl v ČR vzniknout nový zákon vymezující činnost lobbistů. K přijímání úplateků se přiznali i lékaři, státní úředníci a policisté. Podnikatelé a dobře finančně situovaní lidé připustili, že sami úplatek nabídli.

Zaujím o autá v SR klesol

Zaujím o nové osobné a malé nákladné autá po šiestich mesiacoch rastu v septembri klesol. Odbyť medziročne padol o 15,12% na 6025 vozidiel. Za prvých deväť mesiacov roka počet nových zaregistrovaných vozidiel presiahol vlaňajšie výsledky o 1160 kusov, odbyť podporilo šrotovné.

Zemanova nová strana

Sdružení Přátelé Miloše Zemana založilo novou Stranu práv občanů, v jejímž čele zřejmě stane sám premiér a někdejší šéf ČSSD. Na sjezdu sdružení to řekl člen přípravného výboru nové strany a exministr školství Eduard Zeman.

Kdo bude nástupcem Vlka

Královéhradecký biskup Dominik Duka, o němž se hovoří jako o jednom z možných nástupců arcibiskupa Miloslava Vlka, by úřad nejvyššího představitele českých katolíků raději svěřil někomu z mladší generace. Kromě šestašedesátiletého Duky se v souvislosti s kandidátou na arcibiskupa pražského nejčastěji hovoří o jednadesátiletém olomouckém arcibiskupovi Janu Graubnerovi a stejné staré litoměřickém biskupovi Janu Baxantovi. Dříve se spekovalo také o strahovském opatovi Michalu Pojezděm, generálním vikáři pražské arcidiecéze Michaelu Slavíkovi či biskupu Václavu Malém.

Více řepky, méně obilí

Zemědělci podle odhadu Českého statistického úřadu z 15. září letos sklídi 7,713 milionu tun obilovin, což je meziročně o 7,7% méně. Naopak u řepky statistici očekávají rekordní úrodu v historii Česka. Odhadují ji na 1,135 milionu tun. Očekávaná sklizeň brambor 777.000 tun, je na loňské úrovni. Meziročně nižší o 31,7% bude úroda máku, zemědělci ho sklídi 34.000 tun.

STRUČNĚ ★ STRUČNĚ

ČESKÁ REPUBLIKA – Nejšpirovější vzduch dýchají v Česku stále obyvatelé Ostravska-Karvinska. ★ Bývalý předseda Strany zelených Martin Bursík zvažuje kandidaturu za zelené v rádných volbách. ★ Prezident Václav Klaus uskutečnil dvoudenní státní návštěvu Albánie. ★ Klášterou encelalidou za devět měsíců letošního roku v Česku onemocnělo 672 lidí, tedy víc než za celý loňský rok. ★ Senátní klub KDU-ČSL se rozpadl, dva senátoři této strany přešli k TOP 09. ★ Většina lidí v ČR, 71%, je s kabinetem Jana Fischera spokojena. ★ Předsedkyně nacionalistické Národní strany Petra Edelmannová rezignovala na svou funkci. ★ Počet hlášených případů prasečí chřipky v Česku už překročil 300. ★ Meziroční růst spotřebitelských cen se v září zpomalil na nula procent ze srpnových 0,2 procenta, což je hodnota zjištěná naposledy v září 2003. ★ Podruhé v Německu a po necelých osmi měsících znovu v Berlíně zahrál a zapíval nejpopulárnější český folklórový zpěvák Jaromír Nohavica. ★ Největším znečišťovatelem ovzduší v Jihočeském kraji byla i loni českobudějovická teplárna. ★ Jaderná elektrárna Temelín po více než dvouměsíční odstávce, při níž byla vyměněna část paliva v reaktoru, znovu uvedla první blok do provozu. ★ Společnost OKD dostala prodloužení těžby uhlí v dole Československé armády na Karvinsku až do roku 2016. ★ Letošní úroda vlna v Česku bude až o polovinu nižší než ta loňská, její kvalita bude však nadprůměrná. ★ Spotřeba chleba v ČR se od 30. let minulého století snížila více než o třetinu, bílého pečiva naopak Češi jedí stále více. ★ České armádě důvěřuje 69% lidí, vojsko si tak drží důvěru historického maxima Čechů. ★ V Praze žije asi 3500 bezdomovců.

SLOVENSKO – Polská policie zatkla 20 slovenských fanušikov, ktorí po víťazstve svojho tímu vbehlí na ihrisko a oslavovali postup futbalistov na majstrovstvá sveta. ★ Inflácia podľa EÚ klesla v septembri na Slovensku na nulu, nové historické minimum. ★ Počas leta sa počet ľudí bez práce vo všetkých 27 krajinách Európskej únie zvýšil až na takmer 22 miliónov. ★ Viac ako 4500 eur dlhuje na najomnom starosta košického rómskeho sídliska Lunik IX Ladislav Šaňa, mesto ho chce vystáhnout. ★ Slovensko má v tomto roku zatiaľ 23 obetí obchodovania s ľuďmi, medzi nimi je aj dieťa z východného Slovenska, predané do Irsku. ★ Lyžiarska sezóna sa tento rok začala na Slovensku rekordne skoro, 17. októbra spustili vleky prvé lyžiarske strediská. ★ Najviac nelegálnych pracujúcich ľudí odhalil Národný inšpektorát práce v malých podnikoch do 10 zamestnancov. ★ Platové tarify štátnych zamestnancov sa od januára 2010 zvýšila o 1%. ★ Výška tohtoročného vianočného príspevku pre dôchodcov sa bude pohybovať od 49,80 eura do 66,39 eura. ★ Štátny fond rozvoja bývania už odsúhlasil z celkového objemu 71 mil. eur záujemcom o zatepľovanie domov podporu vo výške 48,5 mil. eur. ★ Daňové a colné úrady vybrali ku koncu septembra celkovo 5,923 mld. eur, o 1,664 mld. menej ako plánovali. ★ Štát dáva na vedu a výskum veľmi málo, pomoci majú podniky a eurofondy. ★ Ministerstvo hospodárstva tvrdí, že na budúci rok budú ceny plynu nižšie o 2,5%. ★ Slovensko navštívila prvá dáma Texasu Anita Perry, na pozvanie manželky prezidenta SR Silvie Gašparovičovej. ★ Občianske združenie Mačky SOS je iniciátorom polície za sprisnenie trestov za trestný čin týrania zvierat.

Malý dopis z Prahy

JIŘINA RYBÁČKOVÁ

Nálada

Brzy si budeme připomínat dvacet let pádu komunistického režimu, ale nikdo není slavnostně naláden. Na Západě se univerzity v Plzni se odvíjí nehorázný skandál s falšovanými právníky titulů a mafiánským podplácením, středověký hejtmán terorizuje středověký kraj jako nezpytatelný diktátor, a pan prezident razantně pokračuje ve svém boji proti Evropské unii.

Někteří moji přátelé se bojí, že pokud nebude odvolán, dokáže nakonec s pomocí britských Toryů unii rozbit – a volají na pomoc blanické rytíře. Šéfredaktorka jednoho významného měsíčníku mi dnes řekla, že začíná pocítovat politické tlaky na to, co publikovat a co ne. Jeden americký intelektuál, který žije už léta v Praze, mi předevčirem řekl, že je zde zapotřebí nové revoluce. A jiný můj mezinárodní kamarád se právě vrátil z jakési konference v Německu, kde se ho kolegové ptali, co to lady vyvádíme. A víceméně explicitně mu dali najevo, že si neumíme vládnout. Smutné to vysvětlení.

Před více než deseti lety zde poletoval výraz „blbá nálada“ – bylo to v době ekonomických „baličků“ a začátku opoziční smlouvy. Kdybych měla porovnat dnešní veřejnou náladu s tehdejší, řekla bych, že jsme na tom rádoře hůř. Dokonce i můj zatvřelý optimismus jakoby se vlnil.

České průzkumy veřejného mínění ještě nezahrnují otázku, jestli si respondenti myslí, že země se ubírá správným smě-

rem. Kdyby ji začali křást, odpovědi by se určitě podobaly výzkumům z konce Bushova období – pokud se nemýlím, v jednu chvíli bylo o správném směřování Ameriky přesvědčeno sotva 15 procent lidí. Jenomže na rozdíl od nás se Amerika mění rychleji, je dynamičtější, jakoby pořád ve varu, v neustávající disputaci. Tady je zato všechno na dlouhé lokte a přetrvává pocit, že s řešením problémů se to nemá přehánět, protože ono se to „nějak vytrhne“.

Minulý měsíc jsem byla ve Francii a na cestě autobusem z letečtárna Beauvais do Paříže jsem si najednou uvědomila, že nikde nevidím žádné billboardy. Bylo to moc příjemné, ale zároveň z toho na mě padl smutek. Proč maj nedokážeme přestat hyzditi krajinu? A pak naskakovaly další otázky. Proč ve veřejném zájmu nezakročíme proti pražským zlodějským taxikářům? Proč nepozavíráme desítky heren, kde se perou spinavé peníze? Proč si tolik lidí myslí, že uplácat je normální?

Už dost omilouvám se za ponuřost, možná je to trochu tím, že nádherné babí léto se přemýtklo do prosincové plískanice. Je to tady sice zaseklé, ale se stojatými vodami normalizace se to přece jen srovnávat nedá. A to, co vadí mně a mým přátelům, vadí určitě i spoustě mladších, a někteří z nich určitě budou mít chuť a energii něco s tím dělat a nápady, co a jak udělat. Jen aby to netrvalo dalších dvacet let!

15. října 2009

Nezávislé **Americké listy** vycházejí jen nou za čtrnact dní. Šéfredaktor Petr Bisek. Vydává Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, New York 11542, USA, tel. 516/674-9438, fax 516/671-3147, e-mail: americkelisty@optonline.net. Redakce nezodpovídá za přesnost podepsaných článků a nemusí se ztotožňovat s jejich obsahem. Rukopisy se nevracejí, pokud autor nepřiloží oznamovanou obálku se zpětnou adresou. Veškerá práva vyhrazena. Copyright © Typrints Company. Zadány vytištěny materiál, ani jeho část, nesmí být otištěn bez svolení redakce. Příští číslo vyjde 5. listopadu, uzávěrka je 30. října.

The independent **Americké listy** is published bi-weekly. Editor-in-chief Peter M. Bisek. Published by Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542, USA, tel. 516/674-9438, fax 516/671-3147, e-mail: americkelisty@optonline.net. Publisher is not responsible for accuracy and content of signed articles. Furthermore, publisher might not agree with the content of signed articles. Manuscripts are not returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope. Copyright © Typrints Co. No material may be reprinted without a permission. Next issue due November 5th, deadline is October 30th.

Mojmír Povolný Pohled z USA

Podzim 1989 – část I.

Za měsíc ode dneška budeme oslavovat 20. výročí začátku listopadové revoluce, která svrhla komunistický režim v Československu a otevřela cestu k návratu svobody, demokracie a nezávislosti do země, která je ztratila před čtyřiceti lety v únorovém puči KSČ. Výbuch československé revoluce ale nespádl jednoho dne s listopadového nebe. Předcházel mu rok, během něhož se na jednu stranu komunismus začal rozkládat jako ideologie, politický systém, ekonomické zřízení a základ mezinárodní organizace. Na druhou stranu mezi lidem nespokojenosti s komunismem ve všech projevech přerůstala z pasivity v opovržení a očekávání změn.

Výraz tomuto stavu daly z komunistické strany pokusy dostat se z této k pádu nakloněné roviny a z druhé strany nezávislá hnutí a spontánní společenské akce, které z dnešního pohledu již vytvářely předrevoluční ovzduší. Přitom je nutno vyzvednout, že zatímco až do roku 1989 tento protiklad a konflikt mezi komunistickým režimem a aspiracemi jeho poddaných zůstal vždy izolován na jednu zemi, v roce 1989 se společně vyhroutil v celém sovětském bloku. V každé zemi našel svou formu a své tempo, aby ale nakonec všude skončil pádem komunistické moci.

Československý listopad se odehrával v této mezinárodní situaci a atmosféře. Podzim, který mu předcházel, si zasloužil pozornosti z této širší perspektivy. Tu pro něj nejvíce definuje vývoj v Polsku, Maďarsku a Východním Německu a ve zvláštní formě role Sovětského svazu.

V Polsku od založení Solidarity 17. září 1980 až do jednání mezi oponenty komunistického režimu s komunisty u od té doby proslulého kulatého stolu probíhal permanentní konflikt. Během něho se komunismus nepodařilo po-

žadavky a aspirace opozice, převážně reprezentované Solidaritou, ani umlčet, ani Solidaritu zničit a ani zabránit její trvalé odezvě a vlivu na mezinárodním poli a zejména v ostatních sovětských satelitech.

Když se ledy hnuly v Československu v létě 1989, Jacek Kuroň, Adam Michnik a Zbigniew Bujak ze Solidarity přijeli do Prahy solidarizovat se s československou opozicí a na konci října téhož roku polská opozice uspořádala ve Vratislavi symposium nezávislé středoevropské kultury. Z polské strany se československé opozici dostalo poklon od samotného Kuroň, že pro celý blok artikulovala teorií antikomunistické opozice.

V Maďarsku směřoval vývoj v komunistické straně od února 1989 k opuštění jejího monopolu moci a k uznání plurality jako jediného východiska z nevládnutelné hospodářské krize. V červnu Maďaři napodobili polský kulatý stůl, komunisté a opozice se dohodli na parlamentních volbách na jaře 1990, otevřeli hranice s Rakouskem pro východní Němce, kteří odmítali vrátit se z letních dovolených do Východního Německa, komunisté se přejmenovali na Maďarskou socialistickou stranu a bylo po komunismu. Dne 16. listopadu 1989 podalo Maďarsko jako první sovětský satelit přihlášku do Evropské unie.

Ve Východním Německu se Honeckerův režim zuby nehty bránil gravitaci, kterou na jeho ortodoxní režim působila demokracie ve Spolkové republice – v roce 1988 2,79 miliony východních Němců navštívilo Západní Německo, o milion více Západní Berlín. Na konci léta 1989 se desetitisíce východních Němců odmítlo vrátit z balkánských dovolených do Východního Německa a našlo asyl přes Rakousko a Prahu v Západním Německu. Domácí nepokoj se měnil ve velké de-

monstrace jako např. v Lipsku na konci září 1989 a zrodil celou řadu sofistikovaných, světských i církevních opozičních skupin.

Gorbačovova návštěva v Berlíně 5. října 1989 na oslavě 40. výročí založení komunistické Německé demokratické republiky skončila pro Honeckera katastrofálně. Gorbačov opouštěl Berlín, vzdorující i minimálním reformám, se vzkazem a výzvou: „Kdo přijde pozdě, toho život potrestá.“ Honecker rezignoval 18. října „ze zdravotních důvodů“ a našel útulek v Chile. Berlínská zeď padla 9. listopadu 1989.

O československém podzimu 1989 v příštím POHLEDU Z USA.

Avšak psaní o podzimu 1989 ve střední a východní Evropě se neobejde bez zvažování role, kterou v něm sehrál Sovětský svaz, od roku 1945 svrchovaný pán nad komunistickým impériem. I o něm bude psát příští POHLED. Tentokrát jen alespoň jako rámec pro hořejší úvahy Gorbačovův projev v Radě Evropy ve Štrasburku 6. července 1989:

„Sociální a politický řád v této zemi se měnil v minulosti a může se měnit i napříště. Je to však výsadní záležitost národů samých a jejich volby. Jakékoli zasahování do vnitřních záležitostí, jakékoli pokusy omezit svrchovanost států, jak přítel a spojenec, tak kohokoli, jsou nepřijatelné.“ (cit. Jiří Vykoukal, Bohuslav Litera, Miroslav Tejchman, Východ. Vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku, 1944 - 1989. Praha 2000.)

17. října 2000

Havel: 20 let po sametové revoluci

Česká republika během uplynulých 20 let neopustila základní ideály sametové revoluce v roce 1989, i když se staly chyby, řekl exprezident Václav Havel, který byl hlavní postavou listopadových změn.

Uvedl to před novináři při hodnocení kulatého výročí zásadního společenského obratu. Havel soudí, že se v Česku naplňuje základní směr k demokracii a právnímu státu, byť je to pomalý proces s mnohými překážkami. První demokratický prezident někdejšího Československa a posléze Česka uspořádal setkání s novináři kvůli velkému zájmu novinářů o rozhovor při příležitosti 20. výročí pádu železné opony v Evropě. Na zábradlí si pozval také spoluzakladatele Občanského fóra (OF) Jiřího Křižana a Alexandra Vondru, debatu moderoval bývalý mluvčí OF Michael Žantovský.

Zelení: Začít diskusi o odvolatelnosti prezidenta

Prezident Václav Klaus podle Strany zelených překročil své ústavní pravomoci, když si klade dodatečné podmínky pro podpis lisabonské smlouvy poté, co ji ratifikoval parlament. Je proto třeba začít diskutovat o zavedení institutu odvolání prezidenta, řekl předseda zelených Ondřej Liška.

Zdůraznil, že předchozí vláda při jednání o podobě smlouvy nechtěla přijmout podmínky stejné jako Polsko a Británie, protože podle ní nejsou prospěšné. „Je to obrovský pokrok, že se konečně listina stává právní součástí takového dokumentu,“ uvedl Liška s tím, že kdyby se Česko listinu vzdalo, mělo by menší práva než ostatní země evropské sedmadvacítky. Je podle něj nutné, aby se Češi proti takové změně bránili.

O Slovensku zo Slovenska

Ministerka spravodlivosti Viera Petríková za HZDS sa udržala v kresle a odolala opozičnému návrhu na jej odvolanie. Za hlasovalo 53 poslancov, proti 52, na odvolanie by muselo zahlasovať 76 zákonodarcov. Opozícia Petríkovú viní zo zlého stavu súdnictva, sudcovia v petícii upozorňovali na zneužívanie disciplinárnych konaní voči nepohodlným sudcom. „O mesiac si pripomenieme 20. výročie novembra a v týchto časoch nastáva návrat starých čias, keď sa zvyklo hovoriť, že existuje sloboda prejavu, ale nie sloboda po prejave,“ povedal bývalý minister spravodlivosti Daniel Lipšic z KDH.

V roku 2010 bude slovenská ekonomika stagnovať, aj to len pri predpoklade oživenia hospodárstva v krajinách najväčších odberateľov, ako je Nemecko a Česká republika. Povedal to pre TASR ekonóm Viedenského inštitútu pre medzinárodné ekonomické porovnávanie Zdenek Lukas. Lukas považuje za pozitívum, že vláda chce v budúcom roku znížiť schodok verejných financií na 5,5% hrubého domáceho produktu. Prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa však hodnotí ako nedostatočné. „Je iluzorne očakávať, že daňové príjmy na budúci rok vzrastú bez reforiem. K tomu by bolo potrebné výrazné oživenie ekonomiky, čo však neočakávame,“ dodal Lukas.

Slovenské právne predpisy podľa názoru Európskej komisie stále neposkytujú dostatočnú ochranu práv spotrebiteľov. Preto Slovensko čelí druhej fáze konania vo veci porušenia právnych predpisov. Komisia totiž na Slovensko, podobne ako do Českej republiky, poslala odôvodnené stanoviská o nesúlade vnútroštátnych predpisov s požiadavkami európskej smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Ak vnútroštátne

orgány neposkytnú uspokojivé vysvetlenie, vec môže byť predložená Európskemu súdnemu dvoru.

Jeden z najväčších parlamentných absentérov, nezávislý poslanec Ľuboš Michel sa odmieta vzdať poslaneckého mandátu, hoci do parlamentu chodí len minimálne a ináč pracuje v dvetisíc kilometrov vzdialenom ukrajinskom Donecku. V rozhovore pre SME nevyklúčil, že bude na schôdzach chýbať naďalej, keďže futbalový klub Šachtior, ktorý ho platí, bude hrať počas októbrovej schôdze dva zápasy Európskej ligy UEFA. Ako poslanec poberá Michel aj s paušálnymi náhradami približne 3585 eur (106-tisíc Sk) mesačne. Z celkových 5031 hlasov v tomto volebnom období chýbal na 2834.

Napätie medzi Ruskom a Ukrajinou v súvislosti s dodávkami plynu rastie, no prípadná plynová kríza by Slovensko, vďaka novému kontraktom, zasiahla podstatne menej ako v tomto roku. Povedal to pre TASR Karel Hirman zo Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry. Na rozdiel od minulej zimy sa mu zdá, že Slovensko je na prípadnú plynovú krízu lepšie pripravené. Svedčia o tom dohody, ktoré v lete uzavrel Slovenský plynárenský priemysel, a.s., so spoločnosťami E.ON Ruhrgas, Gaz de France a VNG.

Slovenský prezident Ivan Gašparovič spolu s delegáciou odcestoval na oficiálnu návštevu Rumunska. Počas dvoch dní absolvoval pestrý program, v rámci ktorého sa stretol s množstvom miestnych predstaviteľov vrátane rumunského prezidenta Traiana Basescu, odchádzajúceho premiéra Emila Boca či predsedu rumunského Senátu Mirceu Geoanuu. Okrem Bukurešti navštívil prezident SR aj mesto Arad, kde sa stretol s rodákmi a predstaviteľmi krajských organizácií.

Z čeho má prezident Klaus obavy?

To, co český prezident Václav Klaus naznačoval už několik měsíců, se, definitivně stalo skutečností. Poté, co ratifikační listinu k Lisabonské smlouvě o reformě Evropské unie podepsal i polský prezident, chybí k platnosti smlouvy už jen český souhlas.

Řešení je zčásti v rukou ústavního soudu, který se v té souvislosti zabývá dalším podáním skupiny senátorů. Ani pokud by však ústavní soudci neshledali Lisabonskou smlouvu nijak odporující českému ústavnímu řádu, nebude to Klausovi stačit, aby k ní připojil i svůj podpis. Prezident požaduje dodatek, který by České republice umožnil trvalou výjimku z Listiny základních práv Evropské unie. Obává se totiž, že Listina by mohla prolomit Benešovy dekrety.

Jakákoliv změna Lisabonské smlouvy nebo právně závazný dodatek k ní by vyvolaly nutnost nového ratifikačního procesu ve všech sedmadvaceti zemích unie, což je pro téměř všechny zúčastněné naprosto nepřijatelné. Prezident tedy podle svých slov čeká, zda mu partneři v Evropské unii nabídnou nějaké inženýrské řešení.

Zatím ale prezident sklízí kritiku svých odpůrců. V politické rovině mu například lidovci vyčítají, že s takovým požadavkem přišel Klaus až nyní. A generální sekretář Ústavního soudu Tomáš Langášek posunul věc do právní roviny: „Listina základních práv EU byla už vloni předmětem posuzování ústavního soudu. Ústavní soud neshledal žádný problém v Listině základních práv EU a rozhodl o tom, že je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. On ji považoval za přínos.“

Langášek proto neví, o jaké analýzy prezident opírá své obavy. A za pravdu mu dává také odborník na ústavní právo Jan Kudrna, který považuje za vyloučené, aby Evropský soudní dvůr přezkoumával už platná rozhodnutí českých soudů, jak se obává Václav Klaus. Kudrna zdůrazňuje: „Retroaktivita je nepřipustná. To by pan prezident rovnou mohl říct, že například na základě Lisabonské smlouvy my zase budeme moct požadovat nějaké restituce, které vztáhneme k době například po Bílé hoře anebo půjdeme kdovíjak dále. To jsou již hotové záležitosti, do těch Lisabonská smlouva nezasahuje.“

PETER GARAL

LEVNÉ LETENKY

Rezervujte si letenku online

www.tatratravel.com

za zvýhodněné ceny

Prague Budapest Vienna
Bratislava Kosice Brno Ostrava

Austrian CZECH AIRLINES DELTA

PRO VÍCE INFORMACÍ KONTAKTUJTE NAŠE AGENTY

1.800.321.2999
www.tatratravel.com
reservations@tatratravel.com

TATRA TRAVEL

Letošní ceny Gratias agit

MILENA ŠTRÁFELDOVÁ

Historik, hudebník, překladatel, vysokoškolský pedagog, novinář – to je jen pár profesí, jimž se věnují laureáti ceny Gratias agit 2009. Ministr zahraničí ČR udělil letos těchto prestižních ocenění celkem 13. Za šíření dobrého jména České republiky ve světě je získalo dvanáct osobností a také jedna instituce s dlouholetou tradicí.

Cena se uděluje od roku 1997 a dosud ji získalo téměř 150 jednotlivců a více než třicet organizací. Jsou mezi nimi osobnosti jako Meda Mládková, Madeleine Albrightová, Tomáš Baťa, manželé Škvorečtí, manželé Biskovi, nebo režisér Miloš Forman.

I letos byli mezi oceněnými čeští krajané, exulanti, kteří Československo opustili v době totality, ale i cizinci, kteří se o Česko zajímají dlouhá léta. Mezi ty první patří hudebník, dirigent a pedagog Česimír Mirko Dušek z Bosny a Hercegoviny. Celý život tam propagoval českou hudbu:

„Táta přijel do Bosny a Hercegoviny v roce 1921 jako cukrář a přivedl maminku do bývalé Jugoslávie. Tam se narodily tři děti. Já jsem se narodil v roce 1930. Celý život jsem prožil v Bosně. Byl jsem hudebník, táta vždycky chtěl, abychom byli hudebníci. A já jsem se několikrát vrátil do Prahy.“

Po srpnové invazi do Českoslo-

venska zůstali v zahraničí desítky tisíc exulantů. Byl mezi nimi i strojař Antonín Martinek, který svůj nový domov našel v Kanadě.

„Po roce 1968 Kanada otevřela dveře českým a slovenským občanům, kteří se rozhodli opustit Československo. Mám pocit, že jich Kanada přijala asi devatenáct tisíc. Takže každé větší kanadské město má poměrně početnou českou a slovenskou exilovou skupinu.“

Antonín Martinek má za sebou akademickou kariéru na univerzitě v Kitcheneru. Po r. 1989 začal podporovat i univerzity v Česku, dlouhá léta se také věnuje práci v krajských organizacích.

Mezi cizince, kteří se o českou historii, kulturu i o samotnou češtinu začali zajímat až v průběhu života, patří i významný polský publicista a novinář Mariusz Szczygiel. Český se naučil kvůli rozhovoru s Martou Kubišovou:

„Byla to úplná náhoda. Já jsem před devíti lety, v roce 2000, byl poprvé v životě v Praze. Já jsem o té zemi nevěděl nic a neznal jsem ani slovo česky. Tady mne ale všechno ohromilo, čeština je pro mne jako hudba. Jako bych si našel dědka. Jsem v tramvaji a poslouchám hudbu.“

Mariusz Szczygiel napsal knihu o české historii Gottland, která už byla přeložena do několika jazyků. Vyvrací v ní řadu mýtů, které se dodnes o Čechách tradí v Polsku.

Kanadský publicista Paul Wilson zato v Česku prožil 10 let. Přijel sem jako učitel angličtiny v r. 1967 a byl odtud za své kontakty s disentem vypovězen v r. 1977. Byl to právě on, kdo za všechny letošní laureáty poděkoval:

„Naše poděkování vlastně patří vám, protože díky vám jsme mnohem bohatší. Máme tu osobní vztahy s lidmi, které máme rádi a pro které jsme to všechno dělali.“

Další ceny letos získali například Nikolaj Dmitrijevič, který se věnuje historii čes. legii v Rusku za 1. světové války, korejský dirigent a propagátor české hudby Jong-Čchol Čcho, japonský bohemista Itaru Iijima, Geoffrey Piper z Lucemburska, který rovněž podporuje českou hudbu, nebo Papežská kolej Nepomucenium v Římě, kde už osmdesát let studují čeští katoličtí bohoslovci a kde také v exilu žil kardinál Josef Beran.

ČESKÝ ROZHLAS 7

Klaus ocenil jazzmana Čechoameričana G. Mráze

Prezident Václav Klaus na Pražském hradě vyznamenal jazzového kontrabasistu George Mráze. Při příležitosti jeho 65. narozenin mu předal Zlatou plaketu prezidenta republiky. Čechoameričan Mráz patří mezi nejvýhledavnější kontrabassisty světové jazzové scény.

Prezident čestnou plaketou oceňuje osobnosti, které se proslavily ve svém oboru, a prospěly tak České republice. Právě mezi takové lidi Mráz rozhodně patří. Řekl při předání plakety Klaus.

V USA žije někdejší absolvent pražské konzervatoře už více než 40 let. Pro emigraci se rozhodl po sovětské invazi do Československa, kdy jako čtyřicetiletý získal stipendium na proslulé Berkley School of Music v Bostonu.

V rozhovoru Mráz řekl, že v srpnu 1968 právě hrál v Mnichově a chystal se na studium v USA. „Já jsem vlastně nikam neutíkal, já jsem šel do školy a pak už nemělo cenu se vracet,“ řekl. Mráz se podle svých slov nyní věnuje přípravě nového alba, které se bude natáčet v prosinci a vyjít by mělo příští rok.

Zo sveta kultúry

Dva významní představitelé slovenského konstruktivistického a geometrického umění Viktor Hulík a Milan Dobeš mají samostatnou výstavu v Dallase. Obaja vystavují okolo pátá prací. Dobeš například známý kinetický objekt z roku 1968 a optické reliéfy. Hulík zase svoje geosposuvažovací či nejnovší počítačové geografiky, kde pracuje len s černou a bílou farbou. Hulík mal v Dallase aj prednášku o vývoji konstruktivistického a geometrického umenia vo východnej Európe.

*

Dvadsať rokov je slušná tradícia nielen na Slovensku. Pre festival Večery novej hudby je však jubilejný ročník zároveň posledný. Prečo vlastne akcia zameraná na súčasnú klasiku s presahmi do improvizovanej hudby končí? Šéf festivalu, skladateľ a hudobník Daniel Matej tvrdí, že dosiahol takmer všetko, čo si zaumienil, a tak odchádzajú zo scény s pocitom dobre vykonanej práce.

Večery novej hudby sa teda končia, no záverečný koncert naznačil možnosť kontinuity v novom festivale, Melos-Etos. „Jeho výbor je zložený z hudobníkov strednej a mladšej generácie, čo sa zreteľne odráža aj na dramaturgii. Ak bude tento trend pokračovať, časť dramaturgie bude možné považovať za kontinuitu s nami aj s festivalmi ako Space či Next,“ hovorí Daniel Matej.

Európska filmová akadémia nominovala na svoju cenu Prix Arta, takzvaného „európskeho Oscara“, aj snímku slovenského

dokumentaristu Petra Kerckesa. Ako sa varía dejiny. Slovensko-rakúsko-český koprodukčný film hovorí o tom, aký vplyv majú vo vojnách kuchári a kuchárky. Film má úspech aj v zahraničí. Kerkes za získal Zvláštnu cenu poroty na Medzinárodnom festivale dokumentárnych filmov Hot Docs v kanadskom Toronte. Snímka momentálne putuje po celom svete, vybrali ju do programu napríklad filmových festivalov vo Vancouveri, v Haife, Chicagu, Záhrebe, Mexiko City či v španielskom Valladolide.

Divadelná hra Mikve od mladej izraelskej autorky Hadar Galron, ktorá v minulej sezóne zarezonovala v susednom Česku, prišla aj na slovenské dosky divadla Aréna. Vo výhradne ženskom obsadení sa predstavuje silná zostava herečiek v zložení Zuzana Krónarová, Slávka Halčáková, Táňa Kulišková, Zuzana Kanócz, Táňa Radeva, Eva Matejková, Rebeka Poláková a Zuzana Šemcláková. Český režisér Michal Dočkal, ktorý inscenáciu režíroval, sa podpísal aj pod jej minuloročný pražský úspech.

Výtvarník Peter Uchoár maľuje zahalené ženy a tajuplné krajiny plné tajomstiev. Ilustrátorskú tvorbu vystavuje v priestoroch bratislavskej Bibiany pod názvom Petrov Peter Pan. Po desiatich rokoch, keď sa venoval len knižnej ilustrácii, sa rozhodol predstaviť aj svoju voľnú tvorbu, ktorú práve vystavuje v bratislavskej Galérii Michalský dvor. Grafikami ani malbami nedáva názvy.

Lustig spolupracuje s Američanmi na filmu o sametové revolúci

Spisovatel Arnošt Lustig představil a podepisoval 29. května v Praze svou novou knihu s názvem Nemáme na vybranou.

PRAHA, 29. září – Spisovatel Arnošt Lustig spolupracuje s Američany na filmu o sametové revoluci. Scénář k hranému snímku o trojici mladíků, kteří tráví společné chvíle večer před 17. listopadem 1989, napsal dokumentarista Gary Griffin, jenž je také hlavním režisérem. Film by se měl v krátké době začít natáčet v Praze. Zahrát si sám sebe by ve snímku mohl bývalý český prezident Václav Havel.

Scénář vychází z příběhu Listopad, který napsal Griffin podle vyprávění několika přátel o událostech v tehdejší Československu na konci 80. let. „Griffin, který byl ve Washingtonu jedním z mých nejlepších studentů, sametovou revoluci nazývá něžnou,“ řekl dnes ČTK Lustig. „Spolurežisérem filmu je můj syn Josef,“ zdůraznil spisovatel. „Já jsem poradcem, připravený pomoci se vším, co je třeba,“ doplnil.

Griffin podle Lustiga chce, aby se ve filmu objevili lidé, kteří se tehdejších událostí aktivně

zúčastnili. „Oslovili jsme už Václava Havla, který přislíbil spolupráci,“ uvedl prozaik.

Film podpořil i pražský magistrát a primátor Pavel Bém. Filmaři totiž chtějí natáčet v místech, kudy před dvaceti lety procházel dav. „Věřím, že to bude dobrý snímek, Griffin dostal Oscara před pár lety za jeden ze svých dokumentů, je zárukou kvality,“ zdůraznil Lustig. Film by mohl být hotový na jaře.

Do snímku se promítnou zážitky Griffina, který v roce 1989 studoval v Praze FAMU a listopadových demonstrací se sám zúčastnil. „Už tehdy něco natočil, snad se záběry objeví i v novém filmu,“ řekl Lustig, jenž byl v listopadu 1989 ve Spojených státech.

„Myslel jsem, že se Sovětským svazem to není přátelství na věčné časy, ale kolonizace na věčné časy,“ uvedl. „Sledovali jsme v Americe studentské demonstrace, obdivovali jsme statečnost všech těch lidí, kteří zvonili v ulicích, a najednou to spadlo a připadlo nám to jako pohádka o králi, kterému se vrátí z rozbořeného moře koráb se vším, co kdy měl,“ popsal spisovatel.

Lustig se ještě v listopadu 1989 vrátil do vlasti, kde udělal pro americký časopis Life rozhovor s Václavem Havlem, Alexandrem Dubčekem a dalšími aktéry tehdejších událostí. „Měl jsem pocit, že život začíná znova. Takové by mělo být i poselství filmu,“ dodal.

ČTK www.ctk.cz

Hudebník Česimír Mirko Dušek z Bosny a Hercegoviny přebírá z rukou ministryně zahraničí Jana Kohouta cenu Gratias agit.

Realitní poradna

JUDr. JAROSLAV HORKÝ
c/o HORREN, spol. s r.o.
Pobřežní 58/6

186 00 Praha, Czech Republic
tel. +420 221 719 041

e-mail: info@horren.cz • <http://www.horren.cz>

Tyto řádky jsou generalizované odpovědi na jednoduché realitní otázky čtenářů. Prosím, nepovažujte následující stručné odpovědi za vyčerpávající, zahrnující všechny podrobnosti. Individuální případy vyžadují odbornou reprezentaci. Pokud máte nějaké otázky týkající se vlastnictví nemovitosti, prosím, zašlete je do redakce tohoto listu s označením „Realitní poradna“.

OTÁZKA ČTENÁŘE: Vlastním pozemek po rodičích (ideální polovinu) vrácený v restituci. Chci pozemek prodat a mám zájemce. Zajímá mě jaké úkony je nutno při prodeji udělat a jaké poplatky a daně zaplatit. Na co si dát hlavně při prodeji pozor.

ODPOVĚď JH: Předně je třeba sepsat kupní smlouvu, na základě které bude převeden Váš spoluvlastnický podíl na kupujícího. Výše úplaty za sepsání kupní smlouvy advokátovi, příp. notáři je závislá především na ceně převáděného spoluvlastnického podílu. Dále bude nutné uhradit správní poplatek ve výši 500,- Kč za zahájení řízení o vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí a konečně Vám vznikne povinnost zaplatit daň z převodu nemovitosti ve výši 3% z ceny převáděného spoluvlastnického podílu. V této souvislosti bude také třeba vypracovat znalecký posudek, na základě kterého bude stanovena obvyklá cena převáděného podílu. Daň z převodu nemovitosti se přitom platí z ceny vyšší, tzn. buď z kupní ceny sjednané v kupní smlouvě, nebo z ceny stanovené znaleckým posudkem.

© J.H. 20/2009

HORREN
spol. s r.o.

Už víte, na koho se obrátit...

- Komplexní realitní činnost na území České republiky a Slovenské republiky včetně poradenství v právní oblasti
- Analýza majetku vlastnickým nemovitostem či dědicům na území České a Slovenské republiky, vyhledání těchto majetků v ČR a SR
- Vyhledávání vlastníků nemovitostí na území ČR a SR ve světě

Dotazník 58/6
186 00 Praha 8
Czech Republic

tel. +420 224 253 105
+420 221 719 041
fax. +420 224 514 628

<http://www.horren.cz>
e-mail: info@horren.cz

Pozlátená demokracie

A aby státní úředníci a učitelé vedeli, ako nato, minister školstva Jan Mikolaj zo Slovenskej národnej strany pred pár dňami zorganizoval vedeckú konferenciu s názvom: Vlastenectvo a tradície vo výchove a vzdelávaní republiky. (!)

Denník SME na nej zaznamenal aj takéto vyhlásenia: „Brzdíci a sypací piesku do nášho národného stroja sú rozložení na miestach, o ktorých sa nám ani nesníva, a pracujú ako včeličky.“ Alebo, že vlády, vrátane tej dnešnej, nepochopili, že majú vládnuť, a nie diskutovať. To vyhlásil publicista Ľudovít Machala, ktorý písal prejav aj Ficovi. Machala ešte priklincoval: „Stále počúvame o menšinách, gejoch, lesbičkách, o ich právach, ale takmer nič nepočujeme o svätom práve štáto- tvorného národa.“ Nuž, demokracii ako vyšili. Čuduje sa niekto, že majú menšiny pocit nerovnoprávnosti a menej- cennosti?

Únia vyzýva Slovensko na škrty

Ficov návrh štátneho rozpočtu na rok 2010 sa dočkal kritiky nielen od domácich ekonomických analytikov, ale aj od Európskej komisie. Brusel dokonca začal disciplinárne konanie voči Slovensku pre veľkú diery v rozpočte. Zároveň vládu kritizuje, že nerobí reformy a rozbieha 2. dôchodkový pilier. Ako zhrnul denník SME, Európska komisia je nespokojná s tým, že slovenská vláda tento rok v rozpočte nešetří a naplánovala si vysoký schodok. Ten má dosiahnuť až vyše šesť percent hrubého domáceho produktu, čo sú zhruba štyri miliardy eur (takmer 120 miliárd korún). Úniou povolená hranica sú tri percentá. Ak sa vláda do dvoch rokov s obrovskou dielou v rozpočte nevyrovná a nesťlačí ju pod tri percentá, hrozí Slovensku od eurokomisie pokuta.

Podobné disciplinárne konanie však EK začala aj voči ďalším ôsmim štátom, medzi nimi aj voči Česku a Rakúsku. Ako píše SME, eurokomisia v poslednom čase kritizovala Ficovu vládu už niekoľkokrát. Vytýkala jej netransparentné čerpanie eurofondov v nástennom tendri, odvolanie šéfa Telekomunikačného úradu Branislava Máčaja či tender na elektronické mýto, v ktorom vláda vybrala firmu s najdrahšou ponukou. Komisia kritizuje aj to, že vláda nereformuje nad mieru sledry priebežný dôchodkový systém a znovu ju vyzvala, aby nepodkopávala stabilitu kapitalizačného dôchodkového piliera. „Stanovisko komisie je na sto percent oprávnené,“ povedal ekonóm Slovenskej akadémie vied Pavol Kárász. Postup únie považuje za oprávnený aj analytik inštitútu Ineko Peter Golias.

Vláda si nevie rady s Pospolitosťou

Občianske združenie Slovenská pospolitosť, ktorú viacerí odborníci považujú za pendanta militantnej neonacistickej Maďarskej gardy (v Maďarsku), sa slovenskému ministerstvu vnútra ešte stále nepodarilo zrušiť. Raz sa už o to ministerstvo pokúsilo, ale súdy rozhodli, že nepredložilo dostatočné argumenty a že pospolitosť nedostala dostatočnú právnu ochranu a tak zrušenie zrušili. Na zhromaždeniach Pospolitosť pritom zaznievajú jednoznačne rasistické a fašistické vyhlásenia. Vedcovia Pospolitosť však tvrdia, že rečníci sú fyzické osoby, ktoré nehovorili za organizáciu, ale sami za seba. Podobne je to s protizákonnými výrokmi na ich internetovej stránke pospolitosť.org. Tá bola založená cez server v USA a pospolitosť tvrdí, že s ňou nemá nič spoločné.

Právnicki, ktorých oslovil denník SME, upozorňujú, že ak polícia nepreniká, že sú stránky založené pospolitosťou, na súde nemusi uspieť. Premiér Fico sa pritom ešte v lete vytahoval pred maďarskými susedmi, že Slovensko sa vie rýchlo vyrovnať s pospolitosťou (vtedy ešte bola zrušená) a odporučil im, aby aj oni rovnako postupovali pri Maďarskej garde. Medzičasom Maďarské súdy postavili gardu mimo zákon, kým slovenské súdy Pospolitosť vrátili späť do hry. Zdá sa, že nacionalisti a rasisti majú lepších právnikov, ako rezort vnútra. Alebo majú Maďari lepších sudcov...

Zamurovaný rómsky problém

Obec Osirovany v okrese Šabinov sa topí v blate a odpadkoch. Okrem niekoľkých murovaných domov ju lemujú rómske chatrče z hlíny, dreva a plechu. Bieli sa už roky sťažujú, že im občania tmavšej pleti ukradnú všetko, čo nie je priklincované a tak obec medzi nich a Rómov postavila približne 150 metrov dlhý a viac ako dva metre vysoký betónový múr.

„Tu sa nedá žiť,“ žaluje rukami 73-ročná Margita Blácková, ktorá v dome vedľa osady býva už 48 rokov, ale na nič nie je. Čo sa rozpútalo v posledných rokoch, si nepamätá.

„V záhrade nemôžem nič dopestovať. Všetko ukradnú,“ povedala SME. Ďalšia obyvateľka, pani Alžbeta Večaverová má na dvore pod zámkom psa i hydinu. „Nemôžem ich pustiť. Tu kde... Veď na druhý deň by som ich nemala,“ lamentuje 81-ročná žena, matka zástupcu starostu. „Postavili sme si vlastné ploty. Rozobrali ich a odniesli do zberu...“

Starosta Cyril Revák cíti tlak z obidvoch strán. Tlačia naňho občania, ktorí denne čelia nájazdom rómskych detí, a tlačia na neho i Rómovia, pre ktorých je múr symbolom poníženia, píše SME. O pár dní naňho začne tlačiť aj tretia strana – do osady sa totiž chystá podpredseda vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny Dušan Čaplovič. Trošku zatlačí, trošku nasľubuje a to je asi tak všetko...

VÁCLAV KLAUS VERSUS EVROPA

jinou voda „neutopila“. Podľa poslednej verzie mala byť v trezoru dčana – nebýla.

Vše odštartovala plagiátorská aféra prodejkana fakulty (plagiát odhalil jeden z normálnych študentů) a skončilo to šokujúcim zistením, že plzeňská fakulta sloužila jako právnický rychlokurs pro vyvolené. Desítky študentů získaly za pár měsíců magisterský titul, vybrání policisté se stali během tří týdenních kurzů bakaláři – normální student na získání titulu Bc. potřebuje tři roky.

Seznam prominentních študentů je velmi zajímavý, vedle Stanislava Grosse (ČSSD) získali titul JUDr. na fakultě třeba mnohá aférární přededený starosta Prahy 5 Milan Jančík, primátorka Chomutova a kandidátka do Parlamentu Ivana Rápková (oba ODS), syn a dcera zavražděného mafianského bossa Františka Mrázka – ti zvládli pětiletou školu za rok a půl. Je příznačné, že diplomové či dizertační práce všech jmenovaných nejsou k nalezení. Další student Jan Harangozo, obžalovaný z korupce v kauze zmanipulovaných konkurzů kolem soudce Berký, získal na Právnické fakultě v Plzni titul po pouhých dvou měsících studií! Na škole získal titul i Eduard Bruna, obhájce Jiřího Čunka, který později zaměstnal Grosse, nebo náměstek policejního prezidenta Jan Brazda – i jeho práce v knihovně chybí.

Podle šéfy akreditační komise Vladimíry Dvořákové nešlo na plzeňské fakultě pouze o pouhou korupci, ale o snahu mafie zavázat si tituly vysoce postavené lidi a získat klíčové lidi v politice, policii a státních úřadech. „Hraje se o miliardový majetek státu. Tahle síť ohrožovala bezpečnost země,“ řekla. Lidé z fakulty ovládali i Ústav státu a práva, který dělá pro stát odborné posudky v závažných kauzách.

Není bez zajímavosti, že prodekan fakulty Milan Kindl, který už se vzdal funkce, má nyní obhajovat český stát v arbitráži s firmou Diag Human za honorář 10 milionů korun. Tentýž Kindl je jediným člověkem, který tvrdí, že viděl Grosseho dizertační práci – a chválí ji jako velice kvalitní. Lidé spojení s Kindlem navíc figuruji u některých podezřelých konkurzů – třeba u golfového hřiště Cibulky v Karlových Varech. Německý podnikatel, který hřiště postavil, nyní v mezinárodní arbitráži bude požadovat po českém státu miliardu korun za zmařenou investici. Podle analýzy ministerstva financí asi vyhráje. Z odposlechnů je zřejmé, že se s Kindlem dobře zná i podnikatel Vladislav Větrovec, namočený do kauzy podvodných konkurzů soudce Berký, sám zařídil přijetí několika „studentů“ na plzeňskou práva.

BIS (Bezpečnostní informační služba) ve své zprávě upozornila, že některé české vysoké školy ovládá mafie. Když chtěla nechat v roce 2005 vyšetřit podezřelý poměr na právnické fakultě v Plzni tehdejší nejvyšší státní zástupkyně Marie Benešová, Paroubkova vláda ji na základě žádosti ministra spravedlnosti Pavla Němce odvolala z funkce a vyšetřování se nekonalo. Mimochodem, když Němec pustil domů beztrusně katarského prince, který v Česku zneužíval nezletilá děvčata, odborný posudek mu vypracoval – Kindl.

Plzeňskou právnickou fakultu má vyčistit exministr spravedlnosti Jiří Pospíšil. I on je absolutem této fakulty – vystudoval před deseti lety ještě za minulého vedení, získal po pětiletém studiu červený diplom a byl nejlepším studentem v ročníku.

Lidé však jsou skeptičtí, pokud jde o rozkrytí mafianské

sítě a potrestání viníků: nitky vedou až do nejvyšších patér české politiky, justice i policie. A napříč politickým spektrem.

TOP 09 už nepřijímá

Je to stejné jako za komunistů: kdo nemá stranickou legitimaci, nemá šanci na dobrý post ve státní správě. V podstatě do partaj vstupují kariériste – a toho se zalekla nyní šluka v českém politickém rybníku, TOP 09. Poté, co ji průzkumy veřejného mínění přisuzují více než deseti-procentní podíl a jistý vstup do Parlamentu, začalo se do partaje hlásit až podezřele moc lidí. S účelovým členstvím mají zkušenosti třeba v ODS, kde několik místních organizací ovládly svými lidmi stavební firmy, které chtěly mít prospěch z politického vlivu. Proto strana Karla Schwarzenberga a Miroslava Kalouska zmrazila nábor nových členů do strany, bojí se prospěcháři, kteří by mohli partaj ovládnout. To se stalo v případě Unie svobody, kde zakladatel smetli lidé kolem Pavla Němce. Proto TOP 09 také zmrazilo pořadí na volebních kandidátních listinách.

Zeman opřahuje exministry

Miloš Zeman se z důchodového azylu na Vysočině hodlá vrátit do velké politiky jako lídr Strany práv občanů. V nové partaji hodlá recyklovat i některé bývalé ministry, pomáhat mu mají Eduard Zeman, Jan Fencel, Miroslav Gregr, Jaromír Schling či Miloš Kužvart. V roli poradce má fungovat lobista Miroslav Šlouf, který definitivně odevzdal stranickou legitimaci ČSSD. Veteránský spolek má omíladit bývalá europoslankyně a kandidátka komunistů na prezidentský post Jana Bobošíková, která vede neúspěšnou stranu Suverenita. S novou stranou hodlá spolupracovat i předšedkyně Strany důstojného života Jana Volfová, kdysi významná členka ČSSD. Zeman prohlásil: „Jestliže Jiří Paroubek odpuzuje některé sociálnědemokratické voliče, nová strana je může zachytit. A nejen je.“ Paroubek je přesvědčen, že nová partaj mu moc voličů neodebere.

Boj o českého eurokomisaře

Velký zájem je o post eurokomisaře, nejlépe placeného českého úředníka s platem přes půl milionu korun měsíčně. ČSSD opět navrhuje současného eurokomisaře Vladimíra Špidlu, ODS chce vyslat do Bruselu Alexandra Vondru, lidovci místopředsedu strany Pavla Svobodu. Strana zelených nominovala neúspěšného prezidentského kandidáta Jana Švejnara a KSČM by ráda viděla na postu svého europoslance a bývalého komunistu Vladimíra Řáčka. Nominaci má v rukou kabinet premiéra Jana Fischera, ale je zřejmé, že rozhodnou politické obchody nejsilnějších stran. Největší šance se dávají Vladimíru Špidlovi, nenápadný šedivý úředník nikomu nevdá.

ZAÚJALO NÁS, ZAÚJME I VÁS

guardian.co.uk - Václav Klaus: climate denial's mythical man
www.guardian.co.uk/environment/blog/2009/may/19/vaclav-klaus

Dary na tiskový fond Amerických listů

od 7. do 20. října 2009

V. Jasný, New York, NY	\$ 15	B. Reinfeld, Carle Place, NY	\$ 5
T. McAuley, Spencer, MA	5	H. Callaghan, Bryn Mawr, PA	20
J. Voves, Chappaqua, NY	40	J. Mestenhauser,	
G. Kostka, Naples, FL	100	Minneapolis, MN	15
F. Kent, Monterey, CA	15	E. Coufal, Ponce, PR	15
J. Safarski, Laguna Hills, CA	5	R. Sernal, Roanoke, VA	10
K. Kriz, Marco Island, FL	5	J. Hasil, Berwyn, IL	10
K. Schick, Kent, ENG	6	M. Marocek, Winchester, MA	5
V. Vitek, Swarthmore, PA	15	A. Homolac, Highland Beach, FL	10

Děkujeme všem dárcům a také i těm, kteří věnovali 10% slevu, kterou si mohli jako senior občanské odevzdat. Díky vám jsou Americké listy to, co jsou. REDAKCE

OBJEDNACÍ KUPÓN

ANO, chci si předplatit/obnovit předplatné **Amerických Listů**. Příkladám ☐ personal check nebo ☐ money order, vystavený na Typrints Company v hodnotě ☐ \$45 (USA), ☐ \$55 (Kanada), ☐ \$60 (zámoří) jako předplatné na jeden rok. Předplatitelé starší 65 let si mohou odečíst 10%. Vyplněný kupon a předplatné pošlete na Typrints Co., 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542. PROSÍME, PIŠTE ČITELNĚ!

Jméno (Mr Mrs Ms) _____

Adresa _____

_____, Stát a zip code _____

Telefon (_____) _____

Dar mimo předplatné _____ Podpis _____

Prosíme o jméno a adresu možného odběratele, kterému bez závazku pošleme zdarma ukázkové číslo. _____

Juraj George Braun, M.D.
Board Certified

CHOROBY UŠNÉ, NOSNÉ A KRČNÉ

Otolaryngologické operácie, operácie hlavy a krku, tváre a rekonštrukčné operácie.

Operácie sú možné v ordinácii alebo v nemocnici.

Hovoríme slovensky, česky a ďalšími európskymi jazykmi.

121 E 60th Street
New York, NY 10022
(blízko Bloomingdale's)
(212) 754-0884

158 Noble Street
Brooklyn, NY 11222
Utorok a piatok 2-7, sobota 9-1
(718) 349-9599

Prijímame viety hlavné poistenia.

simply
...hypotéky jednoducho...

Koupit nemovitost v České republice je jednoduché a výhodné.
Hypoték je celá řada.
Se Simply snadno vyberete tu pravou.
Pro podrobné informace kontaktujte

Oilly Kaluz
hypoteční makléř - mortgage broker

Toll free: + 1 866 643 3404
Office: + 1 775 588 5570
Cell: + 1 949 300 7310
E-mail: okaluz@simply.cz

Simply, P.O. Box 1992
Zephyr Cove, NV 89448, USA

KLAUS A LISABON –

Češi s pověstí lhářů a vyděračů

JAN MACHÁČEK

1. Vlastně poprvé od roku 1989 se za Českou republiku hluboce stydím a také se velmi obávám následku našeho jednání. Až dosud to bylo tak, že ať už si Češi navázili co chtěli, bylo nakonec možné se nad to povznést s humorem: kdž to Češi takto chtěli, pak každý sám svého štěstí střežil. Nad touto situací se povznést s humorem a odstupem nedokážu. Jsem totiž občanem státu, který nedodržuje dohody, které sám spoluvytvořil a vyjednal a kazi práci 27 ostatním, de facto půl miliardy lidí, kteří na tomto kontinentu žijí. Česká politická reprezentace vykolejí dva evropské summity, v říjnu i v prosinci, komplikuje volbu ministra zahraničí a prezidenta unie, kazi reputaci švédského předsednictví a poškozuje pozici Evropy na globální scéně, kde se chystá vznik skupiny G-4.

To vše se děje v době, kdy Evropa prochází největší ekonomickou krizí od 2. světové války a tato krize má velmi neblahé sociální důsledky. Evropa už nutně potřebuje stabilizovat instituce a jednat konečně především o konkrétních tématech.

2. Lisabonská smlouva se líbí málokomu, je to dlouhá léta vyjednávaný kompromis 27 různých států, z nichž každý má své národní a ekonomické zájmy a prakticky v každém z nich zuří boj mezi levicí a pravicí. Pokud se nikomu nelíbí Listina práv a svobod, ať si laskavě přečte listinu, která je součástí naší ústavy. V Evropě žije minimálně polovina lidí, kteří smýšlí levicově, s nimi je ale potřeba se dohodnout. To, že listiny představují seznam nesplnitelných přání, je prostě tradiční levicový požadavek. Naše česká listina obsahuje podobná přání (mnohá horší) a nikomu to nevadí.

3. Nejstrašnější signál, který

vysíláme do světa je, že se nemusi dohody dodržovat, že lze vymýšlet a vznášet stále nové a nové požadavky, že je možné bezostyšně lhát a vydírat. To je signál, který vysíláme do Evropy a do světa, ale i domů. Toto jednání bude mít zdrcující důsledky jak pro důvěru uvnitř české společnosti, tak pro důvěryhodnost České republiky navěnek.

4. Velmi znepokojivá je reakce politických stran i vlády na vypočetavé jednání prezidenta Klause. Topolánkovy vedení ODS se bojí vlastních klausovců před kongresem strany v listopadu (pokud o dovršení rozkolu v ODS je nepochybně jedním z Klausových vedlejších cílů), sociální demokracie je minimálně od pádu vlády spojencem prezidenta a Jiřímu Pároubkovi se možná v rámci kandidatury na severu Čech bude populističtější a antiněmecká karta hodit. TOP09 je v tomto ohledu nečitelná: Miroslav Kalousek je tradiční klausovec, Karel Schwarzenberg nikoliv.

Jediný, kdo pronesl rázný, správný a rozumný požadavek na odvolání Klause je Ondřej Liška, předseda strany zelených. K tomu též text Jiřího Pehe. Všichni ostatní politici jsou slabí, váhají a nečítelní.

Fischerova vláda sepisuje žádost, která má nový Klausův požadavek přenést na evropskou úroveň v podobě mezinárodní smlouvy a tím de facto bere Klausovy požadavky za své. Přitom je zjevné, že jakmile se Klausovi splní jeden požadavek, nastolí okamžité bez ostychu další.

Přitom jediné, co by na Klause platilo, je síla a silný soustředěný tlak velkých politických stran i celé vlády. Zatím mu ale všichni ustupují.

5. Klaus vysloveně touží po tom, aby vyvolal s unií konflikt.

Silná slova a tvrdý postup proti němu i České republice budou pro něj důkazem toho, jak je unie nedemokratická. A kdybychom náhodou skončili bez komisaře? Taký dobrý, alespoň všichni uvidí, jak strašlivé je nám ubližování.

6. Působíme i jako lháři. Prezident například tvrdí, že rozhovor se švédským premiérem byl soukromý, švédský premiér tvrdí opak. Kdopak tady asi lže?

7. Způsob debat k tématu, která organizují média je sličný uveritelný. Vždy vystupuje jeden zastánce Lisabonské smlouvy a jeden exotický prezidentův poradce. Diskuse o smlouvě je ale v Evropě dávno ukončena! Pokud se mají v médiích střetnout dva tábory, pak na jedné straně má být někdo normální a na straně druhé má stát někdo, kdo bude říkat, že je možné nedodržovat smlouvy, lhát a vydírat.

8. Mám dosti temné tušení, že se proti nám v Evropě něco chystá, diskuse o tom, jak potrestat Čechy je už na různých diskusních fórech velmi živá. Každopádně už teď je jisté, že až budeme potřebovat něco my (třeba v oblasti energetické bezpečnosti) každý se na nás zvysova vykašle. Tuším, že to je ten minimální důsledek těchto ostudy.

RESPEKT.CZ, 12. 10. 2009

Špidla: ČR se ocitá v izolaci

Zdržování ratifikace lisabonské smlouvy Českou republiku vhání do izolace v Evropské unii a oslabuje její bilaterální vztahy s evropskými zeměmi. V rozhovoru pro ČTK to uvedl eurokomisař a bývalý premiér Vladimír Špidla.

Uvedl, že současná situace oslabuje nejen vztahy Česka k unií jako celku, ale i vztahy k jednotlivým členským státům. „Takže když pak potřebujete v něčem vyjednávat, něčeho dosáhnout, tak nemáte spojení,“ konstatoval. To je podle něj nyní vážnější problém než otázka, zda Česko „za trest“ přijde o „svěho“ eurokomisaře.

Špidla tvrdí, že v evropských institucích tuto otázku výslovně nikdo neklade a podtrhl, že každý politický vývoj a každý politický čin má svou dynamiku. „Jestliže 26 zemí ratifikovalo, tak teď nás ta dynamika spojení s námi izoluje. A musím říct, že nás to izoluje docela výrazně,“ řekl.

Špidla vyjádřil i přesvědčení, že nemůže vyvolat debata o možném prolomení takzvaných Benešových dekretů. Vyloučil, že by bylo právně možné vrátit majetek zabavený po 2. světové válce československým Němcům, jak se v souvislosti s lisabonskou smlouvou a evropskou chartou lidských práv obává česká hlava státu. Údajně nezná jméno jediného právníka, který by na základě právní analýzy Klausovy argumenty podpořil.

ČESKÝ PRÁVNÍK

Jakékoliv právní problémy v amerických státních a federálních úřadech a soudech řešíme, včetně občanství, imigrace a legalizování. Advokátní pomoc v ČR a SR.

V. PECHOTA, Jr. Esq.

225 West 34th Street
18th Floor, Suite 1800
New York, NY 10122

(212) 268-4969

Rozumíme český i slovensky

Prezident Klaus si dává podmínky k podpisu LS

Prezidentův tajemník Ladislav Jakl sdělil, že koaliční vláda Mirka Topolánka znala výhrady hlavy státu k lisabonské reformní smlouvě a Listině základních práv EU. Před ratifikací smlouvy v ČR chce Klaus nečekaně trvalou výjimku z listiny kvůli obavám z prolomení tzv. Benešových dekretů.

Bývalý vicepremiér této vlády pro EU Alexandr Vondra řekl, že Klaus tento typ výhrad nezmiňoval. Vondra opět odmítl možnost, že by smlouva ohrožovala dekryty. Klaus, tvrdý odpůrce „Lisabonu“, nyní překvapil české i evropské politiky svou podmínkou trvalé výjimky z listiny, bez

níž prý lisabonskou smlouvu neratifikuje. Jakl neřekl, zda Klaus po vyjednání podmínek smlouvy podepíše. Zopakoval, že Klausovi nestačí politická deklarace. Chce „skutečné“ záruky.

ČR je poslední zemí EU, kde nebyla ratifikace ukončena. Podle Vondry by mohla být výjimka přiložena k nějaké budoucí smlouvě, například o rozšíření EU o Chorvatsko či Island. Poté, co by LS vstoupila v platnost, by výjimka ještě ale neplatila. To by se stalo až poté, co by další smlouva s českým dodatkem byla schválena v celé EU. To by mohlo trvat až tři roky, soudí Vondra.

Verheugen zpochybnil smysluplnost záruk proti sudetským nárokům

Žádný expert na mezinárodní právo nesdílí názor českého prezidenta Václava Klause, že by lisabonská smlouva o reformě Evropské unie mohla sudetským Němcům umožnit po ČR žádat vrácení vyvlastněného majetku. V rozhovoru pro rozhlasovou stanici Deutschlandfunk to uvedl místopředseda EK Gunter Verheugen.

„Mezi těmi, kdo se v těchto věcech vyznají, a také mezi experty na mezinárodní právo není nikdo, kdo by sdílel názor, že lisabonská smlouva v sobě skrývá nebezpečí použití Benešových dekretů k prozazení majetkových nároků vůči České republice,“ prohlásil Verheugen.

Uspěje další návrh na přímou volbu prezidenta?

Snahy změnit způsob volby prezidenta se v Česku bez většího úspěchu objevují už delší dobu. Několikrát se jimi zabývali i zákonodárci. Minulý týden poslanci v prvním čtení podpořili návrh ČSSD na přímou volbu hlavy státu. Právě takový způsob volby prezidenta podle sociálních demokratů zvyšuje legitimitu tohoto ústavního orgánu.

Návrh ČSSD není žádnou novinkou, sociální demokraté jej předložili už předloni. Sněmovna jej ale tehdy odročila. Není také jedinou předlohou, o které by měli poslanci jednat – ve sněmovně leží i vládní návrh na přímou volbu prezidenta. Předlohou sociálních demokratů se nyní bude zabývat sněmovní ústavněprávní výbor.

Jak by měla přímá volba hlavy státu vypadat, vysvětlil poslanec za ČSSD Jeroným Tejce:

„Pro nás je podstatné, aby existovala možnost lidí vybírat prezidenta v přímé a to dvoukolové volbě. Je to období voleb do Senátu, tzn. že do druhého kola by postavili vždy dva kandidáty s největším počtem hlasů, pokud by někdo z nich nezískal nadpoloviční většinu už v prvním kole. Chceme také umožnit lidem, aby mohli bez ohledu na politické strany navrhnout svého kandidáta, a to s pečlivě podpořenou deseti tisíci hlasy. Jsme ale ochotni diskutovat o počtu potřebných hlasů pro takový návrh.“

Kromě veřejnosti by kandidáty na prezidentský post mohlo navrhnout 20 poslanců nebo 10 senátorů. Právo být volen by měl každý občan, který dosáhl 40 let věku.

Poslankyně zelených Kateřina Jacques schválení zákona v prvním čtení přivítala:

„Zkušenosti s nepřímou volbou ukazují, že jsou zde různé lobbistické tlaky, vytváří se korupční prostředí. Myslíme si, že v situaci, kdy upadá zájem veřejnosti o politické

gen, který je zároveň eurokomisařem pro podnikání a průmysl EU si však podle Verheugena s Klausovými požadavky poradí.

Český prezident Václav Klaus podle Verheugena sáhl po tématu. „u něhož si může být jistý, že má zcela širokou podporu českého obyvatelstva“, neboť v Česku podle něj stále existuje strach z toho, že „by jednoho dne mohly přijít německé požadavky a miliony lidí by musely opustit své domy“.

„Kdyby to vše nebylo, spadlo by toto téma tam, kam patří: do odpadkového koše světových dějin.“ poznamenal místopředseda Evropské komise.

dění, snižuje se volební účast, je dobré veřejnost namotivovat, dát ji příležitost se přímo podílet na rozhodovacích procesech.“

Zelení navrhovali, že by měli lidé o přímé volbě prezidenta rozhodnout v referendu.

S návrhem ČSSD na přímou volbu prezidenta neshodli ODS: „Jsou jisté odlišnosti v názorech, jak ta přímá volba prezidenta má vypadat, kolik kandidátů má postoupit z prvního do druhého kola. Já bych řekl, že většinově ODS inklinuje změnit na volbu přímou, ale právě ten ďábel spočívá v tom detailu, aby to nebyla volba, která se promění v honičku těch neúspěšných kandidátů proti tomu, dejme tomu papírově, favoritu, to bude to nejdůležitější, co rozhodne o hlasování,“ vysvětlil poslanec z ODS.

Návrh sociálních demokratů kromě způsobu volby prezidenta také mění a upřesňuje další pasáže ústavy týkající se hlavy státu, některá rozhodnutí by mohl prezident udělat jen se souhlasem premiéra. Navrhují také např. časové omezení rozsahu imunity prezidenta na dobu výkonu jeho funkce. ČTK

I Slovensko bude chtít výjimku kvůli dekretům

Slovenský premiér Robert Fico nevyloučil, že Slovensko požádá na říjnovém summitu EU o stejnou výjimku z lisabonské smlouvy jako Česko kvůli nezpochybnitelnosti Benešových dekretů.

Fico zdůraznil, že dekryty, které umožnily odsun částí občanů bývalého Československa po druhé světové válce, jsou základní součástí slovenského práva, jsou „nezrušitelné a nezměnitelné“. Pokud by si Česko vyjednálo výjimku z listiny základních práv Evropské unie, Slovensko by, podle slov premiéra Fica vyžadovalo stejnou výjimku.

Lisabonská smlouva čeká ještě na poslední podpis – České republiky.

☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺ HUMOR ☺

A tenhle znáte . . . ?

Bůh si zavolá Obamu, Putina a Klause. „Nechal jsem si vás zavolat, protože vás považuji za tři nejvýznamnější osobnosti na planetě Zemi. A chtěl bych vám říct jednu věc: Za 10 dní bude konec světa. Prosím, sdělte to občanům.“

Obama ihned vystoupí v Kongresu a říká: „Mám pro vás jednu dobrou a jednu špatnou zprávu. Ta dobrá je, že Bůh existuje, před chvílí jsem s ním mluvil. Ta špatná je, že bude konec světa.“

Putin si svolá ruskou dumu a říká: „Mám dvě špatné zprávy. Bůh existuje, teď jsem s ním mluvil. A ta druhá špatná zpráva je, že za 10 dní bude konec světa.“

Václav Klaus svolá v Praze tiskovou konferenci a povídá: „Hmm, hmm, mám pro vás dvě dobré zprávy. Za prvé patří mezi tři nejvýznamnější osobnosti na planetě. A za druhé Lisabonská smlouva nebude podepsána.“

Do českých lázní

Luhačovice, lázně a la Jurkovič

Toužíte po klidu a pohodě? Pak vám doporučujeme výlet do lázní Luhačovic. Navíc tam i můžete něco udělat se svými neduhy.

Je líbo vincentku s vínem?

„První zmínka o osadě Luhačovic pochází z roku 1412.“ vypráví místní rodák a lékař k tomu Vlastimil Vokurka. „Tehdy patřila k hradu Starý Světlav. Teprve v roce 1590 se osamostatnila a byla zde postavena tvrz. Tu roku 1738 nahradil barokní zámek. Patřil maďarskému rodu hrabat Serényiů. S jejich jménem je ostatně spjat rozvoj lázní až do 20. století.“

Kde se vzal název místa?

„Když sem přišli staří Slované, vůdce kmene se rozhodl po údolí a prohlásil: Co je tady? Luh a čo viac? Odtud prý název Luhačovice. Ale to je jen humorná přepovídka, která se tu vypráví po několika stámprech slivovce. Pravdou ovšem je, že tady všude kolem bylo plno luk a bažin – odtud název města nejspíše opravdu pochází.“ Jinak obecně platí, že názvy míst končí na -ice se odvozují od jména zakladatele rodu. Tak tu možná kdysi dávno žil nějaký Luhač. Jaký asi byl?

Leč bylo tu ještě něco navíc. Ze země prýštily slané prameny. Jejich vodě místní říkali slanica. Právě u těchto pramenů začala historie Luhačovic jako lázní. Ve druhé polovině 17. století nechal hrabě Ondřej vykopat studny, do kterých dal svěst Pramen bublavý neboli dnešní Amandku. Později byl upraven Pramen hlavní čili dnešní Vincentka. O ní brněnský fyzik a lékař Jan Ferdinand Hertod z Todtenfeldu na psal. „Jsou tyto slané vody jak k léčení, tak k předjetí nemoci nanejvýše doporučené.“

Od roku 1820 byla voda z Vincentova pramene podávána na císařském dvoře a ve vídeňských ka-

várnách. Zatímco dnes se využívá k pití, inhalaci a výplachům a míchá se lada tak s horkým mlékem, naši předkové ji v 19. století míchali s vínem a pili ji jako lahodný nápoj na osvěžení.

Už v roce 1789 byl poblíž pramenů vystavěn první hostinec s několika pokoji pro hosty. A o pár let později byla vysvěcena kaple svatě Alžběty, která v lázních stojí dodnes. Na její fasádě můžeme vidět erb hraběcí rodiny Serényiů. Když se rozezněl zvon v této kapli, znamenalo to pro pacienty začátek anebo konec lázeňských kúr.

Aktivní společnost lázní Luhačovic

Na přelomu 19. a 20. století začaly lázně chátrat, protože Serényiové neměli dost peněz na to, aby je zmodernizovali. Proto přivítali návrh brněnského lékaře Františka Veselého na založení akciové společnosti. Vznikla v roce 1902 a doktor Veselý se stal jejím ředitelem, zatímco Otto Serényi byl zvolen předsedou správní rady.

Snahou Františka Veselého bylo vybudovat v Luhačovicích moderní lázeňské středisko jako centrum společenského a kulturního života české Moravy. Proto začal s velkorysou modernizací lázní. Symbolem nových časů bylo i protažení železniční trati z Újezdce do Luhačovic. Zahy, už v roce 1905, do lázní na moravsko-slovenském pomezí začaly jezdit i přímé vlaky z Prahy Brna a Olomouce.

Byl to právě František Veselý, kdo pozval do Luhačovic architekta slovenského původu Dušana Jurkoviče. Podle jeho projektu bylo v le-

tech 1902 až 1907 adaptováno, anebo nově postaveno několik staveb, ve kterých se mísí prvky lidové architektury s moderními vlivy, tedy secese. Někdy se tomuto stylu říká národní secese. Jurkovičův – dříve Janův – dům na Lázeňském náměstí, vila Chaloupka, půvabné Sluneční lázně, hotel Jestrábi anebo Vodoléčebný ústav lákají dnes do Luhačovic i zájemce o historii architektury. Škoda, že se nepostavily všechny Jurkovičem navrhované stavby. Například kavárna Adolfa Polenky měla mít interiéry s nádechem exotiky. Jurkovič vypracoval i současný návrh na úpravu středu lázní. Měl tu stát jako společenské centrum velkolepý lázeňský dům s kásinem. Jednotlivé prameny měly být zastřešeny hrázďenými pavilony, které by byly spojeny krytými kolonádami.

Dům Bedřicha Smetany

I když Jurkovičovo dílo v Luhačovicích nebylo dokončeno, lze bez nadsázky říci, že právě budovy navrhované tímto architektem dodnes vytvářejí nezapomenutelnou atmosféru největších moravských lázní. Ta sem lákala a láká vzácné hosty.

Po stopách slavných

Lázně Luhačovic byly už před první světovou válkou místem, kde se setkávali čeští a slovenští buditelé, spisovatelé a umělci. Místem jejich schůzek bývala Slovácká budova, jedna z nejhezďích staveb Dušana Jurkoviče. Bohužel ji v roce 2002 zničil požár.

V Augustiniánském domě složil Leoš Janáček Glagolskou mši. Janáček patřil k nejvěrnějším přátelům Luhačovic. Mnoho let sem jezdil na prázdniny, byl tu asi pětadvacetkrát. Nacházel zde klid, pohodu a inspiraci. Všechno tu jeho Luhačovjané mají Mistrovu bustu od sochaře Karla Pokorného. Najdete ji naproti Inhalatoriu.

Samotný Augustiniánský dům si také zaslouží zmínku. Byl postaven na začátku minulého století podle projektu brněnského architekta Vladimíra Fischera. Pan architekt pracoval na zakázku mnichů z augustiniánského kláštera svatého Tomáše ve Starém Brně. Ve stavbě spojil novogotiku s novorenesancí – a ladi to výborně.

Kromě Janáčka tu jako hosté řádových bratří spávali i biskupové či ministři. Nedaleko odtud zase osmadvacet let žila dcera Bedřicha Smetany Zdeňka Hejdušková. Její matka Betty, druhá žena Bedřicha Smetany, je ostatně v Luhačovicích pochována.

Do lázní rádi přijížděli i další skladatelé, dirigenti a pěvci, například Otakar Ostrčil, Josef Suk, Janko Blaho, Libuše Domanínská, Sylvie Kodetová. Z malířů je třeba jmenovat Antonína Slavička, Jožu Uprku anebo Zdeňku Vorlovou. Rádi tu vzpomínají i na spisovatele Františka Kožíka, který byl hostem Luhačovic a ledacos o nich napsal.

V hotelu Palace zase bydlely filmové hvězdy Vlasta Burian a Na-

taša Gollová, když v lázních trávily prázdniny. A v luxusním hotelu Alexandria pobýval i iránský šáh Reza Pahlavi. Soupis slavných hudebníků a herců, kteří hostovali v místním secesním divadle, by vydal na telefonní seznam. A kde se dříve honorece bavila? Ve vile Vlasta, tam, co je dnes dětská léčebna, bývalo kasino, kde se i přes úřední zákaz provozoval hazard.

I prezidenti se někdy léčí

Dům Bedřicha Smetany byl vybudován jako takzvaný kursalon, tedy reprezentativní budova pro nejvyšší hosty a pacienty. Ve zdejší knize hostů najdete jména T. G. Masaryka i Edvarda Beneše. Z oken prezidentského apartmá se naskytá úchvatný výhled na Lázeňské náměstí s Jurkovičovým domem a kolonádou. Přímou pod oknem je kašna sochaře Jana Kavana, která zdobila český pavilon na výstavě EXPO 58 v Bruselu.

Také mezi světovými válkami se na budovách Luhačovic podíleli významní architekti. Architekt Bohuslav Fuchs vstříkl podobu Bílé čtvrti, vzhled Lázeňského náměstí se zásadně proměnil díky Společenskému domu od architekta Františka Roitha. A když měly být Luhačovice povýšeny na město, což se stalo v roce 1936, bylo vytvořeno nové centrum města s vlastní dominantou, již se stala budova spořitelny. Dnes v ní sídlí městský úřad.

Také folklor a lidová architektura k Luhačovicím vždy patřily. Zdejšímu kraji říkají Zálesí. Obklopují jej oblasti Valašska, Slovácka a Hané a všechny tyto regiony jej nějakým

způsobem olivnily, o čemž je možné se přesvědčit v Luhačovickém muzeu.

Od vzduchoplavby k laseru

Vedle etnografické expozice návštěvníka nejspíše zaujmou vystavené fotografie. Jsou tu třeba ukázky takzvané vzduchoplavby. Ty tam v roce 1906 k podpoře léčení a utužení těla zavedl profesor Jan Svozil. Na slunném místě v lese cvičenci v plaveckých úborech provozovali cviky, které vypadaly jako plavání ve vzduchu.

Dnes se samozřejmě uplatňují modernější způsoby léčby. Léčí se tu dýchací cesty, zažívací trakt, cukrovka a pohybové ústrojí. K léčbě je využíváno všech šestnáct hydrogenuhličitanochloridosodných kyslesek a jeden pramen sůrný. Luhačovické vody jsou považovány za jedny z nejužitečnějších v Evropě, a to pro vysoký obsah minerálních látek a pro vynikající proplynění volným kyslíkem a uhlíkem. Dnešní provozy sice vypadají jinak než kdysi, ale stejně jako kdysi jsou důležitou součástí léčby pitná kúra, inhalace, masáže a koupele. Dnešní lázně ovšem mohou nabídnout i vakuaoterapii, plynové injekce, kyslíkovou terapii, akupresuru, léčbu laserem, magnetem anebo elektroléčebné procedury.

Mimochodem, říká se, že osmnáctým luhačovickým pramenem je slivovce. A jak jsme se přesvědčili, vyschnutí tam nehrozí nejen oněm sedmácti podzemním pramenům, ale ani tomu osmnáctému, tedy umu, který se pálí, jak se tam říká s trnek. VÁCLAV ŽMOLÍK, krátceno

Muzeum v Cedar Rapids sbírá příběhy krajanů v USA

České a slovenské národní muzeum a knihovna v Cedar Rapids v USA rozjíždí projekt, který se bude zabývat o příběhy českých a slovenských emigrantů. Podílet se na něm bude i pracovnice z anglické redakce Radia Praha Rosie Johnston. Co bude jejím úkolem a s jakými plány do USA odjíždí se ptá Martina Bilá:

„Já jedu do Spojených států, abych začala dvouletý projekt spočívající v rozhovorech s Čechy a Slovaky žijícími ve Spojených státech, kteří tam emigrovali především v letech 1948 a 1968. Chceme nalákat na video jejich příběhy – emigraci, jestli to bylo přímo nebo se dostali do USA přes nějaký uprchlický tábor např. v Rakousku, příběhy jejich integrace do americké společnosti.“

■ *Připravovala ses nějak na ten projekt, hledala sis třeba nějaké materiály už tady v Česku?*

„To je velká výhoda, že jsem tady byla a začala jsem získávat kontakty s českými organizacemi, které nám případně mohou ve Spojených státech pomoci. My máme velmi dobré vztahy s Ústavem pro studium totalitních režimů, obzvláště s Adamem Hradilkem, který nám nabízí spolupráci, který nám bude pomáhat s dokumentací, s pozadím ke každému rozhovoru.“

■ *Připravovala ses nějak na ten projekt, hledala sis třeba nějaké materiály už tady v Česku?*

„My nejspíše zkusíme skicovat obraz české a slovenské obce ve dvou amerických městech. Budeme začínat v Chicagu s Čechy a v Clevelandu se Slovaky. Identifikovali jsme pár organizací, s nimiž chceme spolupracovat např. v Chicagu s českým konzulátem, s SVU a také Sokolem a v Clevelandu chceme spolupracovat se Slovenským institutem.“

■ *Až ty rozhovory sesbíráte, jak bude projekt pokračovat dál?*

„Češi v Chicagu a Slováci v Clevelandu, to je jen první etapa. Po dvou letech chceme mít v Cedar Rapids dobrou základní knihovnu těch videorozhovorů pro výzkumníky,

Pracovnice anglické redakce Radio Praha Rosie Johnston.

A potom jako závěr první etapy projektu budeme chtít udělat časopis věnovaný všem těm lidem a jejich příběhům. Zkusíme z toho také udělat multimediální výstavu věnovanou právě příběhům těch lidí. Doufáme, že to bude vystaveno v Cedar Rapids, tady v Praze i dokonce v Bratislavě.“

ČESKÝ ROZHLAS 7, RADIO PRAHA

Havlovo dílo na internetu

Hry, eseje, básně, projevy a další texty Václava Havla jsou od minulého týdne volně přístupné na internetu. Zájemci je najdou v digitálním archivu Knihovny Václava Havla na www.vaclavhavel.org.

Kromě kompletního Havlova díla se v digitálním archivu postupně budou objevovat i materiály dokumentující jeho život – fotografie korespondence, zvukové záznamy a videa. Už nyní si lze na internetové stránce Havlovy knihovny přečíst např. dopisy, které Havel psal své manželce Olze v době, kdy byl ve vězení kvůli kritice komunistického režimu.

Jurkovičova vila Chaloupka postavená ve stylu národní secese.

ČESKÉ A SLOVENSKÉ VIDEO KAZETY — BEST QUALITY — V BARVĚ

Nabízíme 30 různých VHS video kazet, cena \$20 za kus
DOBŘÝ VOJÁK ŠVEJK - APON 5551/55518 - hraje R. Hrušínský, 2 VHS

OPERY NA VHS KAZETÁCH

B. Smetana: Prodáná nevěsta o 3 dějstvích \$25
A. Dvořák: Rusalka o 3 dějstvích \$25

České a Slovenské audio kazety. Cena \$5 za kus

Nové kopmakt disky:

Nejpopulárnější písně - Budvarka APON-2524

Polky Valčíky APON-2547

Moravanka APON-2515

Cena \$12.99 za kus.

Polky, valčíky, lidovky,

populární písně,

čardáše, národní písně a tance.

Pište nebo volejte pro katalog.

Provádíme převody z evropského

na americký video systém a naopak

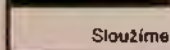
60 až 90 min., \$25 kazeta - \$5 poštovné

APON MUSIC AND VIDEO, INC.

P. O. Box 3082, LIC, NY 11103, USA

Tel. (718) 721-5599

Sloužíme krajanům přes 40 let — www.aponrecords.com

Osudy české státní hymny

MARTINA BILÁ

Píseň Kde domov můj zpíval poprvé v roli slepého houslisty Mareše pěvec Karel Strakatý, bylo to v prosinci roku 1834, tehdy ještě nikdo netušil, že si píseň Češi spontánně vyberou jako svou národní a později i státní hymnu. Co ale víme o tom, jak se z písně pocházející z nevýznamné frašky stal státní symbol? Jaké životní osudy měli její autoři a jaká byla doba, v níž vznikala? Odpovědi na tyto otázky se dočítáme v publikaci Kde domov můj – Státní hymna České republiky v proměnách doby.

Kniha vznikla jako součást projektu, který inicioval Úřad vlády v roce 2008 u příležitosti tzv. osmičkových výročí. Ke spolupráci přizval Národní divadlo, Národní muzeum a také Český rozhlas. Lucie Wülfichová z Úřadu vlády vysvětluje, že myšlenka vznikla při výstavě věnované státním symbolům.

„My jsme při příležitosti té výstavy vydávali katalog a chtěli jsme všech těch sedm symbolů doložit jednak jejich současnou platnou podobou a jednak zachytit jejich historický vývoj. Při té příležitosti jsme zjistili, že neexistuje žádná nahrávka hymny, kterou bychom mohli použít, kterou jsme chtěli vložit jako CD do toho katalogu. Proto jsme si řekli, že by to bylo dobře, kdyby taková nahrávka existovala, kterou bychom mohli používat my na Úřadě vlády při různých příležitostech, případně i jiné další instituce, školy apod. Vyzvali jsme zmíněné další instituce ke spolupráci a ony souhlasily. Projekt spočíval v tom, že ve spolupráci s orchestrem Národního divadla byla vydána nová nahrávka hymny. Ne nová v tom smyslu, že by byl změněn text či melodie, ale vznikla nahrávka, kterou lze pokládat za nejnovější, nejvyšší provedení české hymny.“

Krátce nato vznikla i dvojzvěřná, česko-anglická, publikace věnující se hymně, kde se čtenář kromě osudů písně Kde domov můj a jejích autorů dozví také o zvukových záznamech hymny a na příloženém CD si je má možnost i poslechnout, a to včetně těch nejnovějších nahrávek.

Jako autoři jsou pod jednotlivými kapitoly knihy podepsáni Gabriel Gössel, Josef Hyvnar, Markéta Kabelková a Robert Sak.

Pamětní deska Josefa Kajetána Tyla, autora textu České hymny na Národní divadlo v Praze.

Historie písně Kde domov můj se začíná psát ve třicátých letech 19. století. V obecně povědomí se o tomto období příliš neví – napoleonské války už byly minulostí, vzrušený konec čtyřicátých let dalekou budoucností. Přesto ale byla doba, kdy vznikla píseň, která se později měla stát českou národní hymnou, velmi zajímavým desetiletím. „Rušným a v mnoha ohledech přelomovým“, míní jeden z autorů publikace historik Robert Sak.

„Na počátku třicátých let stojí událost evropského významu, která se odehrála v Čechách, ale měla v Čechách veliký ohlas – velké polské povstání proti ruské vládě. Toto povstání to byla patrně první velká politická událost evropského dosahu, která tehdy zasáhla myšleni

Skladatel František Škroup složil libreto k české hymně.

českých vzdělců. Kromě toho tu pak byla ještě další věc, že mnozí z nich se dostali do bezprostředního kontaktu s Polaky po porážce povstání. To povstání bylo samozřejmě velice draslicky a brutálně ruským vojskem potlačeno. Rakouská vláda tehdy udělala takové velké gesto a těm ustupujícím poraženým povstalcům otevřela své hranice a oni mohli přes Rakousko přejít do Francie, která byla takovou zemí zaslíbenou pro Poláky.“

Polákům tehdy pomáhal i osobnost českého veřejného života, který kontakt s nimi velmi ovlivnil.

„Ta třicátá léta se stala takovým kvasivým desetiletím, z něhož pak vyrůstalo to, čemu řekli bych nejrozměšnější historik této doby, Miroslav Hroch, říká agitaci láze národního obrození. Ta agitaci láze znamenala, že se to národní vědomí šíří do vrstev, které dříve nebyly češtvím dotčeny. Patří tam například ten Tylův podnět, aby se pořádaly české bály, české plesy. To byl prostředek, protože na těch bálech se mluvilo pouze česky, což

Československá hymna, která byla ústavně zakotvena v Československé ústavě. Od roku 1991 slovenská část byla vypuštěna.

bylo neobvyklé, kterým se češtvím dostávalo mezi ženy nebo mezi mladé lidi.“

„Jednou z klíčových postav určujících podobu českého obrození byl nevalný herec, znamenitý publicista a redaktor, organizátor společenského života a dramatik Josef Kajetán Tyl. V neděli 21. prosince 1834 na jednom z odpoledních představení vyhraných pro české hry v pražském Stavovském divadle (jinak se tam hrálo pouze německy), na tom jevišti, kde měl bezmála před půl stoletím premiéru Mozartův Don Giovanni, se první dávala jeho hra Fidlovačka, to podivné jméno si autor zvolil podle tradiční slavnosti cechu pražských ševců,“ píše se v knize.

„Fidlovačka má jedno zásadní prvenství, byla to první fraška od českých autorů. Do této doby se sice frašky běžně na pražských scénách hrály, ale byly to věci přejaté a Škroup s Tylem chtěli právě tuto mezeru vyplnit, a proto se rozhodli složit původní dílo.“ říká další z autorek knihy Markéta Kabelková z Českého muzea hudby.

Reakce na Fidlovačku na sebe nenechaly dlouho čekat. Ty diváčky byly bezprostřední, kromě písně Kde domov můj se libily a zaujaly ještě další dvě – Vane větřík a Starí Pražané.

Jen pár dní po premiéře vyšla kritika Josefa Krasoslava Chmelenského, který pochválil zvláště Škroupovu hudbu, ostatně sám se Škroupem jako libretista spolupracoval, o Tylově podílu na díle se ale vyjádřil negativně. Druhá kritika byla od profesora estetiky na pražské univerzitě Antona Müllera, uveřejnil ji v časopise Bohemia.

„Kritika se shoduje s Chmelenským v tom, že divadlo bylo dobře navštívené, že hra při tom pro-

opravně distributor českých filmů a TV seriálů nabízí pokračování oblíbeného programu s populárními Miroslavem Donutem a v hlavní roli na jednotlivých DVD

3+1 S M. DONUTEM XIV - HOUBAŘI

Tri komedie s premií na téma Houbáři. Komedie triptych s houbářskou tematikou a premií. Názvy jednotlivých částí: 1. Houbářský pes, 2. Gun Hill, 3. Čtvrtý odboj. V režii Z. Žemánové dále hrají T. Matoušek, V. Hybnerová, M. Mýšička, V. Vydra, J. Skopeček, L. Lipský, V. Brabec, D. Malásek, B. Navrátil, J. Krompáč, aj.

Vyžádejte si bližší informace. Podporujte legální obchod!

VIDEO EL CANADA, LTD

583 William St. London, ONT, Canada N6B 3E8

Tel: (519) 434-9939

E-mail: video.el@videocanada.com

www.videocanada.com

vedení měla úspěch. Na rozdíl od Chmelenského zase říká, že se tam objevilo i nějaké syčění...

To byl projev nesouhlasu? Když se hra nelíbila, tak se syčelo?

„Pravděpodobně to byl projev nesouhlasu. Müller se shoduje s Chmelenským v pozitivním hodnocení Škroupovy hudby, ale mnohem zásadněji negativně hodnotí tu Tylůvu složku,“ říká Markéta Kabelková.

Anton Müller drží u české národní hymny jeden primát – jako první uveřejnil v Bohemii text budoucí české hymny.

Fidlovačka se krátce po své premiéře dočkala jediné reprízy a pak se nad ní nadlouho zavřela voda, připomíná Robert Sak:

„Dokonce i ti, kteří tu Fidlovačku neměli rádi, ani Tyl sám ji neměl rád, dokonce se říkalo, že spálil ten text, což se pak ukázalo, že není pravda. Ti, kteří ji neměli rádi, tak si cenili toho, že v ní bylo několik krásných písní a mezi nimi na prvním místě Kde domov můj. Čili ta hra mizí ze scény, ale zejména píseň Kde domov můj nikoliv. Dokonce někteří kulturní historikové tvrdí, že už ve čtyřicátých letech, to znamená asi deset let po jejím prvním provedení tato píseň zlidověla, znárodněla. Znamená to, že se při různých větších slavnostních příležitostech zpívala už ve čtyřicátých letech. V jaksi takové větší míře tomu tak bylo až na přelomu padesátých a šedesátých let v době, kdy se politický a kulturní život po porážce revoluce 1848 a po desetiletí tzv. bachovského absolutismu oživuje. Znovu přichází do módy hlásit se k češtvím. Při různých příležitostech v této době se píseň stále častěji zpívá.“

Píseň se zpívala při láborech lidu, při položení základních kamenů Národního divadla, někdy, např. na samém počátku první světové války se píseň Kde domov můj přidávala k rakouské hymně Zachovej nám Hospodine. Píseň byla stále oblíbenější a stala se státní hymnou

vlastně dříve, než nová československá státní skutečně vznikla.

„Ústavně zakotvená nebyla až do vzniku České republiky v roce 1993. Ústavně zakotvené byly pouze ostatní státní symboly, jako je státní znak, vlajka atd. O hymně nepadlo ani v ústavě první republiky, ani v komunistických ústavách z roku 1948 a 1960 vůbec nic.“

Už vícekrát jsme zmínili, že se píseň Kde domov můj Čechům líbila, ale známé úsloví, že není člověk ten, který by se zavděčil lidem všem, platí i o písních. Ani hymna neměla jen své příznivce, našli se lidé, kteří ji chtěli z různých důvodů změnit. Patřil mezi ně i první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

„Nejdříve to byly snahy české, protože mnoha Čechům se ta hymna zdála taková divná pro jiným hymnám. Když si vezmete např. francouzskou, italskou hymnu, polskou hymnu, to jsou prostě bojovné písně a ta česká je taková selankovitá, taková klidná, umírněná, takže právě tohle mnoha Čechům vadilo. Už před vznikem republiky František Adolf Šubert, první ředitel Národního divadla, navrhl, aby se hymnou stal ten Smetanův sbor z opera Braniboři v Čechách „Udeřila naše hodina“, ale na jiná slova, která on sám napsal. Čili to byli někteří Češi, kterým to vadilo. Zmínovála jste se o prezidentu Masarykovi. Masaryk se vyjádřil v tom smyslu, jakoby ve jménu obyvatele jiné národnosti než československé (pozn. – k písni Kde domov můj byla přidávána píseň Nad Tatrou sa blýská), že by bylo vhodné mít jinou hymnu. Takovou, která by všem národnostem obývajícím Československou republiku. Na tohle nikdy, ani na Šuberta, ani na Masaryka, nikdy nereguloval. Nakonec se tedy pořídily oficiální překlady, překlad německy, maďarsky. Neoficiálních překladů do nejrůznějších jazyků, také samozřejmě do rusínštiny, tedy bylo víc.“ Český rozhlas 7 - Rádio Praha

Z ekonomického světa

Zatvorení výroby v papírenské společnosti Smurfit Kappa Štúrovo, a.s. bolo podľa ministra hospodárstva Jáninátka dlhodobopripravované a zrejme ide o nekalú súťaž. Podľa neho to opravňuje daňový úrad, aby vykonal v podnikú kontrolu. Firma ukončenie výroby zdôvodňuje znížením dopytu. Spoločnosť 5. októbra nahlásila hromadné prepúšťanie, 325 zamestnancov skončí na úrade práce v Nových Zámkoch.

Celkové náklady na protikrizové opatrenia na Slovensku dosiahnu v tomto roku 1,462 miliardy eur (44,044 miliardy Sk) alebo 2,3% hrubého domáceho produktu (HDP), pričom rozpočtová expanzia z tejto sumy predstavuje 282 miliónov eur (8,496 miliardy Sk) alebo 0,1% HDP. Konštatuje to aktuálna implementačná správa Národného programu reforiem SR na roky 2008 až 2010.

Polnohospodársky sektor ukončí podľa Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) tento rok so stratou 100 až 170 miliónov eur. Dôvodom je najmä pokles nákupných cien poľnohospodárskych produktov. Prepád v tržbách by sa mal vyšplhať na 300 mil. eur.

Počet pracovných miest ohrozených hromadným prepúšťaním prekročil 40 tisíc. Podľa údajov rezortu hospodárstva bolo

v rámci hromadného prepúšťania od začiatku roka z nahlásených 40,011 ohrozených miest skutočne prepustených 22,522 zamestnancov. Nadalej tak v rámci hromadného prepúšťania zostáva ohrozených 17,489 pracovných miest.

Augustová miera nezamestnanosti na Slovensku na úrovni 11,6% bola v rámci Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) tretia najvyššia. Priemerná miera nezamestnanosti v OECD bola v auguste 8,6%, čiže oproti júlu vzrástla o 0,1%. V porovnaní s augustom 2008 bola vyššia o 0,3 percentuálneho bodu. Vyššia ako na Slovensku bola nezamestnanosť iba v Španielsku (18,9%) a v Írsku (12,5%).

Inflácia bola v septembri najpomalšia v slovenskej histórii. Dosiahla 0,6%, čo znamenalo ďalšie spomalenie z augustového historického minima 1,3%. Priemerná tohtoročná inflácia tak rovnako spomala o osemmesačného priemeru 2,2% na septembrové 2%. V medziodročnom porovnaní pritom najvýraznejšie vzrástli ceny alkoholických nápojov a tabaku o 8,2%. Stúpili však aj ceny v zdravotníctve o 7,1%, vzdelávania o 5,4%, bývania, vody, elektriny, plynu a iných palív o 5,2%, hotelov, kaviarní a reštaurácií o 2,8% a poštových a telekomunikačných služieb a rozličných tovarov a služieb zhodne o 1,1%.

FOLDVARI: Nielen na Slovensku je s humorem problém

KORNEL FÖLDVÁRI je vynikajúcim rozprávačom príbehov zo zákulisia slovenského kultúrneho života, vášnivým čitateľom i precíznym autorom. Humoru rozumie – našťastie pre jeho čitateľov a priateľov – nielen teoreticky. Potriktým, ktorí si veľa pamätajú a azda práve preto sa dívajú na život s nadhľadom.

■ **Je povinnosťou človeka mať zmysel pre humor?**

Ak ktosi nemá zmysel pre humor, nemusí to byť jeho vina, ale treba ho poľutovať. V živote mu chýba zachránná brzda či airbag. Ak máte zmysel pre humor, tak vám malichernosti neublížia.

■ **Môžu mať politici z princípu odstup od toho, čo robia?**

Práve túto vlastnosť by mali mať politici vo zvýšenej miere. Sú všetkým na očiach ako ľahký terč, musia byť preto pripravení na všetko, najmä ak im celkom dobre nevidno na ruky. Každého našťastie, ak ho z niečoho obvinia, občas aj neprávom. A hoci sa nepracuje len s čistými prostriedkami, povedzme premiér Robert Fico si neuvedomuje, že čím viac sa rozčuľuje, tým karikatúristov viac teší podpichovať ho. To je poznatok, ktorý si človek v rámci sebazáchovy musí osvojiť už ako žiak prvej triedy.

■ **Existujú takí politici, ktorí sa neurazia?**

O Brunovi Kreiskom bolo známe, že zbiera vlastné karikatury. K tomu ľudová múdrosť dodala, že Stalin a iní diktátori zas zbierali karikatúristov.

■ **Nedávno padol návrh, že by sa mal sprisniť tlačový zákon pre bulvár. Pomôže to?**

Považujem za ľudupúť akékoľvek tlačové opravy, aj tie nepolitické. Viete si predstaviť, že si predčítate opravu, a teraz pojdete do smetiaka a budete hľadať staré noviny, aby ste v nich niečo opravili? V novinách sa robia nenapraviteľné chyby. Najradšej som preto písal „sám

pre seba“, pre Kultúrny zivot, kde som si mohol ustrážiť články až po rotačku. Ale aj tak som zažil, že sa poprehadzovali nádky. Zúril som, ale čo sme s tým mali robiť?

KORNEL FÖLDVÁRI

■ **Akú zodpovednosť má karikatúrista?**

Kresbou môžete ublížiť, najmä ak karikujete niečo, čo sa potom ukáže ako nepravda. Stan Kelti verili, že epigram môže spôsobiť aj smrť, zrejme ako nejaké zaklínadlo. V každom prípade môže ohroziť česť či duševnú rovnováhu. Ak raz niekoho obviníte, tak je to už ťažké demontovať. Je to zbraň a zbrojným pasom karikatúristu by mal byť jeho talent. Ten chráni od mnohého – ako zdravý inštinkt, cit pre zodpovednosť či istý humanizmus, čo nie je to isté ako mákosť. Treba vedieť zasiahnuť vinníka, ale nie

obeť. Karikaturista je neraz v úlohe Vilhelma Tella, ktorý musí zostreliť jablko z hlavy.

■ **V akom stave je dnes podľa vás slovenská karikatúra?**

Myslím si, že je v istom ohľade lepšia, ambicióznejšia ako v Čechách. Slovenská únia karikatúristov je výberová organizácia, česká ČUK je masové hnutie, v rámci ktorého stojí po boku legendárny Adolf Born a ktorýkoľvek z diletantov, čo robia „humorne“ deformovaných panáčikov.

■ **Prečo dnes už nevychádza časopis, akým bol kedysi Roháč?**

Nielen na Slovensku je s humorm problém. Zanikol slávny anglický časopis Punch, ktorý mal oveľa viac ako sto rokov, legendárny Pardon v Nemecku, švajčiarsky Nebel-spalter z týždenníka prešiel na mesačník. Ešteže sa u nás dá aspoň politickej karikature. To, čo kreslí Shooty či Banglár, je určite porovnateľné s medzinárodnými normami. Mám však pocit, že viac takýchto špičkových komentárov nemáme, pokiaľ nejaké tajne nežije v lesoch.

■ **Patria veľké mená slovenského humoru len ku generácii 60 a vyššie?**

Ale vôbec nie. Napríklad veľmi nadaným tvorcom je Vlado Janček. Výrazný zmysel pre humor má aj Karol D. Horváth či Peter Kríšťúfek. Za veľmi dôležité považujem, že skupina v tom čase naozaj mladých tvorcov bola schopná urobiť skvelú a na Slovensku dovtedy nevidanú paródiu a mystifikáciu, akou bol Roger Krowiak.

■ **Ako ste spokojný s aktuálnym televíznym humorm?**

Je to jeho úžitková forma, starý typ situačného humoru, čerpajúceho zo starých kalendárov. Schéma, ktorá sa dedí z generácie na generáciu: skôr humor v úvodzovkách – o svokrách, o opitom manželovi. Kedysi som rád sledoval S.O.S., niektoré scénky boli násilné, ale bol

tam aj mladistvý švih. Páčia sa mi aj Malachovský so Štúrom či mladý Jakub Nvota – to je nádejná generácia. Za mladý humor považujem autentickú originálnu tvorbu.

■ **Vtipy Lasica a Satinského ľudia dokázali citovať v rôznych životných situáciách. Je tu aj dnes ešte šanca, že sa zjaví v humore podobne výrazný fenomén?**

Lasica so Satinským najmä po roku 1968 odpovedali na otázky celej generácie. Nalievali ľudom chuť do života a optimizmus. Skoro by som povedal, že to bola univerzita života, návod na využitie humoru ako osobnej filozofie. Ľudia chodili do Divadla na korze po posilu či protijed na depresiu po vpáde ruských tankov.

■ **Vzniká u nás v súčasnosti nejaká ľudová humoristická tvorba?**

Po roku osemdesiatdeň doznievali ešte staré vtipy o funkcionároch, politikoch či Rusoch. Potom dlho nič. No nedávno som počul vtip o Ficovi. Žeby renesancia ľudových vtipkárov?

■ **Kedy si budeme môcť prečítať vaše spomienky?**

Všetci moji kamaráti mi tvrdili, že by som mal napísať pamäti, a všetci zároveň veľmi dobre vedeli, že sám ich nikdy nenapišem. Peter Kríšťúfek začal rafinovane nahrávať to, čo hovorím. Mój vydavateľ Kertész Bagala ma naháňa už roky, jemu sa zapáčil názov Pamäti sklerotika, a to som ešte nemal napísaný ani riadok. Dnes už máme 330 strán, ale bojím sa pustiť do ich spracovania. Je to predsa hovorový štýl, nikdy som nič také nepublikoval. Nevieť sa k tomu jednoducho dostať.

KORNEL FÖLDVÁRI (1932), literárny kritik a publicista. V päťdesiatych rokoch musel odísť z Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, ukončil ju až externe. V šesťdesiatych rokoch pracoval v redakcii týždenníka Kultúrny život, neskôr bol zástupcom šéfredaktora. Rokoch 1969 a 1970 bol riaditeľom povestného Divadla na korze, neskôr bol opäť politicky neprijateľný. Po

roku 1989 posobil ako námestník ministra kultúry Ladislava Šnopa. Špecializuje sa na dejiny karikatury, humoru a doordružnej literatúry. Je autorom kníh O struchlosti, Príbehy z naftalínu, Svet pre dvoch, Paľadavadsaf, O karikature, O dektívke. V súčasnosti chystá spomienkovú knihu Pamäti sklerotika.

SME, Zuzana Uličianska (krotené)

Vyšiel autorizovaný životopis Arnošta Lustiga

Dosud nevyslovená tajemství v životě Arnošta Lustiga si dal za cíl odhalit jeho autorizovaný životopis z pera Františka Cingera. Dílo s názvem Arnošt Lustig zadním vchodem vyšlo v nakladatelství Mladá fronta.

„Zadáním bylo najít něco, co lidé o Arnošovi nevěděli,“ řekl novinářům Cinger.

Život známého spisovatele, který přežil holokaust, přibližuje výpověď Jiřího Justice, Lustigova spoluvězně z Terezína. Osvětlení i Buchenwaldu, který s ním utekl z transportu smrti. Součástí knihy, která píše i o tom, co Lustig zažil po válce v americkém exilu, jsou i dosud nepublikované rozhovory.

Lustig jako patnáctiletý skončil v terezínském ghettu a potom prošel koncentračními tábory Osvětim a Buchenwald. V dubnu 1945 uprchl z transportu smrti do Dachau a skrýval se v Praze. Učastnil se květenového povstání. Po válce studoval žurnalistiku. V roce 1948 se jako dopisovatel účastnil izraelsko-arabské války. V roce 1968 emigroval do USA. V Americe přednášel na několika univerzitách, po roce 1989 také v Praze.

Letos byl mezi 14 nominovanými na mezinárodní Man Bookerovu cenu, mezinárodní obdobu známého britského literárního ocenění. Ocenění může dostat žijící autor, který píše anglicky nebo jeho knihy jsou běžně dostupné v anglickém překladu. Uděluje se za celé dílo a za příspěvek světové literatuře. CTK

Zo slovenských regiónov

Prudké ochladenie zaskočilo vtáctvo aj medveďov

BANSKÁ BYSTRICA. Prudké ochladenie v polovici októbra pravdepodobne zasiahne populáciu niektorých sťahovavých vtákov. „Najhoršie je, že takáto arktická zima prišla tak rýchlo. Celodenné mrazy, miestami aj pol metra snehu a silný vietor častí vtákov nezvládne a uhynie,“ povedal zoológ Ústavu ekológie lesa v Starých Horách Miroslav Saniga. Studené počasie ovplyvní aj medveďov, ktoré sa snažia nazbierať zásoby tuku pre zimný spánok. Súvislá vrstva snehu ich zrejme donúti hľadať potravu v dolinách, bližšie k ľudským obydliam. Medveďe sa ukladajú na zimný spánok až v priebehu novembra, zatiaľ si stále hľadajú potravu.

Mrazy vo vyšších polohách a na severe Slovenska majú podľa meteorológov trvať ešte niekoľko dní, potom by sa malo zase postupne oteplieť na 10-16 °C. (sme)

Do spisovateľovho domu narážajú autá

TAJOV. Vzácný dom spisovateľa Jozefa Gregora Tajovského z konca 18. storočia dopláca na to, že stojí priamo v zákrute. V posledných mesiacoch tu mali už tri havárie, pri dvoch z nich auto našťastie poškodilo iba drevené oploenie a gánok domu. Najväčšia bola havária, pri ktorej auto

pristálo priamo na dome. „Náraz nám poškodil nielen vonkajšiu drevenú časť domu, no omietka odpadla aj v interiéri,“ povedal starosta Tajova Peter Spevák.

Situáciu by mali vyriešiť zvodidlá, ktoré dom ochrania predovšetkým pred ďalšími haváriami. Dom je kultúrnou pamiatkou a je majetkom obce, expozíciu spravuje Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici. Jedna z častí má etnografický charakter so zachovaným pitvorom, ohnískom a udiarňou. (sme)

Zasnežené priechody na Orave a Kysuciach upchali kamióny

KOŠICE, ŽILINA, TVRDOŠÍN, ČADCA. Dopravu na severe Slovenska v polovici októbra skomplikovalo sneženie. Horské priechody na Orave a Kysuciach zablokovali kamióny, ktoré pre vrstvu snehu nemohli pokračovať v ceste. Hoci sa vietor oproti predchádzajúcim dňom zmiernil, hasiči najmä na východe krajiny museli viackrát piliť polámané stromy. Distribútorom elektriny sa stále nepodarilo odstrániť výpadky z zásobovania, počet rodín bez prúdu dokonca stúpol.

Problémy majú aj pod Tatrami. Nepremávajú tatranské električky a zubačka, padajúce stromy totiž na viacerých miestach poškodili elektrické vedenia. Na východnom Slovensku bolo bez elektriny 10.000 odberateľov.

Z ekonomického sveta

Od jedna do konce zari bylo letos v ČR vyhlášeno 1602 osobních bankrotů, což je zhruba třikrát více než za stejné období loňského roku, kdy bylo vyhlášeno 496 osobních bankrotů. Jen v zari bylo vyhlášeno 287 osobních bankrotů, což je nejvíce od zahájení činnosti insolvenčního rejstříku. Ze statistik vyplývá, že vyhlášením osobního bankrotu skončilo šest z deseti návrhů.

Nejvyšší kupní síla v Česku mezi městy s více než 10.000 obyvateli je v Praze, nejnižší v Karvině. Zatímco Praha republikový průměr převyšuje o 31%, tak Karvina je bezmála 16% pod průměrem. Nejbohatším okresem je hlavní město, naopak nejchudším Bruntálsko. V některých obcích, zejména v periferních oblastech ČR, se úroveň kupní síly pohybuje pouze kolem 70% českého průměru. Vysokými hodnotami indexu kupní síly se vedle Prahy mohou pochlubit například Říčany, Čelákovice či Mladá Boleslav. Naopak nejnižší průměrné příjmy mezi městy nad 10.000 obyvatel vykazují Karvina, Orlová, Studénka, Krupka či Bohumín.

Prodej nových osobních a lehkých užitkových aut v Česku do zari klesl o 13,8% na 133.577 vozidel. Samotný prodej osobních aut stoupl o 8% na 117.748 vozů. Nejprodávanejší značkou osobních aut je Škoda s 32.527 vozy, následuje Ford s prodejem 12.028 aut a Volkswagen, který dodal na trh 8563 vo-

zů. Na čtvrté pozici skončil Renault s odbytem 7781 vozů a na páté Hyundai s 6424 vozy.

Státní dluh ČR stoupl ke konci zari na 1,108 bilionu korun. Od počátku roku se zvýšil o zhruba 169 miliard korun, v samotném třetím čtvrtletí o 31 miliard Kč. Státní dluh tvoří dluhy vlády a vzniká především hromaděním schodků státního rozpočtu.

Počet nezaměstnaných v Česku překročil půl milionu. Míra nezaměstnanosti stoupla na 8,6% ze srpnových 8,5%. Míra nezaměstnanosti byla v zari nejvyšší od března 2006, kdy činila 8,8%.

Francozská strojírenská společnost Alstom chce podle odborového svazu Kovo údajně přesunout výrobu elektřinářských kotlů ze svého závodu v Brně mimo ČR. Hrozí tak propuštění 650 zaměstnanců. Odbory zvažují, že ve firmě vyhlásí stávkovou pohotovost.

Prodej motocyklů značky Jawa klesl letos v ČR meziročně za tři čtvrtletí o 47% na 103 strojů. Když dominantní výrobce tak na domácím trhu obsadil 43. místo. Jawa, která slaví 80 let od svého založení, se do začátku nového století orientovala na produkci dvoudobých motocyklů o objemu 350 ccm. Jejich prodej na trhu EU včetně ČR zastavily stále přísnější emisní limity. Před šesti lety proto firma přišla se čtyřdobou šestsetpadesát-

kou, která znamenala návrat k sériové výrobě velkých čtyřtáktů po 40 letech.

Český průmysl zaznamenal v srpnu meziměsíční nárůst o 4%, za který vděčí zejména programům šrotového v některých okolních zemích. Protože tyto programy končí a situace řady odvětví stále není dobrá, je další vývoj nejistý.

Polovina nezaměstnaných v ČR je ohrožena chudobou

Polovina nezaměstnaných v České republice je aktuálně ohrožena chudobou. Stávající ekonomická krize může situaci ještě zhoršit a hrozí, že přibude lidí, kteří se ocitnou pod hranici chudoby. Počet nezaměstnaných v zari přesáhl hranici půl milionu, a meziročně se tak zvýšil o více než 186.000 osob. V chudobě nyní podle statistik žije více než deset procent obyvatel. K chudobě nejohroženějším skupinám patří především mladé rodiny s dětmi a také matky samoživitelky, kterých je v Česku nyní téměř čtvrt milionu. Výpočet hranice chudoby se v každé zemi pohybuje podle vývoje průměrného příjmu a stanovuje se od příjmu těch, kteří v chudobě nejsou. Velmi zjednodušeně lze, že v ČR žije pod hranici chudoby jednotlivce, jehož měsíční příjem je pod hranicí 7000 korun, u dvou lidí žijících ve společné domácnosti je to společně příjem okolo 12.000 až 13.000 korun.

Velcí Češi, kteří změnili Česko

LAURIN & KLEMENT

VÍTĚZSLAV HOUSKA

Říká se, že Henry Ford postavil Ameriku na kola. Také Češi mají hrdiny automobilového průmyslu, o nichž platí podobná slova. Logo a znak s jejich erbovními písmeny L&K zdobily masku prvního českého automobilu, který je nyní nejvzácnějším exponátem mladoboleslavského muzea.

Na začátku bylo kolo. Ale bylo to ještě kolo, jež roztáčí spirálu automobilového opojení a určuje životní styl dvacátého století. Byl to vehíkl poněkud skromnější, totiž bicykl neboli jízdní kolo. Pro někoho možná cosi obyčejného, ale pro Václava Klementa, knihkupce a vášnivého cyklistu, předmět velké lásky. Ve dne se pohyboval v tiché společnosti knižní moudrosti, večer a o nedělích šlapával do pedálů a nikdy neměl dost. Pak se stalo, že se mu kolostroj nějak polámal, zatracená věc, a nevěděl si s tím rady. I poslal jedné odborné firmě do Ústí nad Labem český formulovaný dotaz, zda by mu kolo laskavě neopravili. Firma se k věci nevyjádřila. Prý neví, oč pánovi jde: „Přijďte se ráče vyjadřovat v nějakém srozumitelném jazyce.“

Knihkupec Klement byl hrdý vlastenec, a proto se rozhodl obejít i v cyklistických záležitostech bez cizojazyčné pomoci, přestože plynule hovořil německy, francouzsky, anglicky a rusky. Nicméně pomoc přišla a byla to víc než pomoc: byla to báječná spolupráce, společné tvůrčí dílo, společné dobývání neznámých pevnin. Václav Klement se tehdy totiž docela náhodou seznámil s Václavem Laurinem, který byl sice jen „pouhý“ zámečník, ale také zcela výjimečný technický talent, vlastník dvou zázračných rukou, deseti zručných prstů a jednoho myslivého mozku.

Slavné dvojice

Jen si připomeňme, kolik takových kongeniálních dvojic vešlo do

dějin české kultury a vynálezavosti: Voskovec a Werich, Hanzelka a Zikmund, Bican a Kopecký, Suchý a Šlitr. Ale ovšem už dávno před nimi Laurin a Klement, kteří si v roce 1895 pronajali v Mladé Boleslavi (na místě zvaném U sedmi zlodějů) dům, kde si pak zřídili dílnu, v níž se svými pěti zaměstnanci začali opravovat, ale především vyrábět jízdní kola, která nesla značku Slavia. To ovšem naprotest proti ústecké firmě, jež slovanštině jazyku neminila rozumět.

Nikdo v nich neviděl muže zítřka. Sousedé je pokládali za neškodné blouznivce zmámené cyklistikou. Strojník Laurinovi bylo tehdy třicet let, knihkupci Klementovi o tři roky méně. Spojila je láska ke kolům. A o lásce víme, že hory přenáší.

Už v prvních dvou letech uvedli na trh pět modelů bicyklů, například kola dámská, polozávodní, nebo dokonce tříkolky. A tohle všechno byly pouze první otčky jejich kariéry. V nové výrobní hale firmy L&K pracovalo 40 pilných mravečků a z výrobní linky už nesjížděla jenom jízdní kola, nýbrž první české motocykly.

Podnik rostl a bytněl, zaměstnanců přibývalo. Laurin působil jako technický ředitel, Klement užíval funkci generálního ředitele, který brzy poznal, že firma musí pro své výrobky najít odbyti v cizině.

Máte na to pět minut!

Byl polyglot a rutinovaný manažér už v době, která tohle řemeslo ještě neznala. Předváděl motocykly

na výstavách v Berlíně, v Hamburku, v Hannoveru. Prý s velkým úspěchem, ale to Václavu Klementovi nestačilo. Jeho tížadost byla mohutná. A tak se podnikavý ředitel podniku L&K vypravil do Londýna, kde minil předvést svůj (a ovšemže a především Laurinův) stroj panu Hewetsonovi, vládci tehdejšího trhu s motorovými vozidly. Pokusme se o rekonstrukci dialogu starého 110 let.

„Přišel jsem až z Čech, abych vám nabídl svá motorová kola.“

„O motocyklech z nějakých Čech jsem nikdy neslyšel. Ale jestli jsou kvalitní, koupím.“

Mluví mladoboleslavské firmy začal (pokud mu znalost anglické terminologie postačovala) horlivě vychvalovat přednost stroje ozdobného značkou L&K.

„Ja nechci jen slyšet,“ pravil gentleman, „ale hlavně vidět.“ A ukázal na mladíka s ostře řezanými rysy. „Tenthle prodávác je zručný cyklista. Jestliže ho do pěti minut naučíte jezdit na svém motocyklu, uzavřeme obchod.“

Bývalý knihkupec znal samozřejmě klíčovou scénu ze Stroupežnického dramatu a furianty přihodil: „Naučím ho to do tří minut!“ A hned začal zručného cyklistu poučovat, jak se stroj spouští, jak se upravuje bohatost směsi, předstih a jak se řadí převody. Pan Hewetson měl pro hru porozumění. A už stojí na schodech s kapesním orlojem v ruce a vidí, jak vousáč Klement z neznámých krajů roztlačuje prodáváče, který hned nato vybírá elegantní zařadku, vytváří kroužky, vlnovky a má očividnou radost z nového jízdního dobrodružství.

„Well,“ povídá maršálek motorového trhu, „beru jich sto padesát.“

L&K závody

Novinka nového století: závody motocyklů. K maratónu Paříž-Vieně se přihlásilo dvacet statečných ze všech koutů Evropy, ale do cíle dorazily pouze dva motocykly, a to se značkou Laurin & Klement na hrudi. Nesmírně náročnou trať dlouhou 1430 kilometrů ujely bez poruchy za 31 hodin.

Vítězství, samá vítězství

Tak lze charakterizovat rok 1904 z pohledu mladoboleslavské firmy. Jež má už 300 zaměstnanců a několik nově postavených továrenských hal. Zakladatelé L&K vědí, že úspěchy v motocyklových závodech jsou nejlepší a nejúčinnější reklamou, která patří k podnikání jako benzín k motorce. V tomto roce se jejich motocykly zúčastnily 64 závodů, v nichž získaly 56 prvních a 59 stříbrných a bronzových míst. K tomu sdělení by se patrně slušelo přičítat tři vykřičníky, ale radši se takovému interpunkčnímu patosu vyhneme. Aspoň jeden si však schováme pro událost z roku dalšího, v němž závodník Václav Vondřích na stroji L&K získal slávu sobě i svým zaměstnavatelům vítězstvím v silničním závodě motocyklů Coupe International ve Francii.

Dost už těch vykřičníků. A taky jednou udělejme za větou důraznou tečku. A sice právě takovou, jakou ukončili pánové L&K svou motocyklovou kapitolu.

Dědeček automobil

Tak nazval Adolf Branald svou krásnou knihu o prvním českém automobilu. Jehož strůjci jsou ovšem obě hlavní postavy našeho příběhu. Dnes už víme, jak to dopadlo, ale tenkrát se vznášelo nad Mladou Boleslaví mnoho otázníků. Ten první z nich? Je opravdu rozumné naráz skoncovat s výrobou motocyklů, když náskok před ostat-

1905 — první auto s názvem Voiturette.

ními firmami je tak nedostupný? Však si také konkurence oddychla.

Jenže překvapení vzešlo. Ale týkalo se výhradně výroby automobilů. Václavové Laurin a Klement se rozhodli, jak praví básník, „na jediný hod vše riskovat“ a začali v roce 1905 vyrábět první model, který nesl světácké jméno Voiturette. A opět se jen potvrdilo, že risk se občas rymuje se slovem zisk.

Tenkrát ještě laurinka nebyla dědečkem automobilem, nýbrž mladistvým junákem a šlágrm nového století. Neměla konkurenci. Klement plnil své pohádkové poslání: měl dlouhou vizi, široké znalosti, bystrozraký odhad. Kdežto Laurin se držel v pozadí: jeho všedním i svátečním oděvem byly monterky, jeho ctností byla skromnost a schopnost nmyslet, zamýšlet se a vynalézat.

Ukázalo se, že čtyři kola mají přece jen nadějnější perspektivu než jednodopá vozidla. Firma Laurin & Klement se 600 zaměstnanci se stala největší automobilkou nejen v Čechách, ale i v Rakousku-Uhersku.

Ted už z mladoboleslavských továren nejvyjíždějí pouze roztomilé voituretky, nýbrž hřmoti také nákladní auta, zjevují se sanitky, elegantní autobusy a první poštovní vozy. Vše je, jak má být: Klement fabuluje, Laurin vymýšlí, armáda zaměstnanců zajišťuje výrobu. Svět jeví trvalý zájem. Firma L&K dodává mexické poště motorové tri-

cykly, v Černé Hoře vyhrává konkurs na speciální poštovní vozy do horského terénu a zrádných serpentin, auta všelijakého typu a tvaru dopravuje do černého Egypta, do žlutého Japonska, do bílé Argentiny, nebo dokonce na zelený Nový Zéland.

A jen tak mimochodem: mladoboleslavská automobilka vyvážela téměř celou třetinu své produkce do tehdy ještě nesovetského Ruska.

Vavřína a okřídlený šíp

Na motocyklech i automobilech mladoboleslavských divotvorců byla značka (které dnes říkáme logo) s písmeny L&K obkrouženými vavřínem. To logo mělo logiku. Je v něm obsažen Klementův tichý dik příteli Laurinovi. Bývalý knihkupec samozřejmě věděl, že vavříni už od antických časů zdobi skraně vítězů: a že laur (latinsky laurus nobilis) je vavřína, a že tedy Laurinovi (Vavřínovi) laur vítězů patří a sluší.

Když se písmenům L&K přiblížila šedesátka, změnilo se proslule oválné logo na okřídlený šíp s nápisem Škoda. Jinými slovy: firma Laurin & Klement splýnula se Škodovými závody, které Klementa jmenovaly generálním radou a členem výkonného výboru správní rady.

Laurin zemřel 4. prosince 1930. Klement 13. srpna 1938. Jejich dílo však žije a neumírá, neboť když vyslovíš slovo Škoda, ozvěna ti spravedlivě odpoví Laurin & Klement. REFLEX

Z kulturního světa

Jednou z akcí, které koncem roku připomenou 100. výročí pražského klua Lucerna, je přehlídka snímků mapující historii tohoto nejstaršího stálého biografu v Čechách. Přehlídka začala už 4. října a podle vedoucího klua Lucerna Bedřicha Němce bude každý týden uveden jeden titul, který bude reprezentovat jedno desetiletí.

Přehlídku ukončí po deseti týdnech projekce Menzelova posledního snímku Obsluhoval jsem anglického krále, který se v kině a v kavárně Lucerna zčásti patáče a koncem roku 2006 tu měl premiéru.

Jubilejní 10. ocenění Knihovna roku 2009 v Zrcadlové kapli pražského Klementina za přitomnosti desítek knihovníků a starostů převzali zástupci obecní knihovny v Protivanově a Olomoucku a Městské knihovny v Praze. Protivanovská knihovna dostala cenu v kategorii nejlepší základní knihovna, pražská instituce za mimořádný knihovnický počín. Tím bylo zpřístupnění díla Karla Čapka v elektronické podobě. V obou kategoriích bylo celkem nominováno 24 knihoven.

Jazzová zpěvačka, skladatelka, moderátorka, publicistka a lektorka

Jana Koubková měla velký aplaus při svém vystoupení na Pražském hradě. Během recitálu v rámci volného cyklu koncertů s názvem Jazz na Hradě ji prezident Václav Klaus u příležitosti jejich 65. narozenin předal Zlatou plaketu.

Rozsáhlá retrospektiva mnohostranného umělce Josefa Čapka začala na Pražském hradě. Pro veřejnost bude otevřená až do ledna příštího roku. Návštěvníci na výstavě uvidí stovky děl, od Pejska a Kočičky až po díla do nedávné doby téměř neznámá. Tvůrcům expozice se totiž podařilo získat i díla rozptýlená ve sbírkách soukromých majitelů. Některá z těchto děl byla vystavena v roce 1946 na Čapkově posmrtné výstavě a některá byla dokonce považována za neznámá.

Nová sezona přímých satelitních přenosů z Metropolitní opery v New Yorku (Met), kterou od desátého října do května příštího roku zprostředkují kinosály 17 českých měst, je téměř vyprodána. Přenosů bude devět, první nabídné nové nastudování Pucciniho Tosky uznávaného režiséra Luka Bondyho. Titulní roli ztvární finská sopranistka Karita Mattilaová.

Václav Laurin

Václav Klement

European Meat Market

of Glen Rock

Fresh Prime Meats

Beef, pork, lamb, veal & natural poultry

Home style smoked sausages, salamis and cold cuts

www.europeanmeatmarket.com

U.P.S. Delivery

Jozsef & Annamaria Hirs

Phone 201-251-2800

Fax 201-251-2806

235 Rock Road

Glen Rock, NJ 07452

Češi v zahraničí

DO NORSKA
JEZDÍ ČEŠI
ZA STUDIEM
I ZA PRACÍ

MILENA ŠTRÁFELDOVÁ

V dnešní rubrice Češi v zahraničí se vypravíme až téměř k polárnímu kruhu. V městečku Trisyl žije Tomáš, jeden z necelých dvou tisíc Čechů, kteří našli domov v Norsku.

Přesnější počet českých krajanů, kteří dnes v Norsku žijí, ovšem nikdo nezná:

„Opravdu to jenom odhadujeme, protože žádné oficiální statistiky nejsou. Ambasáda nic takového samozřejmě nemá. Odhaduji to na takových tisíc pět set lidí. Je to odhad na základě statistik, které jsou k dispozici. Čechů je tady ale tak málo, že často ve statistických tabulkách vůbec nejsou uvedeni. Rozhodně nejsme v prvních deseti zemích, které jsou uváděny. Těch pracovních povolení bylo okolo pěti set.“ říká konzulka pro kulturní a krajaňské záležitosti na české ambasádě v Oslo Kateřina Stašková. Někteří z českých krajanů žijí ovšem v Norsku už desítky let.

„Přicházela sem už předválečná vlna emigrace, poměrně malá, samozřejmě rok 1948. Pak velká vlna byla v roce 1968 a pak do roku 1989.“

A jako jinde ve světě, i v Norsku našli Češi dobré uplatnění.

„Ti lidé sem přicházeli během komunistického režimu, většinou dost vzdělání lidé. Je tady hodně hudebníků. Za všechny bych asi uvedla pana profesora Jiřího Hliniku, který se uplatnil velice dobře. Dokonce mu byla loni v Bergenu otevřena klavírní akademie. Takže hudebníků je hodně, byli tady spisovatelé, umělci, hodně vědců, techniků, chemiků.“

Od roku 1989 přicházejí do Norska lidé hlavně za prací a za studiem. Od letošního května se navíc norský pracovní trh pro české občany zcela otevřel, takže najít práci v prosperující ekonomice není velký problém.

„V dnešní době je poptávka po řemeslnících. Takže je to trochu jiná emigrace, než byla v 70. a 80. letech. Dost lidí ale stále dostává stipendia, protože Norsko je bohatá země a stipendia si může dovolit. A je to země, která láká. I lékaře, poslední dobou se mi jich pár ozvalo, že jsou tu noví, že se chtějí zaregistrovat na ambasádě, nebo se ptají na ostatní krajany. Takže by se dalo říct, že tu jsou lidé všech profesí.“

Jedním z těch, kdo se do Norska vypravili už začátkem 90. let, je pan Tomáš. Pochází z Ratíškovic na jižní Moravě:

„Já jsem tenkrát studoval v Praze na zdravotní škole, a abych se naučil angličtinu, tak jsem si zažádal u studentské organizace, která se jmenovala Atlantis. To byla výměna studentů. Cílem programu bylo, že se studenti naučí jazyk a poznají kulturu té země. Já jsem tenkrát mohl jít do rodiny úplně za polárním kruhem, na Lolotských ostrovech. Takže jsem se sbalil, začal jsem stopovat a za šest dní jsem dojel až na sever. Byl jsem tam dva měsíce, naučil jsem se tedy dobře anglicky a asi jsem tam udělal dobrý dojem, protože mne pozvali za rok zase, abych tam přijel na prázdniny. Přijel jsem tam v roce 1993 a to už jsem vlastně znal svou ženu. Potom jsem sem přijel v roce 1994, byl jsem tu celou zimu. Získal trvalý pobyt ale bylo strašné, to byl byrokratický cirkus. To nám museli vyřizovat právníci, protože my jsme nebyli manželé. Takže trvalý pobyt jsem dostal až po narození nejstarší dcery Sary v září 1995. Tady byl

zákon, že cizinec musí každý rok dokázat, že pořád žije v tom svazku, a za tři roky dostane povolení k usazení. Já jsem ho dostal v roce 1997, nějak tak. A od té doby už má člověk ta sama práva jako Nor a po sedmi letech může dostat občanství. Jenže já jsem nikdy o norské občanství nežádal. Česká legislativa je taková nejasná, já bych zradil české. A já bych nechtěl ztratit české občanství. Já vlastně mám stejná práva jako Nor, navíc Česká republika je v Evropském společenství a já nemám žádný zájem se zbavit českého občanství.“

Tomáš dnes pracuje ve čtyřlístkovém Trisylu jako zdravotník, v biochemické laboratoři místní nemocnice. Se svou norskou ženou a třemi dětmi žije v typickém dřevěném stavení uprostřed severské přírody, na vlastní farmě chová ovce i koně a do řeky, která teče kolem jeho domu, stačí prý hodit síť jen dvakrát do roka, aby měl dost ryb na celý rok. Na jižní Moravu dnes už jezdí jen na návštěvu.

Ze Slovácka pochází i třiatřiletá Eva:

„Do Norska jsem přišla v létě 2002 jako au-pair a bydlela jsem u rodiny se čtyřmi kluky.“

Měla jste už předtím nějakou zkušenost jako au-pair?

„Ano, já jsem před tím bydlela dva roky v Německu jako au-pair.“

A co vás přivedlo do Norska?

„Byl to vztah, osobní důvody.“

Už jste znala trochu norský z domova nebo z Německa?

„Ano, navštěvovala jsem asi půl roku norský kurs, abych měla alespoň nějaké základy.“

Bylo obtížné naučit se norský?

„Tím, že jsem měla základy angličtiny a němčiny, to pro mne byl velký problém nebyl. Spíš se mi to ze začátku pletlo s němčinou, celkem jsem se ale rychle naučila.“

Jak vas ta norská rodina přijala?

„Bylo to rozdílné od Německa, tam ta rodina fungovala jinak nežli

Budova norského parlamentu v Oslu.

tady. Takže mi ze začátku možná dělalo problémy se přizpůsobit. Já jsem čekala, že to bude podobné jako v Německu. Samozřejmě ale každá rodina je jiná, i v Česku, to člověk nemůže očekávat... Přijali dobře, určitě to ale trvalo, než jsme si na sebe zvykli.“

Vy jste pak dráhu au-pair opustila. Čemu se věnujete teď?

„Já jsem zůstala u dětí, dělám v mateřské škole. Musím říct, že mi to vyhovuje. Já mám ekonomické vzdělání, ale zjistila jsem, že mi práce s dětmi mnohem víc pasuje.“

Musíte si pro tento typ práce v Norsku nějak doplnit kvalifikaci?

„Ne, tady mají ve školce pedagogy, a pak mají asistenty. Důležitá podmínka je tu kladný vztah k dětem, tady není třeba vzdělání. Tím ale, že jsem postupně získala práci na dobu neurčitou, rozhodla jsem se doplnit si vzdělání, které pořádá přímo zaměstnavatel. Takže teď navštěvuji kurs pedagogiky.“

Máte pocit, že už tady jste doma?

„Já myslím, že ten pocit jsem měla po prvních třech letech. Pak jsem si uvědomila, že se tu cítím dobře nebo že mi to vyhovuje. První dva tři roky byly určité těžší, ale po třech letech jsem tak nějak pochopila, jak to tu funguje.“

Počáteční potíže Čechů, kteří přicházeli do Norska za prací nebo na

nový domov, potvrzuje i konzulka Stašková:

„Asi to těžké bylo. Rozhodně, co si vybavuji z jednotlivých rozhovorů, tak mi lidé říkali, že v 60. a 70. letech norská imigrační politika nebyla nijak rozpracovaná. Ti lidé neměli žádné programy, aby se začlenili. Na druhou stranu ale těch emigrantů nebylo tolik. A bylo známo, že utíkáme z komunistického Československa. Takže společnost možná byla víc otevřená, než je teď, kdy je těch emigrantů v Norsku více.“

Překonávat první problémy v cizí zemi Čechům často pomáhají krajaňské spolky:

„Oficiálně existuje v Oslu jeden spolek, který se jmenuje Česko-norské lórum. Ambasáda mu ráda poskytuje zázemí k jeho aktivitám. Například loni jsme se tady setkali 21. srpna, kde krajané společně vzpomínali na to, jak prožívali tyto dny před čtyřiceti lety. Bylo to velice zajímavé setkání, s velkou účastí a s velkým ohlasem.“

Další akcí připravují v Oslu na počátek listopadu. Krajané si tu chtějí připomenout letní tábory, které pro děti českých exulantů z celé Evropy připravovali v období totality právě v Norsku.

ČESKÝ ROZHLAS 7, RADIO PRAHA

ÚPN chce obnovit vyšetřování
smrti Přemysla Coufala

Ústav památi národa (ÚPN) žádá Generální prokuraturu (GP) SR o obnovení vyšetřování smrti Ing. Přemysla Coufala, protože se nazdává, že išlo o vraždu. ÚPN předložil prokuratuře listinné dokumenty, které by sa mohli stát důkazmi objasňujícími okolnosti Coufalovej smrti.

Coufal, ktorý pracoval pre STB, ale súčasne spolupracoval aj s Vatikánom a tajnou cirkvou ako informátor, umrel vo svojom byte na ulici J. A. Zúbkova v Bratislave v noci z 23. na 24. februára 1981 v dôsledku hlbokých rezných rán na predlaktiach a laktových jamkách oboch rúk. Vyšetrovatelka vtedy dospela k záveru, že išlo o samovraždu.

Podľa ÚPN však existuje viacero závažných dokumentov, ktoré nasvedčujú, že vyšetrovatelka nedostatočne zohľadnila okolnosti súvisiace s akciou ŠtB s názvom Kanál, zameranej voči tajnej cirkvi.

Coufal, ktorý s ŠtB spolupracoval ako informátor o technických nedostatkoch v odbore projekcie, kde pracoval, pravdepodobne využíval túto skutočnosť na to, aby

mohol cestovať do zahraničia. Kňazov v emigrácii potom informoval o situácii v katolíckej cirkvi v Československu. Len za jún 1979 poslal 59 správ. Správy boli mimoriadne obsažné a podrobné, často informovali o katolíckych kňazoch spolupracujúcich s ŠtB.

Keď sa však špičkovému komunistickému agentovi Ivanovi Fialovi (krycie meno Prólóg) podarilo získať dôveru kňazov v emigrácii, podarilo sa mu vypátrať aj zdroj ich informácií. Príslušníci komunistckej rozviedky dostali za úlohu zistiť, aké informácie presne Coufal Vatikánu poskytol. Coufal sa ocitol pod veľkým tlakom, dokonca viackrát podplatil jedného človeka z ŠtB, aby zmrazil vyšetrovanie jeho prípadu. Tento človek krátko po Coufalovej smrti tiež zahynul.

ÚPN zatiaľ nevie povedať, k akým ľuďom smeruje podozrenie z podielu na Coufalovej smrti. Nevylúčil však, že mohla byť súčasťou širšej akcie ŠtB, keďže začiatkom 80. rokov zahynul za podozrivých okolností, pádom do priepasti Macocha aj jeden z tajne vysvätených kňazov. (tasr)

**Halloween
spectacular**

October 31, 2009

begins at 5:00 p.m.

Entertainment, prizes, party all night long

Bohemian Hall & Beer Garden
29-19 24th Avenue, Astoria, New York 11102
Phone: (718)274-4925 | E-mail: bohemianhall2010@gmail.com

Stydím se za prezidenta

JIRÍ PEHE

Píšu tento text proti svým zvyklostem v první osobě, ale úsilí o nadhled

mi připadá v tomto okamžiku kontraproduktivní. Poskytl jsem v posledních dnech mnoho rozhovorů pro zahraniční média, volali zděšení diplomaté. Málokdo z nich se ještě pokouší o vytváření alespoň zdání diplomatické slušnosti.

Ptají se zhruba asi takto: „Kdo to probíhá je, ten Klaus, zbláznil se?“ Nebo: „Chápete, co chce, ten váš prezident?“ „Je vaše země banánová republika?“

Jejich hlavní námitka se týká demokracie. Všichni ti lidé ze Západu chápou demokracii jako soustředění názorů a institucí, která má ovšem svoje pevná pravidla.

Když v jejich zemi hlava státu souhlasí s jednáním o nějaké mezinárodní smlouvě, přičemž jejím vyjednáváním pověřil premiéra a ministra zahraničí, načerá po celou dobu do procesu nezasáhne a premiéra nechá smlouvu podepsat, má se za to, že s ní souhlasí. Když pak parlament státu takovou smlouvu posvědí ústavními většinami v obou komorách parlamentu, a Ústavní soud nenalezne žádné podstatné rozpory mezi smlouvou a ústavou země, je jasné, že hlava státu smlouvu podepíše.

Ne tak u nás. Sedmáct prezidentových spojenců v Senátu znovu smlouvu napadne u Ústavního soudu, přičemž formulují stížnost nějakých pět měsíců. Prezident na nepodanou stížnost celou tu dobu trpčivě čeká.

Když konečně stížnost doputuje k soudu, prezident přispěchá s coby údajným důvodem pro své další zdržování se sudetoněckou hrozbou. Chce prý jakýsi datek, který nás má ochránit před zneužitím Lisabonské smlouvy pro majetkové nároky sudetských Němců.

Nelze se nezeptat, z jakého druhu legitimacy v tomto okamžiku, kdy smlouva už prošla ratifikací v šestadvaceti zemích i v obou komorách českého parlamentu, vychází takové prezidentovo vo-

lení po jakémsi dodatku. Koho reprezentuje? Zeptal se na to české veřejnosti? Nestačí mu, že tahle otázka byla více než dost promílela při jednání v parlamentu, který nakonec Lisabon stejně doporučil k ratifikaci?

Skutečně u nás neznámá nic skutečnost, že Lisabonskou smlouvu schválily ústavními většinami obě komory parlamentu, v nichž strašení sudetskými Němci při projednávání smlouvy zanechalo víc než hojně? Neznámá nic, že ani Ústavní soud nenalezl žádný rozpor mezi relevantními částmi Lisabonské smlouvy a ústavou?

Ano, podle ústavy sice mezinárodní smlouvy sjednává a ratifikuje prezident, ale jeho působení v zahraniční politice je obecně zároveň kontrastně omezeno působností. Vláda je za jeho jednání spoluodpovědná. A co je důležitější: nechala-li prezident proběhnout celý ratifikační proces bez toho, že by žádal nějakou výjimku pro Česko, jak to může činit nyní, když už parlament hlasoval?

Přesně tyto otázky pokládají zahraniční novináři. Je nanejvýš trapné pokoušet se vůbec ještě jednání tohoto prezidenta vysvětlovat, natož ospravedlňovat. Ano, byli jsme za Oberfalzerem nebo nejméně u prezidentovým pobočnickem, a ti prezidenta hájí, přiznávají někteří z novinářů, ale přitom se ironicky usmívají.

Máme prezidenta, který sice neustále mluví o demokracii a zehrá na jakýsi demokratický deficit v Evropské unii, ale který není sám ochoten pravidla demokratické hry v nejmenším respektovat. Nevidí sám sebe jako nejvyššího státního úředníka, jak jeho úlohu v ústavním systému před časem definoval Nejvyšší správní soud, ale jako kohosi, kdo stojí nad demokratickým procesem. Jeho osobní názor má mít větší váhu než názor šestadvaceti zemí, obou komor parlamentu vlastní země i Ústavního soudu.

Co bude dál? Ptají se udivení Západoevropané. Nuže, v normální demokracii by nejspíš začal proces, v němž by se parlament pokusil prezidenta takto utrženého

ze řetězu sesadit. U nás se bude mudrovat, uslyšíme nejneuvěřitelnější plky o prezidentově opodstatněné starosti o osud státu, o tom, jak náš, český – a proto tak hezký – údajně demokratický proces má právo doběhnout až do konce. Nebo ještě méně uvěřitelné výzvy, aby náš prezident, báťuška osvětený, pravdy držitel samojediný, zachránil zbloudilou Evropu před jejím nezadržitelným pádem do nesvobody.

Problém je, že už doběhla nejpodstatnější část pravidly požadovaného demokratického procesu u nás i v ostatních zemích EU, a že to, co se děje u nás teď, už není ani v nejmenším demokratické. Všechny debaty o obsahu Lisabonské smlouvy měly uslat v okamžiku, kdy ji schválil Parlament. Také pouze do té doby mohl prezident uplatňovat nějaké nároky na výjimky. Poté už měl být všechno jen rutinní proces, demokratická procedura.

Vše je o to trapnější, že otázka údajných budoucích sudetoněckých nároků je jen záminka. Klaus ji vytahuje pokaždé, když mu teče do bot. Celá ta věc nemá žádný reálný obsah, jde jen o emoce.

Účelem je rozdělit veřejné mínění, které se od prezidenta začalo ve věci ratifikace Lisabonské smlouvy odvracet, a jde také o rozdělení parlamentních stran, které by se jinak mohly skutečně dohodnout na tom, že tohoto prezidenta bylo tak už nějak moc. Tedy, že si Česká republika prostě osobu tak velkou a do všech směrů nalouknutou nemůže dovolit.

Pokud se neukáže, že nejpodstatnější extempore našeho prezidenta je jen pokusem zachránit si tvář před podepsáním Lisabonské smlouvy tím, že zároveň dosáhl pro Čechy jakési výjimky, o kterou se ho nikdo neprosí, bude mít na straně vlády a parlamentu. Lze se bohužel domnívat, že naši straníční politici se nezmůžou vůbec na nic. Budou nám raději dál předvádět vzájemné útoky.

Lichtenštejnsko nechce majetek

Lichtenštejnové se nyní nechystají žádat v Česku o rodový majetek, který jim byl po druhé světové válce zabaven na základě takzvaných Benešových dekretů. V Mikulově to řekl kníže Hans Adam II.

Lichtenštejnové vlastnili v Čechách a zejména na Moravě rozsáhlé majetky včetně Lednicko-valtického areálu zapsaného na seznam kulturního dědictví UNESCO.

„Jsme ochotni okamžitě do takových majetků začít investovat, aby se z nich znovu začaly vytvářet hodnoty, jak to naši předkové dělali po celou dobu hospodaření v našich oblastech,“ řekl Hans Adam II. Podle něj by takové řešení bylo i v zájmu českého obyvatelstva.

Maďarsko chce dostat SR před evropský soud

Maďarsko se obrátilo na Evropskou komisi, aby voči Slovensku začala proceduru infringementu, konání pre porušenie evropského práva. Ak mu komisia nevyhoví, obráti sa na evropský súd. Dôvodom je odopretie vstupu maďarskému prezidentovi Lászlóvi Sólymomi 21. augusta tohto roku na slovenské územie. Sólyom sa chcel zúčastniť na odhalení pamätníka svätému Štefanovi v Komárne, premiér SR Robert Fico mu odoprel vstup do SR kvôli bezpečnostným rizikám.

Takže si v takovom prípade Česi plne zaslouží, čo bude nasledovať. Je smiešne, když se řeči o možné odvete ze strany Unie redukuje na to, zda budeme mít nějakého eurokomisaře, popřípadě nějakého méně významného komisaře. To by bylo ještě to nejmenší.

Ti, kteří se navzájem uklidňují, že se Čechům vlastně nic moc nemůže stát, jsou opravdu povedenou partičkou. Hezky se na jejím příkladu vyjevuje, jak zoufalé je česká politická kultura produktem téměř čtyř set let provincialismu veselého z prostého faktu, že jsme byli téměř 400 let provincií tu Habsburku, tu nacistického Německa, tu Sovětského svazu.

Tenthle provincialismus nás teď – svými vlastními zbraněmi – varuje před tím, že se prý zase můžeme stát provincií. Tentokrát údajně Bruselu ovládaného velkými evropskými sáty. Klaus je po-

dle těchto lidí naší poslední záchranou, demokratický proces a závazky mohou jít k čertu. Někteří mu dokonce píší srdceryvné dopisy ve stylu „vydržte, náš zachránce, naše svoboda visí na vlásku“.

Stojí za to připomenout, že je tady ještě jeden velký evropský stát. Náš pan prezident si myslí, že je pro nás nicméně nebezpečím než Evropská unie. Uvidíme, možná k němu budeme zase brzy patřit.

Napsal jsem v minulých letech o Klausovi mnoho kritických textů. Ve všech jsem polemizoval s nějakým Klausovým konkrétním názorem nebo postojem, neboť jsem ho chápal jako osobnost, jejíž názory sice nesdílím, ale jejíž názory jsou relevantní. Teď už zbývá jen stud.

Další tituly, vše o polemiky politologu Dr. Jiřího Pehe naleznete na www.pehe.cz

Z policajného zápisníka

Bojové psy dokmárali mladíka

Dvaja americkí stafordi napadli 23-ročného Marka Drozdu z Nitry. Susedia sa márne snažili odpútať ich pozornosť od mladíka. Psy mu strhli bundu, dorážali doňho na zemi, pri mŕtvoch, vyskakovali za ním na strechu, kde sa ukrýl. Čupel tam v zime a v tme celý krvavý, bez bundy. Psy napadli aj policajtov, tí sa po nich zaháňali obuškami, ale pomohol až výstrel. Jeden zo psov padol mŕtvym na zem, druhý utiekol. Strážnici pomohli mladíkovi zliezť zo strechy, mal dohrýzené končatiny, vážne poranené slachy. Skončil v nitranskej nemocnici, podľa lekárov sa z útoku bude zotavovať desať týždňov. Majiteľ psov Roman Krupa býva v rodinnom dome o ulicu nižšie. Na zvonenie nikto nereagoval. Ľuďom z okolia tvrdil, že psy museli byť vyprovokované. Hrozila mu dva roky väzenia. (Pravda)

Strela zabil deviatka

Náhodný výstrel. Nabitá guľovnica, ktorá sa nikdy nemala ocitnúť v rukách pätnásťročných chlapcov, zabila jedného z nich. Kamarát zrejme nešťastnou náhodou zastrelil kamarata. Tragédia sa odohrala v rodinnom dome vo Vrútkach. Vyšetrovatelia obvinili dvoch ľudí. Jedným z nich by mal byť otec, ktorému patrila guľovnica, a druhým jeho 15-ročný syn, ktorý zrejme držal zbraň, keď z nej vyšla smrteľná strela. Oba chlapci navštevovali základnú školu vo Vrútkach, boli deviatci. (Pravda)

Zlodeji na výstave psov

Na najväčšej výstave psov v histórii svetovej kynológie World Dog Show 2009 v Bratislave, na ktorej sa predviedlo 21,000 psov, úradovali počas prvého dňa zlodeji. Neodradilo ich ani množstvo predvádzajúcich sa strážnych psov, a tak z dejiska prehliadky – bratislavskej Incheby – zmizli tašky s dokladmi, peniaze a iné predmety. Bratislavská polícia v súvislosti s výstavou zaznamenala sedem prípadov krádeže. (ČTK)

Falošný policajt pokutoval poľského vodiča

Falošný policajt údajne vybral pri Svidniku od poľského vodiča pokutu 400 zlotých (asi 94 eur) za prekráženie rýchlostí. Asi 30-ročný muž so slovenským štátnym znakom na krku tvrdil, že robí policajnú kontrolu. Po zinkasovaní

peňazí ušiel na čiernom aute s nemeckou poznávacou značkou.

Podvodník vraj poľského vodiča zastavil pred obcou Krajná Polana v tne na ceste blikaním diaľkových svetiel. Neznámy vodičovi oznámil, že mu ukladá blokovú pokutu 400 eur (12,050 korún). Poľiak toľko peňazí nemal a ponúkol len 400 zlotých. Falošný policajt súhlasil. Potvrdenia o zaplatení pokuty sa však oklamany Poľiak nedočkál, muž nasadol do auta a odišiel smerom na Svidník.

Podobný prípad riešila polícia aj vlete na ceste pri Zlatých Moravciach. Falošného policajta, ktorý mal aj atrapu zbrane a oblečenú reflexnú vestu, vtedy po krátkej naháňačke zadržali. (ČTK)

Po úteku z psychiatrie dobil na smrť starenku

Martin Kučera z Topoľčian má devätnásť rokov a dlhodobo ťetoval. V poslednom desaťročí sa stahoval zo psychiatrie na psychiatriu. Naposledy bol hospitalizovaný na akútnom oddelení psychiatickej nemocnice vo Veľkom Záhľuži. Priviezli ho tam policajti pár dní predtým, pre podozrenie z duševnej choroby. Napriek silným liekom vykopol mreže a ušiel cez okno. Ľudia z obce Kučeru videli na ulici, ako sa potácal, skákal, či išiel štvornôžky. Potom napadol starenku (81), ktorá v záhrade práve okopávala kvety a ubil ju na smrť jej vlastnou barlou. Neskôr sa hral s ľamojším psom a sadol si na múrik, keď ho okríkla suseda. Aj tu napadol, zvalil ju na zem a škrlil. Mala však šťastie, pribehli dvaja ľudia a zachránili ju.

Policajti sa Kučeru márne pýtali na okolnosti a príčiny útoku na dve ženy. Nebol schopný vypovedať. Museli ho previezť späť do psychiatickej nemocnice. Mladík môže teraz za brutálnu vraždu vo väzení stráviť 20-25 rokov. (Pravda)

Prepadol banku pre 20 eur

Vo Veľkých Kapušianoch na východe Slovenska 26-ročný muž prepadol banku. Okolo poludnia najprv kameňom uloženým v taške rozbil sklenenú výplň na poštovej banky, vošiel dnu a pod hrozbou násilia žiadal od pracovníčky 20 eur. Žena mu 20 eur dala a muž banku opustil. Policajti ho zadržali krátko po číne a odviezli ho na psychiatriu. Hrozí mu väzenie od sedem do 12 rokov. (ČTK)

Ze soudní síně

V Praze se zřítíl dům

Pražský magistrát podá kvůli pádu domu v Soukenické ulici trestní oznámení. V sulinách domu zemřeli čtyři lidé. Radnice chce prověřit, jestli nedošlo k obecnému ohrožení. Kromě dělníků, kteří v Iroskách zalýnili, mohlo zřízení ohrozit i další domy. Policie už případ vyšetřuje jako ublížení na zdraví. Magistrát chce zároveň prověřit činnost všech stavebních úřadů na území hlavního města. Praha 1, na jejímž území zřícena budova leží, zbytek domu bude zbourán. Podle radnice za neštěstí s největší pravděpodobností může stavbyvedoucí a stavební firma, která stavěla nad rámec povolení.

Začal soud o majetek Dietrichsteinů

Břeclavský soud se začal zabývat restitučními nároky Mercedes Dietrichsteinové, která se domáhá vrácení rozsáhlého majetku jejího rodu na Mikulovsku. Ten československý stát zabavil po 2. světové válce na základě Benešových dekretů. Podle žalující strany byla konfiskace nezákonná. Žalobu podala Dietrichsteinová na osm státních

institucí, které někdejší rodový majetek spravují.

Zneužití foto Neumannové

Společnost PKS MONT, která použila na reklamním letáku fotografii lyžařky Kateřiny Neumannové, musí sportovkyni zaplatit odškodné 100.000 korun. Omlouvat se ale nemusí. Rozhodl o tom olomoucký vrchní soud, který tak zmínil loňský rozsudek krajského soudu v Brně. Podle něj měla firma zaplatit odškodné 450.000 korun a zveřejnit omluvu v některých celostátních denících. Firma použila snímek lyžařky na reklamním letáku propagujícím slevy při nákupu oken.

12 let za přípravu vraždy

Za přípravu vraždy dvou lidí má jít podnikatel a bývalý předseda ODS v Židrci nad Doubravou Josef Musil na 12 let do vězení. Musil si podle žalobců objednal letos v únoru vraždu svých dvou bývalých obchodních partnerů z východních Čech, u kterých měl spolu se svým kolegou Tomášem Peškem několikamilionové dluhy. Zároveň chtěl jejich odstraněním zůstat policejní vyšetřování.

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vitamíny a minerály

Vitamíny a minerály jsou látky nezbytné pro život. Účastní se téměř všech procesů naší látkové výměny. Některé vitamíny si naše tělo umí vytvářet samo, většinu si však musíme dodat.

Při tělesné a duševní zátěži naše potřeba vitamínů stoupá. Stejně tak při nezdravém životním stylu, při časté konzumaci alkoholu a kávy nebo u kuřáků. Zvýšené požadavky na přísun vitamínů mají také děti v období růstu, těhotná a kojící ženy a lidé trpící různými nemocemi (např. diabetici).

Nedostatek vitamínů může i u zdravého člověka vést k únavě, zeslábnutí, poruchám koncentrace, bolestem hlavy, zíněním na pokožce, nebo žaludečním a střevním potížím.

Minerální látky slouží jako stavební materiál, z něhož jsou tvořeny tkáně a jsou důležitým činitelem vnitřního prostředí organismu. Podle toho, v jakém množství je náš organismus potřebuje, je můžeme rozdělit na minerály a stopové prvky.

Stopové prvky sice naše tělo nevyžaduje ve velkém množství, ale jsou pro organismus velice důležité. Mezi minerály, které se v našem těle vyskytují, patří vápník, draslík, fosfor, hořčík, sodík a chlor. Nejdůležitějšími stopovými prvky jsou železo, zinek, fluor a pod.

Co máme pít?

Lékaři doporučují především minerální a ovocné džusy – většinou ovšem ne ty kupované. Koncentrované ovocné džusy obsahují sice více cukru (až 10 g na 100 ml, tím se mění charakter nápoje a nelze ho počítat do celkového přísunu tekutin), ale dodávají vitamíny, minerální látky a někdy i vlákninu. Nej-

lepší variantou tedy je připravit si takový „džus“ sám pomocí odšťavovače. Pokud ho připravíte z čerstvého ovoce, máte jistotu, že váš džus neobsahuje barviva a konzervační látky ani nadbytek nepřirodního cukru.

Takto připravené džusy je dobré pít zředěné vodou (nejlépe v poměru 1 díl džusu na 2 až 3 díly vody). Ředěním také snížíme působení ovocných kyselin. Ovocné kyseliny zvyšují kyselost v zažívacím ústrojí a mohou způsobit poruchy trávení.

Čistit tělo

Očista organismu je důležitá z preventivních i léčebných důvodů. Samozřejmě, že tělo nečeká, až se rozhodneme pro očistu. Celý proces našeho bytí lze také nazvat souborem mezizánášním a očisťováním.

Nedílnou součástí očistné kúry je pitný režim. Denně by měl člověk vypít alespoň 2,5 až 3 litry tekutin, přičemž za nejvhodnější je považována voda, ať už pramenitá, či stolní, ale neslazená. Vodu lze prošťídat s bylinnými a ovocnými čaji. Již naši předkové dodržovali postní dny, kdy přijímali pouze tekutiny. Jejich příklad může inspirovat i dnes, přestože není třeba dodržovat půst.

Tajemství „odlehčovacích dní“ spočívá v tom, že se tělu dodává jen zelenina či ovoce a dostatek tekutin. Ovšem pozor, nemocní a lidé se zdravotními problémy musejí na tuto kúru zapomenout.

Značný čistící účinek má i vláknina.

Plní. Působí hlavně v zažívacím ústrojí a pak teprve na zbytek organismu. Vlákninou se nazývá ta část potravy rostlinného původu, která není štěpitelná trávicími enzymy člověka v trávicím ústrojí. Vláknina mimo jiné ovlivňuje vyprazdňování žaludku, rychlost a dobu pasáže při průchodu střevem (s vlákninou kolem 18-30 hodin, bez vlákniny 70 i více hodin). Kratší doba je výhodnější, protože se rychleji odvedou škodlivé látky z těla, tím klesne i doba styku škodlivin se sliznicí a jejich vstřebání.

ANNA VEJVODOVÁ, KVĚTY

V Plzni druhá nejlepší evropská Greenway 2009

Plzeňský systém Zelených stezek Greenways pro cyklisty, pěší a inline bruslaře získal ocenění v soutěži o nejlepší evropské Greenways, kterou 9. října v belgickém St. Vith vyhlášovala Evropská asociace Greenways. V kategorii nejúspěšnějších projektů Greenways a mobility získal plzeňský systém Zelených stezek 2. místo. Na udílení ceny se podílí i Nadace Partnerství, která zastupuje EGWA v ČR a středoevropské regionu a současně zajišťuje propagaci evropských cen Greenways.

Více informací rád poskytne Daniel Mourek, středoevropský koordinátor programu Greenways, daniel.mourek@nap.cz, telefon: 736 747 361 nebo Martin Gillar, PR manažer programu Greenways, martin.gillar@nap.cz, 775 958 907.

Nové sněhové rekordy na českých horách

Na Lysé hoře v Beskydech leží metr sněhu, což je pro říjen největší množství od roku 1897. Starý rekord 92 centimetrů byl z 29. října 1930. Rekordně velké množství sněhu spadlo nejen v Beskydech, ale například i v Orlických horách. Lysá hora je místem s tradičně největším sněhovým přídelem v Česku, v roce 1911 tam sněhová vrstva narostla k pěti metrům – 8. března tam naměřili přesně 491 centimetrů. Na hřebenech Krkonoš leží momentálně 85 centimetrů sněhu, to je v říjnu nejvíce za posledních 50 let. Téměř 90 centimetrů sněhu leží v Orlických horách, což horalé nepamatují. Na Ovčárně v Jeseníkách je sněhu až 65 centimetrů.

Na ostatních horách na severu a severovýchodě území leží přes půl metru sněhu, nejmeně na Šumavě, kde je dosud jen deseticentimetrová sněhová pokrývka. V Krkonoších horách a na Šumavě však podle meteorologů připadne v příštím týdnu 20 až 40 centimetrů nového sněhu.

Národní muzeum spouští digitalizaci zbírek

Slovenské muzeum sa chce priblížiť nielen vedeckej obci, ale i širokej verejnosti. Slovenské národné múzeum v Bratislave preto spustí pilotný projekt pod názvom Múzeum 21. storočia, ktorý je zameraný na digitalizáciu múzejných zbierok. V praxi to znamená, že záujemca o históriu nebude musieť cestovať za expozíciami a žiadať o vyhladenie, či zapožičanie reálneho predmetu. Namiesto toho bude mať on-line prístup k jeho digitálnemu zástupcovi a odborným informáciám. Okrem toho bude možné vytvoriť dvoj- či trojrozmernú kópiu predmetu. Slovensko je prvou z európskych krajín, ktorá robí digitalizáciu múzejných zbierok. (sme)

Ze zápisníku

✓ PÁLENICE NESTAČÍ ZPRACOVAT ÚRODU OVOCE

Pěstelské pálenice očekávají velmi dobrou sezonu. Úroda ovoce je letos ve většině regionů nadprůměrná. Kapacity palíren jsou tak obsazeny na měsíce dopředu, některé fungují nepřetržitě včetně nedělí a svátků. Řada z nich je v provozu už od letních měsíců. V Česku každým rokem pěstelských pálenic přibývá, v posledních letech přibližně o 25 ročně. V současnosti jich ministerstvo zemědělství registruje 540. Pěstelské pálení jako službu svým občanům provozují také některé obce. Sezona pálení začíná v červenci, kdy dozrávají třešně a višně. V srpnu je nahradí špendlíky, meruňky a broskve. Od září se začínají pálit švestky, jablka a hrušky. Největší zájem o pálení je před Vánoci, sezona ale končí až koncem března.

✓ MÁRNICE PRO TURISTY

Další zajímavou atrakci připravují pro turisty v Kryštofově Údolí na Liberecku. Do malebné obce pod Ještědem přijíždějí tisíce turistů za unikátním souborem lidové architektury, především je láká místní dřevěný betlem. Nyní jin chtějí zpřístupnit i barokní márníci u kostela sv. Kryštofa. Obec ve spolupráci s místními dobrovolníky hodlá památku opravit a otevřít veřejnosti už v příští letní sezoně. „Rád bych lidem ukázal, jak vesnice v minulosti žila, a smrt byla vždy součástí života. Dnes už ale málokdo ví, co to vlastně byla márnice a k čemu sloužila,“ řekl iniciátor projektu Martin Chaloupka. V objektu chce vystavit původní márníci a další dochované předměty, spojené s poslední cestou člověka. Na své místo se vrátí také soubor osmi deskových olejomalb Tanec smrti z poloviny 18. století, který kdysi márníci zdobil. „Budou tu ale jen reprodukce, originály jsou uloženy v libereckém muzeu,“ vysvětlil Chaloupka. Kryštofovo Údolí bylo založeno na počátku 16. století a od roku 2002 je Vesnickou památkovou zónou.

✓ OJEDINĚLÝ VÝSKYT MEDÚZEK NA PŘEROVSKU

Vyskyt ojedinělých medúzek sladkovodních zaznamenali nedávno přírodovědci v zatopeném lomu ve Výklekách na Přerovsku. Zavlečený druh lachovce, který pochází původně z Asie, v Česku častý není a ve stadiu medúzy je ho možné vidět jen někdy. Medúzky většinou žijí pouze ve stadiu mikroskopických polypů, které téměř nejsou pouhým okem patrné. Teprve pokud se teplota vody dlouhodobě pohybuje nad 20 stupni Celsia, tvoří se z nich medúzky. Mohou být velké až tři centimetry.

✓ PAMÁTNÍK EXPEDICE PERU 1970

Památník Expedice Peru 1970, při níž pod nejvyšší peruánskou horou Huascarán tragicky zahynulo 15 československých horolezců, připravují v Bedřichově na Jablonecku. Na projektu se spojila obec, Ski Klub Jizerská 50, Jizerská o.p.s. a přátelé a rodiny horolezců. Památník by měl být slavnostně odhalen přesně 40 let od tragédie na konci května příštího roku. Všichni účastníci expedice byli s Jizerskými horami spjatí.

Příští rok v květnu uplyne 40 let od tragické expedice, která se zapsala do dějin světového horolezectví. Patnáctičlenná skupina libereckých a jabloneckých horolezců chtěla původně zdolat nejvyšší vrchol severoamerického kontinentu Mount McKinley, to jim však bylo z politických důvodů znemožněno. Místo Aljašky si proto zvolili nejvyšší vrchol peruánských And, Huascarán. Výpravu ale provázela smůla, nejprve zahynul při pádu do propasti duchovní otec výpravy Ivan Bortel a o pár dní později – v poslední květnový den – postihlo Peru nejničivější zemětřesení v historii země, při němž zahynulo 70.000 lidí. Olfesy půdy daly do pohybu mohutnou lavinu ledu, zeminy a kamení, která smetla několik vesnic v okolí Huascaránu. Druhá lavina zasypala základní tábor a 14 československých horolezců. Výprava získala tragický primát – poprvé v dějinách horolezectví zahynula celá expedice do jednoho muže. Československo tehdy přišlo o elitu svého horolezectví.

✓ TŘI OŘÍŠKY PRO POPELKU

Výstava věnovaná česko-německému pohádkovému filmu Tři oříšky pro Popelku začala na zámku Moritzburg nedaleko Drážďan. V zimě na přelomu let 1972 a 1973 posloužil tento zámek jako slavnostní kulisu pro natáčení snímku, který patří v Česku i v Německu už přes 30 let mezi nejpopulárnější filmové pohádky. Na výstavě, která potrvá do konce tohoto roku, mohou návštěvníci vidět původní kostýmy a rekvizity z filmu, získat informace o jeho vzniku a seznámit se s životními osudy účinkujících a tvůrců. Za prohlídku přitom stojí i samotný zámek, kterému se přezdívá „perla saského baroka“. Údajně stovky lidí ročně sem přicházejí, aby si prohlédli sídlo filmového prince (Pavla Trávnicka) včetně schodiště, na němž Popelka (Libuše Šafránková) při útěku z královského plesu ztratila střevíček. Kulturní snímek Tři oříšky pro Popelku vychází z pohádky Boženy Němcové a natočen byl v koprodukcii východoněmeckých filmových studií DEFA a Filmových studií Barrandov. V České republice byl na základě divácké ankety vyhlášen nejoblíbenější filmovou pohádkou století.

✓ VÁNOCE PŘÍCHÁZÍ DO OBCHODŮ

První obchodníci v těchto dnech zahájili v Praze prodej vánočního zboží. Na pultech obchodů jsou nyní k dostání především čokoládové vánoční figurky či různé pochutiny určené pro vánoční stůl a svátek Mikuláš. Hlavní vlnu vánočních prodejů obchodní řetězce odstartují ve druhé polovině října. Mnozí obchodníci letos plánují více slevových akcí, protože se obávají, že Češi kvůli dopadům hospodářské krize budou v předvánočním období méně utrácet.

✓ NA HŘEBENECH KRKONOŠ UŽ NAPADL PRVNÍ SNÍH

Na hřebenech Krkonoš začalo minulý týden sněžit. Teplota v nejvyšších partiích hor s příchodem studeného vzduchu od severu klesla pod bod mrazu. Například na Sněžce měřicí stanice hlásila téměř minus jeden stupeň Celsia. Slabý mráz byl i na Luční boudě. Turistů je na hřebenech minimum. Vůbec první krátké sněžení nejvyšší české hory zažily 3. října.

Předplatte si Americké listy

Ovoce a zelenina obsahuje nejvíce vitamínů, které naše tělo potřebuje.

Vaříme pro Vás

BROKOLICOVÁ POLÉVKA

1 brokolice, 1 cibule, 2 lžice másla, 4 lžice krupičky, 1 a 1/2 litru vody, 1 hovězí kostka do polévky, špetka muškátového květu, 1 vejce, sůl, pepř.

V hrnci roztopíme máslo, vhojíme nadrobno nakrájenou cibuli a ředice ji osmažíme. Přidáme krupičku a za stálého míchání ji osmažíme dozlatova. Pak vše zalijeme vodou, osolíme nebo přidáme polévkovou kostku a za občasného míchání přivedeme k varu. Mezitím brokolici rozetřeme na růžičky, košťál oloupeme a nakrájíme na plátky. Opláchnuté růžičky brokolice vhodíme do polévky a vaříme asi 10 minut. Několik růžiček po uvaření vyndáme a odložíme na dozrání. Polévku dochutíme kořením a muškátem a ještě povaříme. Pak polévku rozmixujeme na krém, do něhož zašleháme vejce. Na talíři přidáme do každé porce odložené

brokolicevé růžičky a dozdobíme petrželkou, mladou cibulovou natí nebo pažitkou.

Malý oznamovatel

Prodám blízko přehrady Svatá Mara v Liptově na Slovensku les a pole. Zn: 4130/13-20/09.

Prodám za výbornou cenu prosperující autodilnu na německá vozidla, 19 let v provozu v San Diegu, Kalifornie. Zdravotní důvody, odchod do penze. E-mail: Sotka1@msn.com, nebo volejte: (760) 630-0420 day, (760) 731-7454. Zn: 4062/20/09.

Family Adult Home/Nursing Home for Czechs and Slovaks in Seattle-Kenmore, WA. Tiché lesní, parkové prostředí nad Lake Washington. Decentní péče, zdravá strava, piano, sauna, masáže, wireless internet, cable TV. Companion available. Czech and Slovak speaking. Contact (206) 227-1506. e-mail: xjob@aol.com Zn: 4116/9-20/09.

Basement studio apartment with 2 windows, with use of a den on ground level, in a very peaceful residential community on the North Shore of Long Island, NY. Ample parking. No pets, no smoking. Use of a patio and garden. 3 months renewable lease, one month security. Furnished. Suitable for one person, available immediately. \$860, utilities

Inzeráty v MALÉM OZNAMOVATELI stojí \$10 za prvních 20 slov, \$15 za dvojí otáčení. Každé další slovo stojí \$1. Chcete-li celý inzerát vytisknout tučně, připočítejte 50% celkové částky.

Odpovědi na inzerát, zalepte Vaši odpověď do oznamované obálky označené jménem inzerátu a jeho značkou (vytištěnou tučně) a pošlete v další obálce do naší redakce. Například v prvním inzerátu v tomto čísle by to bylo: Prodám. Zn: 4130/13-20/09. O další informace volejte redakci (516) 674-9438.

included. Call (516) 365-7904. Zn: 4140/20-21/09.

Čechoameričanka, zdravotní sestra v důchodu, nabízí péči o starší osobu. Spolehlivá, čestná, má doporučení. Rozumné požadavky. NY nebo CT pouze. Volejte: 203 283-9838. Zn: 4131/14-20/09.

Vdova 66 — mám ráda turistiku, ale ne sama, hledám kamaráda nebo kamarádku. Ve dvou je to lepší. Orange County, South California. Zn: 4124/20/09.

Jiřina Fuchsová: KRYL. Vychází k 15. výročí jeho smrti 3. 3. 1994 a k 20. výročí Sametové revoluce 17. 11. 1989. 100 výtisků, řada fotografií, 140 stran. Cena: \$50, nebo Kč 1000 na adrese J. Fuchs, P. O. Box 66453, Los Angeles, CA 90066. Zn: 4123/11-20/09.

Kyjovský kroj — Elaborately hand stitched and crocheted authentic national costume from Kyjov (Southern Moravia's region of Czech Republic), female, size 10-12, for \$390 and similar one female, child size for 4-6 years. \$250. Call (516) 365-7904. Zn: 4139/20-21/09.

Masarykův klub, Boston

Česká tematika vztahující se k historickým událostem roku 1989 bude diskutována na Harvardské univerzitě ve čtvrtek 5. listopadu 2009 v 19 hodin.

Program: Svatá Anežka a Sametová revoluce v roce 1989.

Dr. Jana Morávková Kiely uvede svůj právě vydaný překlad básnického cyklu Jaromíra Hořce „Anežka Česká, Agnes of Bohemia“. Ve vzpomínce na historické události před dvaceti lety v Praze se Maria Němcová Banerjee soustředí na rozjímání Bohumila Hrabala v jeho korespondenci z roku 1989 s jeho americkou přítelkyní Aprilou Giffordovou, studentkou Stanfordské univerzity.

Adams House, Lower Common Room, Harvard University, 17 Plympton St., Cambridge, MA 02138.

American Sokol, Washington, DC

Katerinská Party

Saturday, November 7, 2009

A traditional party for the young at heart. At Veterans of Foreign Wars Club (VFW) McLean, Post No. 82, 1051 Spring Hill Rd. McLean, VA.

We are looking for volunteers to help organize the event, contact ASW at tbartalos@sokolwashington.org.

Czech films, Peter Sís in Lincoln Center

Celebrate the 20th anniversary of Czech freedom at the Film Society of Lincoln Center's Oct 23-29 series. The Ironic Curtain: Czech Cinema since the Velvet Revolution. The retrospective features Czech films from 1989-present - including *Citizen Havel* (Občan Havel) and a side bar of films from the 60s New Wave and pre-Code 30s.

Companion exhibition: *Off the Wall: The Art of Peter Sís*, adapted from the author/illustrator's best-selling book. *The Wall: Growing Up Behind the Iron Curtain*.

Location: Walter Reade Theater, 165 W 65th Street, Lincoln Center Upper Level, between Amsterdam Avenue and Broadway, New York.

Česká škola v Astorii, Queens hledá

učitele/učitelky češtiny.

Nabízíme mimoškolní výuku českého jazyka dětem od 5-14 let. Úspěšní kandidáti budou mluvit plynule česky, budou mít zkušenosti se vzděláváním dětí, schopnost pracovat v silně kolaborativním prostředí, a zájem o podporu českého kulturního vzdělání.

Nástup možný od září 2009.

Požadované vysokoškolské vzdělání a americké pracovní povolení. Pedagogický směr a česká a/nebo americká aprobace jsou upřednostňovány, ale nejsou podmínkou.

Zájemci zašlete životopis na jméno pí. Blanka Sylvester, na adresu blankaks@aol.com.

Česka a Slovenská škola v Astorii, Queens hledá

učitele/učitelku hudby.

Práce spočívá v přípravě dětí na veřejná vystoupení. Úspěšní kandidáti budou mít pedagogickou zkušenost s dětmi od 5 do 13 let, a budou hrát na klavír. Pedagogické vzdělání v hudebním oboru není podmínkou. Americké pracovní povolení nutné.

Zájemci zašlete životopis na jméno pí. Blanka Sylvester na adresu blankaks@aol.com.

CZECH CENTER

ČESKÉ CENTRUM

České centrum New York zve na

FILMY

The Ironic Curtain:

Czech Cinema since the Velvet revolution

23.-29. října

The Walter Reade Theater, Film Society of Lincoln Center,

165 W 65th Street, Lincoln Center, Upper Level Plaza

Festival českých filmů organizovaný u příležitosti 20. výročí „Sametové revoluce“. Promítané filmy:

CITIZEN HAVEL / Občan Havel — Fri Oct 23rd, at 6:30 pm

DIVIDED WE FALL / Musíme si pomáhat — Wed Oct 28th, 6:15 pm

EMPTIES / Vrátné láhve — Sat Oct 24th, 6 pm; Wed Oct 28th, 2:15 pm

THE FERRARI DINO GIRL / Holka Ferrari Dino

THE KIND REVOLUTION / Něžná revoluce — Fri Oct 24th, 8 pm;

Sun Oct 27, 7:00 pm

THE RETURN OF THE IDIOT / Návrat idiota — Q&A with Ana Geislerová. Screening

with: CZECH PEACE / Český mír — Sat Oct 24, 8:00pm; Tue Oct 29th, 4:00 pm

SOME SECRETS / Vylét — Sun Oct 25th, 4:45pm; Wed Oct 28th, 4:15pm

SOME LIKE HAPPINESS / Šťěstí — Fri Oct 23rd, 9:10 pm; Thu Oct 29th, 2:15 pm

THE KARAMAZOV / Karamazovi — Thu Oct 29th, 6:15 pm

THE CREMATOR / Spalovač mrtvol — Tue Oct 27th, 9:00 pm

DAISIES / Sedmikrásky — Tue Oct 27th, 2:15 pm; Thu Oct 29th, 8:50 pm

LOVES OF A BLONDE / Lásky jedné plavovlásky — Screening with

THE DEATH OF STALINISM IN BOHEMIA / Konec stalinismu v Čechách —

Fri Oct 23rd, 4:15 pm; Wed Oct 28th, 8:40 pm

VOYAGE TO THE END OF THE UNIVERSE / Ikarie XB 1 — Sun Oct 25th, 5:15pm;

Thu Oct 29th, 4:20 pm

ECSTASY / Extáze — Sun Oct 25th, 12:30 pm

Více informací na www.filminc.com & www.czechcenter.com

HUDBA

Slet bubeníků

Pondělí, 26. října, 20:30 hodin, České centrum New York

Slet bubeníků vstupuje již do 8. ročníku. Svým pojetím je tento projekt naprosto ojedinělý a unikátní a získal si velké renomé v celém hudebním světě. Každoročně vznikají nové skladby, které jsou pak živě předvedeny na koncertě. Za českou stranu se koncertu v New Yorku zúčastní známí bubeníci Pavel Fajt, Miloš Votík, Alan Vitouš a David Kolár.

Více informací o projektu na www.sletbubeniku.cz.

FILM

Série německých filmů - Babinský

Pátek, 30. října, 18:30 hodin, České centrum New York

Promítání německého filmu s hudebním doprovodem. Film Babinský, 1926, režie V. C. Vladimírov. Hrají: Suzanne Marwille, Josef Olrik, Marie Kopecká, Jarka Pižla, Ladislav Desenský. Hudební doprovod: Pavel Fajt.

České centrum je otevřeno:

Galerie: Pondělí-Pátek 10:00-17:00, Čtvrtek 10:00-19:00

Office: Úterý-Pátek 10:00-17:00, Čtvrtek 10:00-19:00

Join our Czech Center Club!!!

České centrum nabízí svým příznivcům možnost stát se členy Klubu Českého centra. Více informací o Klubu na www.czechcenter.com

Pro více informací kontaktujte:

České centrum New York, 321 East 73rd Street, New York, NY 10028

Kontakt: tel. 646 422-3399 • info@czechcenter.com • www.czechcenter.com

Lhůta pro vypořádání majetku JZD končí letos

Lhůta pro vyrovnání majetkových podílů členů bývalých jednotných zemědělských družstev skončí ve většině případů do konce letošního roku. Doba pro vyrovnání letos prodloužena nebude, příslušná úprava zákona nebyla schválena. Jedinou naději pro osoby, které se zatím s nástupnickým zemědělským podnikem nedohodly, tak zůstává podání soudní žaloby, jinak nárok na svůj majetek ztratí.

Sněmovnímu projednání úpravy z dílny ODS, kterou již loni v červenci schválila vláda, brání dlouhodobě socialističtí a komunističtí poslanci a část poslanců KDU-ČSL. Návrh nařizuje právním nástupcům v minulosti zkrachovalých družstev vyplatit bývalým podílům finanční vypořádání a počítá s nulovou účastí státu. Některé zemědělské podniky by tak musely vyplatit i desítky milionů korun.

Sněmovnou letos neprošel ani další návrh občanských demokratů požadující prodloužení lhůty pro vyrovnání o dalších pět let. Naopak sociální demokraté požadují, aby dluhy za bývalá JZD vyplatil oprávněným osobám stát, který je prý zodpovědný za to, že majetkové vyrovnání se stále nesuskutečnilo. Pro ODS je však tato varianta nepřijatelná, neboť je nespravedlivá vůči podnikům, které se již se svými věřiteli v minulosti vyrovnaly, řekl předseda sněmovního zemědělského výboru Jiří Papež (ODS).

Výsledkem patové situace je to, že tisíce lidí, většinou důchodového věku, stále marně čekají na své peníze. Jejich počet se odhaduje na 100.000, dlužná částka na deset miliard korun.

Dne 29. září 2009 odešla
ve věku 86 let

Miroslava Jurníková

Narodila se v Plzni.

Byla dlouholetou členkou Sokola.

Loučíme se s Tebou, Mirko, se sokolským pozdravem
„Nazdar!“

SOKOL NEW YORK

KRAJANSKÁ RODINA U PANNY MARIE KARMELSKÉ V ASTORII, NY

pořádá

v neděli 8. listopadu (November) 2009

v divadelním sále naproti kostelu
(Astoria Blvd a Crescent Street)

MARTINSKÉ
POSVÍCENÍ

✓ v 10:30 am (jako každou neděli)
mše svatá v dolním kostele

✓ ve 12 pm vydávání obědů:
vepřová, knedlík, zelí
telecí řízek, bramborový salát, okurka

✓ odpoledne: pečivo, klobásy a párky.
Káva a studené nápoje

✓ ceny - jako vždy - opravdu lidové!

✓ BOHATÁ LOTERIE!

✓ od 1 do 6 pm hraje k tanci
a poslechu krajanská hudba
Kontakty pod vedením Jozefa Juraši
s repertoárem českých a slovenských
lidových písní.

Jednotné vstupné \$5 za osobu (děti zdarma)

Prosíme naše obětavé dámy o příspěvek pečiva do bufetu.

PŘIJĎTE! PŘIJĎTE! PŘIJĎTE! PŘIJĎTE!

PŘIVEĎTE SVÉ ZNÁMÉ!

Z historie

TĚSNÉ
RODINNÉ
SVAZKY

V pozdní Egyptě ovládané ptolemaiovskou dynastií si faraonové po egyptském zvyku brali za ženu sestru nebo dceru. Tim se silně rozmáhal ženský vliv u královského dvora.

Gaius Julius Caesar, velký římský dobyvatel, podlehl krásné ženě. Chladnokrevnému vojevůdci úplně popletla hlavu Kleopatra, chytrá, vzdělaná a okouzující vládkyně Egypta. Nechala se zavinout do koberce a potajmu pronést kolem Caesarových strážů do paláce, aby pronikla k veliteli více než jedenácti tisíc vítězných legionářů zocelených v boji – alespoň tak tuto událost líčí řecký životopisec Plutarchos o sto padesát let později. Kleopatra skutečně získala povolení předstoupit před Caesara. Zanedlouho dosáhla svého cíle. Mocný Říman podlehl jejímu kouzlu a postavil se v zápasu o trůn faraonů na její stranu.

Slavný pár, o němž brzy začaly kolovat různé historky, svedly do-

nout vše, aby se ve své říši znovu dostala k moci. Během mocenských bojů Kleopatrin bratr přišel o život.

Kleopatra manželkou
svého bratra

Caesarovi dělaly starost dvě věci. Za prvé si nebyl zcela jist, zda Egyptané budou akceptovat Kleopatru jako jedinou svrchovanou vládkyni své země. Její země byla ještě hodně příznivců.

A za druhé bylo veřejným tajemstvím, že Kleopatra udržuje s Caesarem milostný poměr. Důvěrný vztah s Římanem mohl nadělat v Egyptě hodně zlé krve. Tehdy Caesar přišel na spásný nápad. Cožpak nepatřilo ke kuriozitám faraonů, že královští sourozenci spolu

formátu neřešitelným hlavolamem.

V zájmu uklidnění popuzeného egyptského lidu zinscenoval Caesar společně s Kleopatrou v roce 47 př. n. l. v duchu egyptské tradice (lingovany) sňatek dvaadvacetileté královny a jejího bratra, tehdy dvacetiletého Ptolemaia XIV.

Starosti faraonů o rodinu

Jedním z nejranějších známých příkladů sourozeneckého sňatku v rodině faraona je manželství, které se svou sestrou Nefertari uzavřel Ahmose I., první vládce takzvané Nové říše v letech 1552 až 1527 př. n. l. Jasně dokazuje svědčí o tom, že už i jejich rodiče žili v sourozeneckém manželském svazku.

Dále na tento pomyslný seznam patří faraon Thutmose II., jemuž však bylo dopřáno, aby vládl jen čtyři roky, a to v letech 1494 až 1490 př. n. l. Stejně jako mnozí další králové ve starém Egyptě neměl ovšem pouze jedinou zákonnou choť. Bylo však obvyklé, že vždy jedna z vládařových manželek představovala výraznou favoritku.

V čele žebříčku chotí Thutmose II. stála jeho nevlastní sestra Hatšepsut. Když král zemřel, převzala jako regentka vládu za jeho nezletilého syna, nástupce, jehož matkou byla jedna z vedlejších manželek. Nakonec se jí však nově povolání tak zalíbilo, že nechtěla odstoupit ani v okamžiku, kdy synovec dosáhl plnoletosti a tím i práva na svůj trůn. Tak sestra a manželka Thutmose II. vstoupila do egyptských dějin jako jedna z velkých panovník.

Amenhotep III. vládl v letech 1402 až 1364 př. n. l. a byl ženatý s Teje. Faraon z ní udělal první manželku, ač se narodila v rodině obyčejného provinčního úředníka a kvůli svému neurozenému původu byla podle tehdejších představ pro tuto úlohu nepřijatelná. Tento společenský vzestup ji vnitřně velmi uspokojoval, takže se snadno vyrovnávala se skutečností, že v manželově harému mají kromě ní místo ještě mnohé další ženy. Vládcové, kněží a lidé se však s „úřednickou dcerou“ na místě faraonovy choti nechtěli spokojit a dávali to najevo tak hlasitě, že se Amenhotep III. už v pokročilém věku oženil ještě jednou a vzal si (pravděpodobně formálně) vlastní dceru Satamun.

Vládcem ověřeným superlativy byl Ramses II. Dožil se téměř devadesáti let a z toho šestašedesát let vládl Egyptu, v letech 1290 až 1224 př. n. l. Díky své intenzivní stavební činnosti zanechal po sobě ze všech faraonů nejvýraznější „rekordy“. Několik hlavních manželek mu porodilo více než osmdesát synů a dcer. Ze všech jeho žen mu byla nejmilejší „velká královská manžel-

ka“ Nefertari. Měl s ní dceru jménem Meritamun a tu později podle vzoru Amenhotepa III. pojal rovněž za manželku.

Mytické vzory

Manželské svazky mezi bratrem a sestrou a mezi otcem a dcerou byly bezpochyby v mnoha případech čistě formální záležitosti. Koneckonců šlo v první řadě o to, jak zabezpečit vládnoucí dynastii a dát jen co nejmenšímu počtu cizích osob příležitost získat politický vliv tím, že se přiznají či přivádí do panovnické rodiny. Stejně důvody vedly leckterého faraona k tomu, že uzavřel sňatek s nevlastní sestrou.

I když se tato praxe zdá být z dnešního hlediska spíše obskurní, vycházela z náboženských představ. Předobrazem pro manželské svazky uvnitř egyptské královské rodiny byl mýtus o „posvátném manželství“ božského sourozeneckého páru Eset (řecky Isis) a Usira (řecky Osiris). Jako starostlivá sestra a manželka Eset pečovala o oživení Usira, jehož zavraždil zlý bratr Sutech (řecky Seth). Shromáždila všechny části Usirova mrtvého těla, které Sutech rozsekal na kousky a rozptýlil do všech stran, znovu jeho tělo sestavila a vdechla mu nový život. Proto je Usir v egyptské mytologii bohem mrtvých a působí v záhrobní. Faraoni pojímali vlastní či nevlastní sestry za manželky a rozptýlili do všech stran, znovu jeho tělo sestavila a vdechla mu nový život. Proto je Usir v egyptské mytologii bohem mrtvých a působí v záhrobní. Faraoni pojímali vlastní či nevlastní sestry za manželky a rozptýlili do všech stran, znovu jeho tělo sestavila a vdechla mu nový život. Proto je Usir v egyptské mytologii bohem mrtvých a působí v záhrobní.

Caesar a Kleopatra se tedy mohli odvolávat na celou řadu příkladů z minulosti, když učinili – přirozeně zcela zistně – z malého Ptolemaia královnu manželku. Toto manžel-

ství samozřejmě existovalo pouze na papíře. Forma byla naplněna. Egyptané se uklidnili a Caesar s Kleopatrou měli dost příležitosti, aby se mohli – mimo jiné – dále nerušeně oddávat milostnému vztahu. Z tohoto svazku vzešel syn, z něhož Kleopatra udělala později svého spoluvládcu. V tu chvíli však byl její bratr a manžel už vlastně nepotřebný a Kleopatra zřejmě netrpěla žádnými výčitkami, když jej dala diskrétně odsunout.

Široká základna

V této době sourozenecká manželství v Egyptě dávno nepředstavovala výhradní privilegium královské rodiny, jako tomu bylo za dřívějších dynastií. Tato praxe se mezitím zcela vžila i ve středních a nižších vrstvách obyvatelstva. Mnozí si s tímto aktem spojovali nespornou ekonomickou výhodu. Když se muž pracující na vlastní zemědělské půdě oženil se svou sestrou, měl jistotu, že cenný majetek zůstane v rodině.

Je však s podivem, že se sňatek mezi bratrem a sestrou nebyvalou měrou rozšířil i mezi Ptolemaiovci, k nimž patřila také Kleopatra. Příslušníci této dynastie nebyli totiž Egyptány, ale pocházeli z vlády Alexandra Velikého, z Makedonie, a mluvili řecky.

Po jeho smrti získali na počátku 4. století př. n. l. vládu nad Egyptem a záhy navázali na starodávnou praxi faraonů. Egyptané pohlíželi na převzetí domácích zvyklostí s očividnými sympatiemi. Konzervativně smýšlející Řekové a Makedonci však nepřestávali sourozenecké sňatky napadat a odsuzovat jako dekadentní a perverzní zvyk.

READER'S DIGEST VYBĚR

Pro Kleopatru, překrásnou egyptskou královnu – zde na obraze z 19. století – nebylo obtížné si získat Caesarovo srdce, a tak si zajistit moc.

hromady dvě občanské války. Během římské občanské války pronásledoval Caesar svého protivníka Pompeia až do Egypta. Tam se ke své radosti dověděl, že Pompeius byl ihned po přistání u egyptských břehů zavražděn.

Caesarovy legie se však nevrátily do Říma bez boje. Po vylodění v Alexandrii se totiž ocitly uprostřed občanské války, která zuřila ve starověké říši na Nilu. Ptolemaios XIII. svrhl svou sestru Kleopatru VII. z egyptského trůnu, přestože se o něj měli podle poslední vůle svého otce dělit. Caesarovi kralovna učarovala a zřejmě viděl příležitost, jak si s královnou podmanit i Egypt. Neváhal tedy podnik-

vstupovali do manželského svazku?

Caesar dokonce slyšel o tom, že v dřívějších dobách si egyptští králové brali za manželky i vlastní dcery. To vedlo ke groteskním situacím, kdy se v jedné osobě spojil manžel, otec a tchán – a na druhé straně dcera byla zase zároveň manželkou a snachou. Když pak z takového manželství vzešly děti, nastala skutečně absurdní situace, protože panovník byl pro ně současně otcem i dědečkem.

Není ovšem nic známo o tom, zda slovnitý Říman promýšlel, jaké příbuzenské vztahy by vznikly v případě, že by se tato sourozenci mezi sebou opět vzali – takový úkol by byl zřejmě i pro genia Caesarova

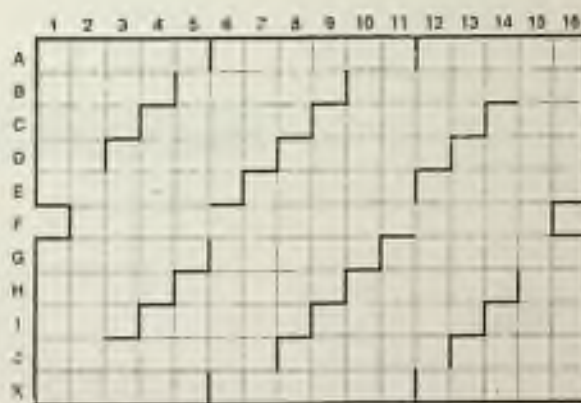
Pravzorem incestu byl pro Egyptány bůh Usir (uprostřed) se sestrou a současně manželkou Eset a jejich společným synem Horem (šperk z 9. století př. n. l.).

„Vždy krátce diskutuje se svým poem, než si tu kachnu přinese sám.“

Pro volnou chvíli

Frňa Šrámek (1877-1952) – básník, spisovatel... (tajenka). Narodil se v Sobotce, ale v osmi letech se s rodiči přestěhoval do Písku, který si velmi oblíbil. Tady se odehrává velká část jeho divadelních her a románů. V Praze se připojil ke skupině Nový kult, jejíž vůdčí osobností byl S. K. Neumann.

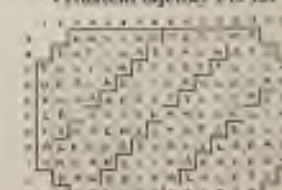
VODOROVNĚ: A. Kladná elektroda; komický kreslený seriál; rodná země; - B. Příbuzná; drahý kámen; okresní silnice (slangové); - C. Jméno herečky Janžurové; africký noční savec; velké podnosy; soupeř; - D. Značka kiloampér; bečení; cukerné roztoky; část chodidla; - E. Jižní ovoce; asijský vozík; činit; - F. Tajenka; - G. Cizí směnka; přísloví; čouvat (řidce); pozlácovat; - H. Žena (nářečně); hebká tkanina; soulad; předložka; - I. Adamova žena; stávat se syným (knižně); částice hmoty; loterní poukázka; - J. Šásek; pořad; uskok; - K. Prudký záchvat choroby; ositý člověk (knižně); ony.

SVISLE: 1. Nadezdívka nad římou; cetka; - 2. Nechodit na vandr; - 3. Mužské jméno; tunelářský dělník (slangové); tahle; - 4. Ruský souhlas; osidla; uskrnutí nápoje; - 5. Poušť v Chile; žlábkovnice; - 6.

Velký ořech; cizí ženské jméno; - 7. Představený kláštera; kozáci velitelé; - 8. Mezinárodní kód Maroka; míčová hra; chemická značka stroncia; - 9. MPZ Islandu; lkát; a síce; - 10. Houpat; nehybat se; - 11. Posvátný egyptský brouk; úplně; - 12. Sondy; střílna zbraň; - 13. Ženské jméno; program; popěvek; - 14. Starořímská mince; ambulance; obruba; - 15. Dovádívost; - 16. Důvěrně oslovovat; zkoušky.

Pomůcka: araba, sima, takar.

Vytváření tajenky z č. 19:

Tiumen s Váňou před cílem Velké pardubické.

Váňa senačním králem Velké pardubické

Letošní Velká pardubická nabídla jeden z nejmemotivnějších dostihů v historii. Josef Váňa dosáhl rekordního šestého vítězství pouhých deset dnů před svými 57. narozeninami! V sedle osmiletého hnědáka Tiumena porazil i favorizovanou bělu Sixteen, která útočila na zlatý hatrick.

119. ročník Velké pardubické se zapíše do historie i tím, že do cíle dočkal hned 18 koní, což je absolutní rekord. Velký šampion Josef Váňa k tomu dodává:

"Tato Velká pardubická byla jako vystřižená z extrénního časopisu, po Záhrádkách skoro plné pole koní – něco neviděného. Byl to dostih dostihů a i pro lidi, kteří tomu nerozumí, to musel být zážitek."

Váňa se na těžkém podmačeném terénu držel od úvodu vpředu a v závěru téměř sedmikilometrového dostihu začal mocně finisovat. Jeho dřívějšímu nástupu nedolali Numero Due, Mandarin a dokonce ani supertavoritka Sixteen. 56letý legendární žokej přiznal, že v senačním triumfu nevěřil do posledních metrů.

"Já jsem byl přesvědčený o vítězství až v cíli. Pořád jsem se sebou cítil Sixteen, znám její kvalitu a vím o jejím konci. Až jsem se těsně před cílem podíval levým a pravým okem a nic bílého jsem neviděl, tak jsem tam holt byl."

Dostihoví odborníci tvrdí, že jezdecky jsou na tom momentálně nejlépe Josef Bartoš, váš syn a Dušan Andrés – jak jste si po jezdecké stránce věřil a jak moc záviselo vaše

vítězství na vašem umění?

"Já myslím, že to bylo hodně o zkušenostech. Za závěr musím poděkovat kanikovi, protože ve svém věku nemůžu být tak silný ve finiši, jak jsou tři zmlnění kluci."

Váňa ve Velké 4x triumfoval s Železníkem, který je dodnes rekordmanem mezi koňmi, poté se radoval s Vronským a dvanáct let od posledního vítězství přišel naprosto nečekaný triumf s outsiderem Tiumenem. Slavný žokej srovnal své vítězné pocíty takto:

"Nejsilnější zážitek jsem měl tenkrát, když jsem se Železníkem spadl na Popperově skoku a ještě vyhrál Velkou pardubickou. Po pádu v Baden Baden, kdy jsem vyhrál s Vronským, tak to bylo také fenomenální a to, co se podařilo teď, tak to je vyložené nad plán."

O vás je známo, že jste tvrdý na koně i na své svěřence. Jak bude Tiumen odměněn, bude mít protekci?

"To vůbec nepřipadá v úvahu. Já jsem profesionální trenér, ve stáji mám 570 koní a těžko si mohu dovolit být k někomu benevolentnější. To samé je i s lidmi. Pokud nejste trochu pes, tak to nejde."

Co konec kariéry, jak vidíte svou budoucnost?

"Já to nechávám otevřené."

JAN HLOCH, ČESKÝ ROZHLAS

Slovenský hokej

Hokejová extraliga

11. kolo: Trenčín – L. Mikuláš 5:3, Nitra – Slovan 3:4, Banská Bystrica – Poprad 6:3, Žilina – Zvolen 1:6, Spišská Nová Ves – Slovensko 20 7:3, 12. kolo: Martin – HC Košice 2:7, Poprad – Spišská Nová Ves 2:3, Zvolen – Nitra 3:1, Slovan – Trenčín 2:1 po nájezdech, Skalica – Žilina 5:6, L. Mikuláš – Banská Bystrica 3:5

13. kolo: Slovan – Banská Bystrica 3:0, Trenčín – Zvolen 3:1, Košice – Skalica 2:3, Slovensko 20 – Poprad 4:2, Nitra – Skalica 6:5 pn, Žilina – Martin 3:2 pp, Spišská Nová Ves – L. Mikuláš 4:5 pn.

14. kolo: Slovan – Spišská Nová Ves 7:0, Trenčín – Skalica 3:7, Nitra – Martin 2:3, Banská Bystrica – Zvolen 3:2, Slovensko 20 – Liptovský Mikuláš 3:1, Žilina – Košice 3:2 sn.

Tabuľka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Slovan	13	11	1	0	1	50:18 35
2. B. Bystrica	13	7	3	0	1	24:33 28
3. Skalica	13	8	1	0	3	52:40 27
4. Martin	13	6	1	0	2	43:42 22
5. Spiš.N.Ves	13	6	1	0	1	5:47:46 21
6. Žilina	13	3	5	0	0	5:41:41 19
7. Košice	13	5	1	0	1	6:42:36 18
8. Nitra	13	4	3	0	0	6:40:36 18
9. Trenčín	13	5	0	0	2	6:39:43 17
10. Zvolen	13	4	0	0	4	5:34:37 16
11. Poprad	12	4	0	0	2	6:33:39 14
12. L. Mikuláš	13	2	1	0	3	7:35:54 11
13. SR 20	13	2	0	0	0	11:29:64 6

Český fotbal

Gambrinus fotbalová liga

Obhájce titulu v české fotbalové lize poprvé prohrál na svém novém stadionu v Edenu, navíc v derby s poražovým číslem 27:0. Slavia podlehlá Spartě 0:1 v nepříliš pohnutém zápase, ale před návštěvou 20.000 diváků.

V lize padl už druhý trenér. v Českých Budějovicích byl vyhozen Pavel Tobiáš, nahradil jej Jaroslav Šilhavý. Ligu stále vedou překvapivě Teplice před Jabloncem. Po sérii šesti zápasů bez výhry se konečně dočkala tři bodů Mladá Boleslav, když porazila slabý tým Bohemians 4:2.

Dohrávka 10. kola: Slavia – Sparta 0:1.

11. kolo: Bohemians 1905 – Slovácko 0:1, Kladno – Slavia 0:2, Olomouc – Brno 5:0, Boleslav – Bohemians 4:2, Ostrava – Liberec 1:0, Sparta – Budějovice 1:1, Příbram – Teplice 0:3, Jablonec – Plzeň 0:1.

Tabuľka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Teplice	11	7	4	0	22:8	25
2. Jablonec	11	7	2	2	13:9	23
3. Ostrava	11	6	3	2	14:10	21
4. Plzeň	11	6	2	3	13:10	20
5. Slavia	11	5	4	2	16:9	19
6. Sparta	11	4	7	0	10:4	19
7. Brno	11	4	3	0	10:12	16
8. Boleslav	11	4	3	4	17:12	15
9. Příbram	11	4	2	5	11:13	14
10. Bohem. 1905	11	2	5	4	5:6	11
11. Liberec	11	3	2	6	13:16	11
12. Kladno	11	3	2	6	9:16	11
13. Olomouc	11	2	4	5	13:12	10
14. Slovácko	11	3	1	7	9:16	10
15. Budějovice	11	1	4	6	6:16	7
16. Bohemians	11	2	1	8	9:21	7

Český hokej

02 hokejová liga

Derby pražských „S“ v hokejové extralize sledovalo téměř 12 tisíc diváků. Sparta doma podlehlá Slavii 2:3. Výborně jede Plzeň pod vedením Martina Stráky, zaznamenala páté vítězství v řadě a je třetí se shodným počtem bodů jako mají lidí tabulky Vítkovice a Třinec. Brno, které zůstává na dně, podruhé v sezoně dokázalo vyhrát, odneslo to Kladno.

13. kolo: Liberec – Budějovice 3:0, Slavia – Boleslav 6:1, Litvínov – Kladno 1:6, K. Vary – Brno 2:3, Plzeň – Sparta 3:2, Zlín – Vítkovice 3:2, Třinec – Pardubice 1:5.

14. kolo: Plzeň – Brno 2:1, K. Vary – Kladno 2:1, Sparta – Vítkovice 4:3, Litvínov – Budějovice 5:2, Třinec – Slavia 3:1, Zlín – Pardubice 4:2, Liberec – Boleslav 2:6.

15. kolo: Pardubice – Sparta 3:2, Kladno – Plzeň 0:3, Boleslav – Zlín 4:5, Vítkovice – Liberec 4:1, Slavia – K. Vary 0:3, Budějovice – Třinec 4:2, Brno – Litvínov 1:3.

16. kolo: Zlín – Liberec 0:4, Sparta – Brno 6:2, Plzeň – Vítkovice 4:3, Litvínov – Slavia 0:2, Třinec – Boleslav 5:1, Kladno – Budějovice 5:3.

17. kolo: Boleslav – K. Vary 4:2, Sparta – Slavia 2:3, Brno – Kladno 4:1, Pardubice – Liberec 5:4, Vítkovice – Třinec 4:5, Zlín – Litvínov 4:5, Budějovice – Plzeň 1:3.

Tabuľka hokejové 02 extraligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Vítkovice	17	10	0	7	56:37	32
2. Třinec	17	11	0	6	57:44	32
3. Plzeň	17	10	0	7	46:46	32
4. Zlín	17	11	0	6	50:44	31
5. Pardubice	15	10	0	5	54:42	30
6. Slavia	17	10	0	7	56:49	30
7. Ml. Boleslav	17	9	0	8	48:44	26
8. Sparta	17	9	0	8	56:47	26
9. Č. Budějovice	16	7	0	9	46:48	23
10. Karlovy Vary	16	7	0	9	47:45	22
11. Kladno	17	7	0	10	46:55	20
12. Litvínov	17	7	0	10	45:63	20
13. Liberec	17	6	0	11	45:59	19
14. Brno	17	3	0	14	36:65	9

Předplatte si
Americké listy

Telegraficky

Pojedenácté za sebou vyhrála olomoucká Petra Kamínková slavný běžecký závod Běchovice-Praha. V jeho 113. ročníku si titul mistra republiky mezi muži v silničním běhu potvrdil zastupitel Jan Kreisinger.

Cyklista Roman Kreuziger obsadil v konečném pořadí světového žebříčku 7. místo. Jedničkou je vítěz Tour de France Španěl Alberto Contador.

Závod Světového poharu v cyklokrosu v Plzni vyhrál suverén z Belgie Niels Albert před reprezentačním kolegou Nijsem. Zdeněk Štybar za skvělého povzbuzování tisíců diváků obsadil třetí místo.

Krasobruslař Tomáš Verner na Grand Prix v Paříži obsadil druhé místo a slibně vstoupil do olympijské sezony.

Hokejista Jaromír Jágr zářil v ruské Kontinentální lize, v dresu Omsku zaznamenal už svůj druhý hatrick v sezoně.

Už 119. ročník Velké pardubické steeplechase vyhrál poštěst žokej Josef Váňa s koněm Tiumenem. Již 56letý žokej v nejtěžším kontinentálním dostihu porazil i svého syna.

Triatlon Ironman na Havaji přinesl senační umístění české reprezentantky Terezy Macel, která žije v Kanadě. Obsadila 4. místo, navíc Plzeňanka Lucie Zelenková doběhla na výborné 23. pozici. Nejlepší český muž, Petr Vabroušek, skončil na 48. místě.

Po pádu na závodech v Lokti nad Ohří zemřel 18letý nadějný motokrasář Michael Špaček, před dvěma roky se stal juniorským mistrem Evropy.

Hokejista Václav Prospal v dresu New York Rangers zaznamenal už svůj 200. gól v NHL a zařadil se mezi Čechy na 12. místo. Nejvíce gólů v NHL vstřelil Jaromír Jágr, 646, druhý je Robert Holík s 326 zásahy.

Olympijský vítěz a mistr světa v desetiboji Roman Šebrle se připravuje na sezónu 2010.

Slovenský fotbal

Corgoň fotbalová supertliga

Novým lídrom tabulky sa po 13. kole stala Žilina, kunozitou je, že tesne pred zápasom sa tréner Žiliny Hapal spolu s niektorými hráčmi zúčastnil vysvätenia kaplnky neďaleko žilinského trávniku.

11. kolo: Nitra – Slovan 0:1, Banská Bystrica – Žilina 1:0, Dubnica – Košice 1:0, Prešov – Ružomberok 1:0, Petržalka – Senica 1:2, Dunajská Streda – Trnava 2:1.

12. kolo: Senica – Slovan Bratislava 0:2, Banská Bystrica – Trnava 1:0, Tatran Prešov – Petržalka 2:0, Nitra – Žilina 0:1, Dubnica – Ružomberok 1:2, Dunajská Streda – Košice 1:1.

13. kolo: Petržalka – Dubnica 7:0, Trnava – Nitra 1:2, Prešov – Senica 0:0, Ružomberok – Dunajská Streda 0:0, Košice – Banská Bystrica 0:5, Žilina – Slovan 2:0.

Tabuľka Corgoň Superligy

	Z	V	R	P	Skóre	Bodů
1. Žilina	13	9	1	3	18:6	28
2. Slovan	12	8	2	2	21:9	26
3. B. Bystrica	13	7	4	2	19:9	25
4. FC Nitra	13	7	3	3	13:7	24
5. Senica	13	5	3	5	11:18	18
6. Tatran	13	5	2	6	11:11	17
7. Trnava	13	5	1	7	17:17	16
8. Petržalka	13	4	3	6	14:13	15
9. D. Streda	12	4	3	5	11:12	15
10. Ružomberok	13	3	4	6	11:16	13
11. Dubnica	13	2	4	7	9:21	10
12. Košice	13	2	2	9	10:24	8

vuje na olympiádu 2012 v Londýně. Na ďalší olympiádu už by rád cestoval ako reprezentant Česka v golfe. Zároveň má handicap 7.

Rallye Bohemia v Mladé Boleslavi vyhrál Fin Hänninen na voze Škoda Fabia, mistrovský titul si zajistil desiatym miestom Roman Kresta na Peugeotu 207 S2000.

Historicky svého nejlepšího umístění v seriálu mistrovství světa dosáhl motocyklista Karel Abraham na Velké ceně Austrálie, ve třídě do 250 ccm obsadil 6. místo.

Slovenská tenistka Dominika Cibulková je po únavovej zlomenine osmeho rebra už v poradku a odletela do Moskvy na halový turnaj WTA Tour Kremlin Cup (dotácia 1 milión USD). Súťažne nehrala od 19. augusta.

Pri príležitosti 25. výročia úmrtia známeho slovenského horolezca Jozefa Psotku vychádza DVD Jukež Psotka – Everest. Psotka zahynul krátko po tom, čo v roku 1984 ako 50-ročný zdolal tento najvyšší vrchol sveta.

Slovenské hádzanárske reprezentantky utrpeli v otvorení kvalifikácie o postup na majstrovstvá Európy 2010 v Dánsku a Norsku sedemgólovú prehru, to ich však ešte nevyradilo.

Slovenský tenista Michal Mertinák a Čech František Čermák ako nenasadení zvíťazili v stretnutí osemfinálového 2. kola štvorhry na prestížnom turnaji ATP World Tour Masters 1000 v čínskom Šanghaji a postúpili do štvrtfinále štvorhry.

Slovenská cyklistika má pred nadchádzajúcou sezónou v tímech Pro Tour troch cyklistov – Petra Sagana v talianskom tíme Pro Tour Liquigas a bratov Martina a Petra Velitsovov v americkom tíme Columbia HTC.

Reprezentačný hokejový brankár Ján Lašák posilnil na túto sezónu Košice. Ak sa chce dostať medzi kandidátov na ZOH vo Vancouveri 2010, potrebuje pravidelne chytať. Lašák sa vrátil do extraligy po desiatich rokoch. Po zime sa vráti späť do Pardubic, kde má s českým klubom zmluvu do roku 2012.

Slovenskí futbalisti reprezentanti Marek Hamšík a Martin Škrteľ sú vo futbale svete najvyššie cenenými slovenskými hráčmi. „Ich trhová hodnota sa pohybuje medzi 15-18 miliónmi eur,“ povedal hráčsky agent FIFA s licenciou SFZ Emil Kovarovič.

Slovensko pôjde do Afriky na MS vo futbale

Slovenskí futbalisti pod vedením trénera Vladimíra Weissa zvíťazili v záverečnom dueli 3. kvalifikačnej skupiny európskej zóny na pódii Poľska 1:0 a zabezpečili si tým postup na budúcoročné majstrovstvá sveta v Juhoafrickej republike (11. júna - 11. júla 2010). V tabuľke 3. skupiny sa Slovensko umiestnilo na 1. mieste ziskom 22 bodov a bilanciou 7 víťazstiev, 1 remíza a dve prehry.

V záverečnom súboji v polskom Chorzówce Slovensko za výdatného sneženia a fujavice nechtiac pomohol poľský súper, ktorý si vsietil vlastný gól. To bol súčasne aj jediný gól zápasu.

O počtu predstaviteľ sa na svetovom šampionáte sa uchádzalo dvesto krajín sveta, táto túžba sa však splní len tridsiatim dvom z nich. Slovensko bude medzi nimi.

MS: Slováci ano, Česi ne

Česko prožívá smutek, fotbalisté se neprobojovali na světový šampionát, jehož dějištěm bude Jihoafrická republika. Měli jim pomoci Slováci, ale ti doma v zápase se Slovinskem selhali a jejich prohra 0:2 zahálila české naděje do hluboké mlhy. Česko sice povinně porazilo Polsko 2:0 brankami Necida a Plasila, ale výsledek z Bratislavy jejich naděje poslal do říše fantazie – museli by doma vyhrát nad Severním Irskem a amatérský tým San Marina by musel sebrat body kvalitnímu Slovinku.

Zázrak se nekonal: San Marino podlehl Slovinku 0:3, navíc Češi pouze remizovali se Severním Irskem po matném výkonu 0:0. Prozatímní trenér Ivan Hašek oznámil, že se bude už věnovat pouze práci předsedy svazu, očekává se, kdo bude novým koučem reprezentace. Nejvíce se hovoří o Michalu Bilkovi, který dělal Haškovi asistenta.

Po trapných výsledcích českých klubových celků v evropských pohárech je zřejmé, že český fotbal zažívá velký pád.

A tak radost vypukla pouze na Slovensku, které si pojistilo historický postup na MS výhrou v Polsku 1:0.